CONTRADICTIONES
Ducentæ quadragintatres
SVMMO LABORE PARATAE CVM SVIS SOLVTIONIBVS, SVMMOPERE VTILES, AC NECESSARIAE SCOTICAE DISCIPLINAE AMATORIBVS;

Quas si summo studio perlustrauerint, & animi oblectatione perlegerint tegnis, atque aduersariorum fallacijs, Doctrinam Scoticam mussitantium minimè capientur.

Cura R. P. Magistri Guidi Bartoluccij Assisiatis Conu. Franc. ita collectæ, atque ordine digeste; In Magna Domo Venetiarum Primam philosophiam profitentis.

AD ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. F. CONSTANTIVM SARNANVM S. R. E. P. Cardinalem Amplissimum, & Patronum, ac de se opt. merentem.

Cum Priuilegio Summi Pontificis, Senatus Veneti, & aliorum Principum.

VENETIIS, MDLXXXIX.

Apud Ioannem, & Andream Zenarium.

ILLVSTRISSIMO, AC REVERENDISSIMO

DOMINO D. ET PATRONO MEO COLENDISS. F. Constantio Sarnano, S. R. E. Præsbitero Cardinali Tituli Sancti Petri de Monte Aureo.

Frater Guidus Bartoluccius Assisias, Ord. Min. Conu. sacræ Theologiæ Doctor, & in Magna Domo Venetiarum Primæ philosophiæ professor. S. P. D.

VOTIES admirandam illam, Ecclesiastes primo, sententiam, mecum ipse repeto. Omnia flumina intrant in mare, & non redundat, ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur, vt iterum fluant, nulli alteri magis mihi visa est conuenire Illustrissime, ac Reuerendiss. Cardinalis, quàm tibi ex qua duo potissimum haurio, Alterum quo scientiarum, ac doctrinarum omnium exempla in te video esse congesta. Alterum, quod puto maximum, adeo animi alacritate, atque omnium lætitia ea complecteris, vt nemo sit, quin admiratus, obstupescat, ac clamorem ingentem cum admiratione non edat. Lux sapientiæ luxit, atque perpetuo charitatis amore lucebit, ita vt omnes non solum ex Franciscana familia patres, verum & qui te non modo agnoscunt, sed etiam audient in omni vita tibi deuincientur. Quid si te quouis mare vberiorem, ac copiosiorem esse dixero? non redundat mare, immo nullis incommodis, difficultibusq; affectum, aquas à mare, regionibus longinquis citimus, pagis, atque vrbibus proximas, in mare decursas, atque repentinis ferè motibus delapsas seruat, tuetur, fouetq;. Tu verò scientiarum omnium genera ita retines, itaque custodis, vt nil longius tibi videatur esse, quam alteri comunicare. Cum tu igitur virtutibus omnibus redundes, ac earum alios leto animo participes facias, iure igitur à te alijs collatæ, ad te quoque reuerti debent. Quare cum ad te ducentæ quadragin-

ta tres Contradictiones; cum suis Solutionibus à penetralibus Scoti decerptæ hoc tempore reuertantur, & à Guido tibi deuinctissimo vltra offerantur, rogatum velim, vt eas vti tuas accipias, ac Guidum tuæ amplitudini obligatissimum ea, qua soles benignitate prosequaris. Vale. Dat. Venetijs pridie Kal. Decembris 1589.

AD ILLVSTRISSIMVM, ET REVERENDISSIMVM

D. D. & Patronum meum Colendissimum F. Constantium Sarnanum S. R. E. Presbiterum Cardinalem Amplissimum.

INTERLOCVTIO LECTORIS CVM LYCHETO FRANCISCI CONTARENO.

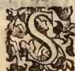

Lect. *Vis dedit esse super tibi, dic, Francisce Lychete?*
Lyc. *Francisci proles, ordinis ille decus*
(Sarnanum Patria est cuius) Constantius, urbis
A summo Sixto, Cardine Pontifici.
Lect. *Quod precor officium fecit.* Lyc. *sudauit, & alsit*
Ipse operis factus clara lucerna mei.
Lect. *Cur animum facere hoc induxerit explica?* Lyc. *Amore*
Virtutis minime me latitare tulit:
Esse bonus cupiens rudibus Dux omnibus. Lect. *Omnes*
Deuinxit tanto munere nonne sibi?
Lyc. *Haud dubiè, sua non, sed quæ sunt, quærat Iesu,*
Cum, Christi, & multis utilis esse velit.
Lect. *Laudo Viri facinus digni constantis honore*
Gratulor ut pariter docte Lychete tibi.

AD LECTORES.

Idem.

Arnanus benè fortè suo frustetur honore.
Franci ci meritus ne Patris ordo sui:
Præsule, qui, Sixto, noua lux est orbis in vrbe,
Nunc summo dignè sede sedente Petri:
In lucem reuocat membri pia scripta Lycheti
In Scoti libros illius egregij
Ipse ter illustris, quem nunc illustrat, vt expers
Errorum toto possit in orbe legi.

AD FRANCISCANAE FAMILIAE PATRES.

Idem.

Abe Francisci voluit Lycheti
Hoc opus dignum sine publicari
Omne Sarnanus dubium resoluens
Ingeniosè.
Cui rudis grates aget, & peritus
Semper immensas quoties legetur
Publicè latum liber, vt meretur
Iste per orbem.
Nam libri primi simul & secundi
Tertij ponens quoque quæstiones
Redit hic Scoti faciles Lychetus
Omnibus omnes.
Sicq; Francisci meruit vocari
Plenus vt proles benedictionis;
Nam fuit Patri similis repertus.
Criminis expers.

DVCENTIS QVADRAGINTA TRIBVS CONTRADICTIONIBVS, Cum suis solutionibus.

1 SCOTVS in prima quæstione Prologi, respondendo ad quæsitum dicit, intellectum esse passiuum naturaliter ad quamlibet cognitionem, etiam Dei, & quod in hoc non est, aliquod miraculum, nec aliqua supernaturalitas, huius oppositum habet in 19.q.quoli. quod ad formam supernaturalem non est habitudo naturalis.

Solutio, dicendum est, quod ista forma comparata ad passiuum non est supernaturalis, comparata verò ad agens, à quo recipit, tunc forma, siue cognitio dicitur esse supernaturalis.

Dicas iterum, intellectum passiuum ad duo posse comparari, primo ad actum, quem recipit, & sic nulla est supernaturalitas.

Secundo modo ad agens, à quo recipit, & tunc omnis cognitio, quæ non potest causari ab agente, & fantasmate, est sibi supernaturalis.

Vel dicas, quod ad formam supernaturalē, non est aptitudo naturalis actiua, est tamen aptitudo naturalis passiua, sic autem quod est talis passiua, vel sic quod non est aptitudo naturalis, sed bene potentiæ naturalis; differt enim potentia, & aptitudo.

Vel dicas, quod licet ad formam supernaturalem non sit aptitudo naturalis, est tamen ad eam potentia obedientialis.

2 Scotus in prima quæstione, prologi dicit, quod intellectus possibilis non est aptus natus moueri ab intellectu agente, & à fantasmatibus, huius oppositum habet in 3.dist.1.q.1.

Solutio, dicas quod id, quod hìc habet Doctor, habet veritatem de motione mediata, & non de immediata, nihil enim aliud volebat Doctor in prima q.prologi, nisi quod pro statu isto oportet habere recursum ad fantasmata, & ideo dicendum est, quod fantasmata mouent intellectum possibilem causando in eo partialiter tantum speciē intelligibilem.

3 Scotus in 1.q.prologi respōdendo ad quæstionem dicit, quod essentia diuina est motiua nostri intellectus; huius oppositū habet in 14. q. quolibetali artic.2.vbi dicit, quod essentia diuina non potest esse obiectum motiuum intellectus creati.

Solutio, dicas quod Scotus in 14. q. quolib. vult, quod essentia non sit motiuum obiectum intellectus creati naturale, ita quod naturaliter eum possit mouere, sicut naturaliter mouet intellectum diuinum, & hoc est verum, in prima vero q.prologi vult, quod possit mouere libere, & contingenter, & debet intelligi non essentia purè, sed essentia volens, seu essentia cum voluntate.

4 Scotus in 1.q.prologi soluendo primum argumentum attribuit actiuitatem, & intellectionem intellectui agenti; huius oppositum communiter tenetur in via Scoti.

Dicas, quod intellectus agēs causat intellectionem mediate, partialiter tamen, in quantum partialiter causat speciem intelligibilem.

5 Scotus in 1.q.prologi, dicit quod ens non continet virtualiter suam passionem huius oppositum habet in eadem quæstione paulò inferius, & inquit, quod eam continet virtualiter.

Solutio, dicas, quod si ens aliquam passionem virtualiter contineat, non est dicendum ens virtualiter continere passionem suorum inferiorum, sed concedit Scotus ens virtualiter continere tantum passionem suam, & non aliam, & cum dicitur, subiectum virtualiter continet suam passionem, loquitur de subiecto, vt est species specialissima, & non de quacunque alio subiecto.

6 Scotus in 1.q.prologi dicit, quod termini communissimi sunt nobis primo noti; huius oppositum habet in 1.distin.3.q.1. vbi dicit speciem specialissimam esse primum notum.

Solutio, duplex est cognitio, confusa, & distincta, termini communissimi sunt vtique nobis primo noti notia distincta, species verò specialissima est nobis primo nota notia confusa. nota quod prima principia nobis dicuntur naturaliter nota, idest terminis cognitis, non possumus illis non assentire, & naturaliter inclinamur ad eis assentiendū, & non debet intelligi, quod sint nobis naturaliter nota idest, quod eorum cognitio sit nobis insita à nostra.

7 Scotus dicit in 2.q. prologi, quod solus Deus pōt hominem docere, sed huius oppositum habet in 2. dist.11.vbi dicit, quod Angelus potest verius hominem docere, quam faciat homo.

Solutio, ita debet intelligi, quod Angelus non potest hominē docere immediatè, sicut facit Deus, quia Angelus non potest hominem docere circa ea, quæ sunt fidei, nisi prius ipse Angelus eodem doceatur.

8 Scotus in 2.q.prologi soluendo tertium argumentū principale, dicit, quod multi sunt actus, de quibus ignorauimus an sint peccata mortalia, vel non; huius oppositum habet in 4.dist. 30. in corpore quæsiti.

Solutio, dicas quod Scotus, in 2.q.prologi ita intendit, dato quod tales actus sint dubij, ex hoc tamen non est dubia via salutis, & sic sufficiebat in eadem quæstione Scotum docere, quomodo Theologia sit sufficienter tradita, etiam concesso, quod illi actus sint dubij, non tamen intelligit Scotus affirmare illos actus esse dubios, sed tantum vult habere viam salutis, non esse dubiam, & sic ista

doctrina est sufficienter tradita; sed vtrum sint testes actus dubij? Dicas quod non, vt habet Scotus in quarto, quoniam de quocunque actu peritus Theologus satis iudicabit an sit contra legem dictum, aut factum, aut concupitum, & sic indibit an sit peccatum, vel non, vt patet in diffinitione peccati.

9 Scotus, dicit in 3. quæst. prologi, quod subiectum nullibi verius cognoscet, quam in illa scientia, in qua est subiectum, huius oppositum habet in 1. dist. primi quæst. 2. & in quæst. collaterali de subiecto in qua quærit de subalternatione scientiæ.

Solutio, dicas, primò, quod hoc dictum Scoti habet veritatem, comparando scientiam particularem ad aliam particularem, vt est in proposito, sed non habet veritatem, comparando scientiam particularem ad scientiam communem, ad quam stat resolutio omnium scientiarum particularium.

10 Scotus in tertia quæst. Prologi dicit quod perfectissimus conceptus, quem naturaliter possumus habere de Deo, est conceptus entis infiniti, huius oppositum habet in octaua dist. primi quæst. 2.

Solutio, dicas quod Scotus, ibi tantum comparat bonum ad alios conceptus attributales, & non ad infinitatem, quæ non est attributum.

11 Scotus in tertia quæst. prologi inquit quod illud primum notum neutram habet conditionem, & ibidem paulo post dicit, quod habet primam conditionem.

Solutio, dicas, quod quando Scotus dicit in tertia, quæstio. prologi, primum notum neutram habere conditionem, loquitur de primo noto, quod nullo pacto est demonstrabile; & dum dicit paulo inferius habere primam conditionem, loquitur de eo, quod est primo notum in scientia.

12 Scotus in secunda, quæst. prologi dicit, quod finis supernaturalis non includitur in ratione hominis, huius oppositum habet in prima, quæst. prologi.

Solutio, dicas quod hic Doctor loquitur de cognitione naturali nobis possibili in præsenti statu, & in tali cognitione quantumcunque perfecta non includitur finis supernaturalis.

13 Scotus in tertia, quæstion. prologi dicit, quod ista Deus est trinus, & vnus est speculatiua; huius oppositum habet in 4. q. prologi, vbi dicit, quod est practica.

Solutio; dicas, quod Doctor loquitur in respectiuo sermone, comparat enim istam Deus est trinus, ad istam, Deus creat.

14 Scotus circa finem quæst. tertiæ dicit, quod ad propositionem per se notam sufficit habere confusè notiam terminorum, huius oppositum habet in 2. dist. primi: vbi dicit, quod requiritur notitia distincta terminorum.

Solutio, dicas, quod in scientijs specialibus, & subalternis sufficit confusa notitia terminorum, sed in scientia vniuersale vt est Metaphysica requiritur distincta notitia terminorum.

15 Scotus in quarta, quæst. prologi dicit, quod practicum, & speculatiuum non sunt differentiæ essentiales, & tamen in fine illius quæstionis dicit oppositum, vbi sic dicit, quod sunt differentiæ essentiales.

Solutio, dicas quod dictum Doctoris debet exponi, idest circumscribentes nobis vltimas differentias essentiales, vel dicuntur essentiales, quia sunt prædicata secundi modi, necessario sequentes essentiam; Doctor tamen in fine huius quæstionis loquitur in respectiuo sermone.

16 Scotus in secundo, dist. prima, quæstione 6. & in 3. dist. 13. & in 4. dist. 49. quæst. 5. dicit, quod infimum indiuiduum speciei nobilius, & perfectius est supremo indiuiduo ignobilioris speciei, huius oppositum habet in 3. dist. 24. soluendo quintum principale.

Solutio, dicas veritatem dicta Scoti habere in naturalibus, & in moralibus, vel dicas regulam Scoti non esse veram in suscipientibus magis & minus vel dicas, quod in verbis Scoti nulla est contradictio, quoniam, & si lumen fidei absolute, & in sua quiditate sit perfectius lumine naturali, non tamen potest causare actum, ita perfectum, sicut naturale, quia lumen scientiale naturale habet potentiam, & obiecta valde proportionata, sed non sic lumen fidei, & ideo dicendum est quod cætera non sunt paria, ex hoc prouenit effectus.

17 Scotus in 17. dist. primi quæst. 2. dicit habitum requiri propter substantiam actus, huius oppositum paulo ante dixerat.

Solutio, dicas quod aliud est considerare in actu intentionem, quæ est modus intrinsecus, & aliud est considerare conditionem actualem moralem, primum & secundum 5. substantia actus, & modus intrinsecus, non possunt fieri a diuersis, cum secundum ratione sui nō sit factibile, sed primum & secundum idest substantia actus, & conditio moralis bene possunt fieri a diuersis, contra Scotus in dist. 17. primi sent. q. 2. in principio primæ columnæ dicit, quod habitus non habet aliquam rationem principij actiui, nisi in quantum habet rationem principij actiui, respectu substantiæ actus. Dicas, quod Scotus ibi modicum ante dixit actum moralem pro formali esse quandam relationem, & sic non potest habere sui acquiri, sed solum ratione fundamenti, quoniam ad eam non est motus, & sic intendit Scotus quod. 5. habitus, est tantum principium quantum ad substantiam actus, idest quantum ad fundamentum, & non quantum ad suam formalitatem.

18 Scotus in secundo, sent. dist. 41. dicit quod actus moralis requirit rationem rectam, & habitum virtutis; huius oppositum habet in 1. dist. 17. q. 2. & in 2. dist. 7. & 42. & in 3. dist. 33. & in 4. dist. 14. q. 2. & dist. 18.

Solutio; dicas, quod actus moralis dicitur dupliciter, 5. ab habitu, & recto dictamine simul, secūdo dicitur à solo dictamine, quoniam rectum dictamen est essentiale ipsi actui morali, & habitus tantum est, vt ille actus intensiuus, & facilius eliciatur. Dicas ergo, quod Scotus in primo dist. 17. & etiam in 14. secundi loquitur de actu morali

rali primo modo, sed non secundo modo.

19 Scotus in 4. q. prologi dicit, quod pecuniæ dum sunt in fantasmate, tunc voluntas potest elicere velle dare liberaliter; huius oppositum habet in 3. dist. 1. quæst. 6.

Solutio; dicas, quod Scotus loquitur secundum opinionem Henrici, vel dicas, quod Scotus loquitur communiter, vel dicas, quod per statu isto pecuniæ non possunt esse præsentes in intellectu, nisi prius fuerint præsentes in virtute fantastica, vel dicas, quod per fantasma Doctor intellexit earum representatiuum.

20 Scotus in 4. q. prologi dicit, quod causa nullum esse capit à causato; huius oppositum habet in quolibeto quæst. 9. & in 2. Methaphysicæ q. 6.

Solutio; dicas, quod causa a causato capit entitatem, seu denominationem respectiuam, secundo dicas, quod illud dictum causa nihil capit a causato habet veritatem de causa extrinseca, sed non de intrinseca, tertio dicas, quod causa intrinseca capit a causato tantum esse subsistentiæ de quo loquitur Scotus in dictis locis, sed non capit ab eo, aliquid de esse essentiæ, nec existentiæ.

21 Scotus in 4. quæst. prologi in principio vult dari multos actus indifferentes, qui non sunt praxes, nec speculatiui, huius oppositũ hẽt in eadẽ q̃one.

Solutio, dicas, quod dictum Scoti intelligitur de actibus elicitis secundum dictamen rationis, & nota, quod actus humanus capitur tripliciter, primo vt distinguitur contra actum bestialem, & sic fricare barbam, & similes actus, qui secundum doctorem sunt indifferentes, vt patet in distin. 4. secundi dicuntur actus humani, alio modo capitur actus humanus pro actu, qui est in potestate nostra elicitus tamen rectam rationem, & tales sunt praxes si sunt alterius potentiæ, quam intellectus; alio modo capitur actus humanus pro speculatione non directiua in praxim.

22 Scotus in primo dist. 1. q. 4. dicit, quod si actus fruitionis eliceretur circa vnam personam, & non circa aliam, quod ille actus non esset rectus; huius oppositum habet in eadem quæstione.

Solutio, dicas, quod possumus frui vna persona non fruendo alia actualiter, sed non habitualiter.

23 Scotus in 4. quæst. prologi, & in 36. di. 6. tenet, quod non requiritur notitiam practicam, & praxim esse in eodem subiecto, huius oppositum habet in 1. dist. 38.

Solutio; dicas, quod Scotus protulit illam propositionem secundum cõem viam, quæ sic tenebat.

24 Scotus in 4. quæst. prologi videtur ponere animam sensitiuam esse formaliter in homine; huius oppositum habet in 2. dist. 15.

Solutio; dicas, quod Scotus loquitur exemplariter, non autem ad mentem propriam.

25 Sco. in 4. q. prolo. in solutione principalium argumẽtorũ innuit, q̃d actus volũtatis est imperfectior actu intellectus; huius oppositũ habet in 4. dist. 49. quæst. tertia, & sæpe in sua doctrina.

Solutio; Dicas, quod Scotus dum dicit actum intellectus nobiliorem esse actu voluntatis respondet ex propositionibus concessis à sic arguentibus, & tenentibus partem oppositam.

26 Scotus circa finem quæst. quarta prologi, respondendo ad argumenta pro opinione inquit, quòd practicum, & speculatiuum sunt differentiæ essentiales, huius oppositum habet in eadem quæstione, in artic. secundo secundæ quæst. illius quartæ, q. principalis.

Solutio; Dicas, quod Scotus loquitur in respectiuo sermone, & vult dicere, quod respectu actuũ, & habituum sunt differentiæ essentiales, idest, nõ ita accidentales sicut sunt respectu intellectus, q̃m in intellectu sunt accidentia cõïa, & separabilia.

27 Scotus in quarta quæstio. prologi, circa finem, & in primo, distin. 17. quæst. secunda, & in 2. distin 7. vult circunstantiam obiecti esse primã circunstantiã actus moralis, sed huius oppositũ hẽt in 18. q. quolib. vbi vult circunstantiam finis esse primã.

Solutio; Dicas, quòd circunstantia finis, vt distinguitur contra circunstantiam obiecti est prima primitate perfectionis, sed circunstantia obiecti est prima primitate naturæ, seu generationis.

28 Scotus in primo dist. 1. q. 1. dicit, quòd accidit, quod coniungatur in eodem ratio primi effectiui, & ratio finis, huius oppositum hẽt in 2. di. 2. q. 1.

Solutio; Dicas, dupliciter. Primo, quòd Doctor bene concedit, quod ratio primi effectiui concludit rationem vltimi finis; sed quem primum effectiuum non dicitur quietare vltimate in quantum primum effectiuum, quia vt sic tantum efficit, sed dicitur quietare in quantum est obiectum perfectissimum, & ratio perfectissima terminando actum potentiæ natæ quietare in tali obiecto; secundo dicas, quod hoc non accedit ex natura re, quia ex natura rei de necessitate coniunguntur in eodẽ rõ finis, & ratio primi effectiui.

29 Scotus in tertio distin. prima, quæst. quinta, inquit quod vbicunque est ratio formalis terminandi terminat, huius oppositum habet in primo distin. prima, quæst. secunda, vbi dicit, quod creatura potest frui vna persona non fruendo alijs; si igitur essentia est ratio terminandi igitur essentia est ratio quoque fruendi, siue terminandi, & cum fruitio, & essentia est in tribus igitur non poterimus frui essentia pro fruendo personis.

Solutio; Dicas, quod non est simile, quia essentia, vt est obiectum quo, & quod fruitionis, sibi accidit esse in suppositis, ita quòd per possibile, aut impossibile si non esset in suppositis, adhuc esset tale obiectum, sed vt sit ratio formalis terminandi illam vnionem non sibi accidit esse in suppositis, immo necessariò vt sic esset in suppositis, & tunc tantum esset ratio siue terminus quo, & suppositum esset quod, & ita patet dissimilitudo, secundo dicas, q̃d nõ est simile de actu actionis, vel fruitionis immanẽte, & de vnione illa quasi trãseunte.

30 Scotus in 8. q. 4. & in 2. di. 2. q. 8. & di. 6. q. 2. & d. 7. & 12. q. 1. & di. 29. 30. 34. eiusdem 2. & in 3. di. 23. 33. & in 4. d. 49. q. 9. habet quod in cuius potestate est agere in eius potestate est modus agendi, huius oppositum habet in 1. dist. 1. q. 2.

31 *Insurgit pulchrum dubium an beatitudo viæ, credita tamen, & beatitudo patriæ sint eiusdē speciei. Scotus in 4.di.49.quæst.5.licet videatur circa hoc esse problematicus, tamen declinat ad hanc partem.s.quod sint distinctæ specie, & dicit, quòd ista pars.s.quod differant specie est probabilior, & dicit dato, quòd sit eadem pęnna, & idem obiectū, tamen sola diuersa approximatio facit actus specie distinctos, & quòd differant specie expresse habet Doctor in 2.di.26.& 2.Metaph.q.3. sed expressius, & clarius, & magis affirmatiuè, & determinatiuè tenet, quòd differāt specie, & ibi valde egregiè docet quomodo, stante idētitate pęnæ, & obiecti sola diuersa approximatio facit differre specie, & ita est tenendum in via Scoti, quòd differant specie.*

Sed dices contra. Scotus in 1.di.3.q.7.dicit, ꝙ intellectio distincta, & confusa albi sunt eiusdē rōnis. Dicas primo, quòd sunt eiusdē rationis obiectiualis sed non eiusdem rationis simpliciter.

Secundo, dicas, quòd Scotus in 1.dist.3.q.7. arguit ad hominem.

32 *Scotus in 2.dist.4.& 5.q.1.vult, quòd voluntas beati velit actum beatificum immutabiliter; huius oppositum habet in 1.dist.1.q.4.*

Solutio, Dicas, quòd Scotus ibi arguit ad hominē: secundo quòd ibi loquitur cōiter. 3. quòd loquitur .s.isto sensu, idest ꝙ ille actus nunquā interrūpitur. 4.dicas, qđ loquitur in respectiuo sermone, quia cōparat ibi actum beatificū ad actum meritorium in via, & respectu illius pōt dici ille actus beatificus immobilis, seu ꝙ volūtas immobiliter vult illum.

33 *Scotus dicit, ꝙ volūtas eleuata nō necessario fruitur obiecto beatifico, quātum sit ex parte sua, sed huius oppositum videtur habere in 4.di. 49. q.7.*

Solutio. Dicas, voluntatē super naturaliter eleuatā velle immutabiliter frui fine vltimo, siue obiecto beatifico pōt dupliciter intelligi vno modo ex parte voluntatis; & sic semper manens libera liberè fruitur obiecto beatifico, alio modo pōt cōsiderari voluntas ex parte obiecti beatifici, & sic volūtas necessariò fruitur. Cōtra Sco.in 4.di.49.q.7.dicit, qđ non est in ptāte animæ videre, & non gaudere, ergo non est in ptāte eius quē videat, & non fruatur, Dicas qđ delectatio non est fruitio sed passio quædā sequēs visionē, & sic absolutè pōt visio separari à gaudio, sine contradictione. Dices, ergo videret, & non gauderet. Dicas, quod hoc est verum, sed hoc non est in potestate sua, sed Diuina, quæ causat visionem, & non gaudium.

34 *Sco.in 1.di.1.q.5.dicit, ꝙ peccator peccans fruitur seipso huius oppositum habet in eadem. q. 2. illius primæ distinctionis, ubi dicit, quod fruitur actu suo, ut obiecto.*

Solutio, dicas, ꝙ ille actus pōt cōparari ad duo primo ad obiectū, & sic peccator fruitur actu, & non obiecto. 2. pōt cōparari ad subiectū.s.ad peccatorē & sic fruitur subiecto.s.ipsemet peccatore, & nō actu. 2. dicas, quod quando Doctor dicit, quod peccator fruitur actu peccandi loquitur impropriè de fruitione, quæ est amore inhærere alicui rei propter se ipsam.

35 *Scotus in 1.dist.2.q.2.dicit diffinitum, & definitionem dicere alium, & alium conceptum, huius oppositum habet in 8.dist.primi.q.2.*

Solutio, dicas difinitionem, & difinitum posse dupliciter accipi. Primo, pro termini, siue pro cōceptibus, & hoc modo difinitio, & difinitum dissolunt realiter prout difinitis, & difinitum accipiuntur pro conceptibus, seu notitijs existentibus in mēte. Secundo possunt accipi pro conceptibus signatis, & sic tantum distinguntur ex natura rei. Dices Sco.in 8.di. 1.q.2.& in 1.q. quoli. art. 1.dicit, ꝙ difinitio, & difinitum dicunt eundem conceptum, & ita videtur repugnare his, q̄ hic dicuntur.s.qđ difinitio, & difinitū sunt alius, & alius cōceptus.

Sol.dicas, difinitionē posse accipi dupliciter. Primo tantū pro ipsis partib.difinientib. simul sumptis, & sic partes difinitionis distingūtur ex natura rei à definito loquendo de difinitione Metaphisica, capiendo definitionē pro quiditate resultante ex partib.difinientib. hoc modo difinitio est idē oīno ex parte rei cū difinito, alio modo summitur difinitio pro diffinitione fisica, & sic accepta distinguitur realiter à diffinito, quia totū fisicum distinguitur realiter à partibus, vel dicas, diffinitionem, & diffinitum dicere vnum conceptum realiter, non autem formaliter.

36 *Sco.in vna q.Colaterali 3.q.prolo.inquit, quòd ad propositionē per se notā sufficit confusā notitia terminorum huius oppositum habet in 1.dist.2.q.2. & dist.3.q.2.& in 3.dist.24.*

Solutio, dicas, ꝙ Doctorē intelligere in scientijs specialib.nēpe, ꝙ ex cōceptu confuso terminorū fiūt propositiones pro se nota, vt in Philosophia, & Geometria; sed non in Methaphysica, quia cū sit scientia, ad quā stat resolutio aliarum, requiritur, quod nomini sint distinctè cogniti.

37 *Sco.in 1.di.2.q.2. reprehendit istā distinctionē videlicet, ꝙ sit aliqua ꝓpositio ꝑ se nota in se, vel in nobis tamen paulo post eam acceptat in eadem quæstione.*

Solu. Dicas, propositionē esse pro se notā.s.se, & in nobis posse dupliciter intelligi, primo aliquæ sunt ꝓpositiones pro se notæ ex solo conceptu confuso terminorū, vt ista linea est longitudo, sed nō oēs, quia nō illa.s. linea est species quātitatis continuæ, & huius differentia est, quia ex conceptu cōfuso terminorū primæ pōt euidenter sciri veritas, secundæ, vnde istæ non sunt pro se notæ. homo est substantia, homo est corpus, quia possunt probari per aliam priorem propositionem.s.ꝙ animal. vnde propositio mediata, & confusa potest esse per se nota conscientia subalternata, aliquæ sunt propositiones, pro se notæ ex terminis distinctè conceptis vt ista propitio. Deus est Trinus, & vnus in nobis est vtiq; per se nota ex terminis confusè cōceptis, sed intellectui beatifico hæc propitio est ꝑ se nota ex terminis distincte cōceptis qđ patet, nā cuius termini distincte cōcipiuntur, & illud distincte concipitur, sed termini istius, ꝓpositionis Deus est Trinus & vnus distinctè cōcipiunt ab intellectu

ctu

ctu beatifico ergo hæc propositio est p se nota ex terminis distincte conceptis intellectu beatifico.

38 Scotus in 1.dist.2.q.1.dicit quod cõpositũ est corruptibile p incõpossibile positiuũ,vel priuatiuum, sed huius opositũ hẽt in 2.dist.19.in 3.dist.2.in 4. dist.44.q.1.et di.49.in materia de dotib.corporũ. Solutio Dias dictũ Doctoris hẽre veritatẽ in cõpositis,et nõ in simplicib.siue spiritualib.dices Scotus in 2.dist.14.q.1.dicit,ꝙ cõpositũ ex materia forma dato,ꝙ nõ habeat cõtrariũ vincẽs, est tñ coruptibile ab extrinsecò, eò ꝙ hẽt materiam qua res põt esse,& non eße,& patet 7.Methaphisicę,& idẽ hẽt Scotus in 2.dist.19.& in 3.dist.20.& in 4.dist.44.q.1.& dist.49.in materia de dotib.corporũ beatorum,ergo tale in coruptibile & ab extrinseco põt desinere esse,& nõ tm̃ p incompossibile positiuũ vel priuatiuum secundo Angelus,& Anima possunt nõ esse,et nõ p incõpossibile positiuũ,vel priuatiuũ,ergo nõ poßunt desinere esse ab intrinseco. Tertio materia prima põt nõ eße,et tñ nõ p incõpossibile positiuũ, vel priuatiuũ ergo nõ est corruptibilis ab intrinseco,uel ab extrinseco,vt dicit Doctor. Dicas ad primã rõnẽ,ꝙ Scotus p incõpossibile ĩtellexit formã opposuã seu disparatã incõpossibilẽ ĩ eadẽ parte materiæ & ideo cõpositũ nõ habẽs cõtrariũ vincẽs, adhuc ẽ corruptibile p incõpossibile.s.ex forma incõpossibili. in eadem parte materiæ, & tale ẽ incõpossibile positiuũ inpossibile priuatiuũ est tenebræ respectu lucis, & sic dicas,qđ cõpositũ tale non habẽs cõtrariũ vincens corrumpiť rõne apetitus materiæ appetentis aliã formã incõpossibilẽ formæ quã hẽt. Ad secũdã dicas negando Angelũ esse corruptibilẽ,& similiter de anima, Ad tertiã neges materiã in via Philosophi posse desinere esse.

39 Scotus in 1.q.quolibetali vult vitã intellectiuã esse de formali rõne essentiæ diuinæ,& clarius in distin.35.repor.huius oppositũ vř hẽre in primo,distinct.26.vbi dicit intellectualitatem eße modum intrinsecum eßentiæ Diuinæ.

Sol.dicas,ꝙ ista se hñt p ordinẽ,primo eßẽtiæ,& essẽtialia,Scđo modi intrinseci,Tertio attributa,erat ergo intẽtio doctoris probare intellectualitatẽ non esse attributũ,& vt hoc faceret sibi sufficiebat eã remouere à tertio loco, & collocare eã in priore loco,et ideo dixit, ipsã eße modũ intrinsecũ,vt ex hoc excludat eã ab attributis,nõ tñ eius p̃seferrebat opinio intellectualitatẽ esse modũ intrinsecũ, qm̃ paulo ante cõparaui intellectualitatẽ rationali,sed manifestũ est rõnale nõ eẽ modũ intrinsecũ ipsi homini sed ẽt de formali ratione eiusdem, ita pariter dicendum est de intellectualitate.

40 Sco.in 1.d.2.q.3.videtur velle,ꝙ finitas,sit passio,huius oppositum habet in 5. q.quolibetali. Solu.Dicas,qđ Sco.in 1.sen.di.2.q. 3. accipit passionem pro oĩ eo,quod est extra quiditatẽ,& neceßario insequitur quiditatem,& sic modi intrinseci possunt appellari passiones.

41 Sco.in 2.di.1.q. 2. videtur concedere infinitũ in actu poße dari,huius oppositũ hẽt in 2.di.1.q.3. & 2.Meth.q.6.vbi vult,qđ tale infinitũ sit impossibile ẽt Theologicè loquẽdo,scđm aũt philosophũ hoc est clarũ esse implere,& tñ p̃sens rõ est ad philosophũ,ergo in duplici uia supponit unũ falsum. Solu.dicas,qđ hæc est tm̃ leuis q̃dã persuasio,secundo,dicas,qđ hoc nõ colligitur ex littera Doctoris, sed vt patet signatur extra; cõtra Sco.in 3.sen.di. 13.q.1.ponit regulã quandã Arist.q̃ desumitur, & 3.Phisi.te.con.69. quantũ cõtingit eße in potẽtia,tm̃ cõtingit esse in actu,tunc sic cõtingit dari numerũ infinitũ in potẽtia,ergo cõtingit dari infinitũ in actu, similiter contingit dari lineã infinitã in potẽtia ergo infinitũ in actu,& sic erit possibile infinitũ in actu. Dicas verã esse propositionem Arist.& Auerois, qđ non datur infinitũ in actu sed in potentia tm̃,vt habetur 3.Phi. to. con. 58. & 63. & cũ dñt q̃tum contingit esse in actu respondet Aueroes 3.Phi.con.68.qđ illa propositio non tenet in numeris, & rõ eius est, quia numerus cãtur,ex diuisione continui, continuũ aũt est diuisibile in infinitũ, ergo semper dabilis est aliquis numerus maior in potentia q̃ ipse sit in actu; Sco.in 3.sen,dist.13.q.1. dicit cũ Aueroe,qđ illa propositio hẽt veritatẽ in quãtitate continua tm̃, sed duo mergunt dubia, primũ si linea tanta erit in actu,quanta in potentia, & est infinita in potẽtia,ergo erit infinita in actu, scđm dubiũ, Arist. 1.lib.de generatione animaliũ capite 1.negat dari infinitum in potentia in numeris, & arguit, si genita ex putri materia generarent,& illa genita generarẽt alia,& illa alia,& sic esset processus in infinitũ,qđ natura abhorret,respondeas, & dicas lineã aliquã esse infinitã in potẽtia põt dupliciter intelligi,primo in augumento, secundo in indiuisibilitate,primo modo non est infinita in potentia sed bene secundo modo,quia est continua, & continuũ est diuisibile in infinitũ in partes inexistẽtes, & potentiales,ad scđm dicas,qđ Arist.non intendit negare infinitũ in potentia in indiuiduis, neq; in numeris;qm̃ statuit in 3.Phi.te.con.63.infinitũ est cuius quantumcunq; accipientibus semper restat aliquid extra sumere,& sic Sco.ponit in 5.q. quoli.& tã.Arist.in lib.1.de generatione animaliũ capite 1.uidetur negare infinitũ in potẽtia, dicas,qđ Arist.loquitur de illis specieb.tãta imperfectione imperfectis,quod non sunt iudicandæ esse de perfectione uniuersi, ut patet de Musilionibus,& Papilionibus.

42 Sco. in 1.di. 2.q. 2.dicit,qđ est maius cogitabile in re,q̃ sit in intellectu,huius oppositum hẽt in 4. dis.1.q. 1. vbi dicit, quod res habent verius esse in mente diuina,quam in se,secũdo dicit, qđ domus hẽt verius esse in mẽte artificis,quàm extra. Solutio,dicas ad primum,quod verum est,quod res in mente diuina habent verius esse simpliciter, sed non verius esse tale,quia tunc Deus esset formaliter lapis, ad secundum etiam concedit Doctor,quod simpliciter domus habet verius esse in mente artificis, quam extra, quia hæc fit ab illa, tamen domus extra habet verius esse, quàm domus in intellectu cuiuscunq; sed de substãtia negat Doctor, quod in intellectu creato habeat verius

rius

rius esse, quàm in se, nec loquendo de esse simpliciter, nec de esse tali, vtrumque esse subiectæ .s. esse simpliciter, & esse tale est verius in se, quàm in intellectu, hic verò in proposito loquitur de summo, quod necessario est subiecta; vel si vis, quod propositio Doctoris, sit vniuersaliter vera distingue de duplici esse .s. de esse tali, & de esse simpliciter tale, vel exponas illud scilicet, quod est in re est perfectius cogitabile, quàm per illud quod est tantum in intellectu, si ly perfectius determinet ly cogitabile, idest, quod ipsum sit perfectius cogitabile, sic est falsum, quia Rosa non existens est ita perfectum cogitabile, sicut Rosa existens, si verò determinet intellectionem, sic est verum, & sensus est, quod perfectiori modo intelligitur existens, quæ non existens.

43 Scotus in 4. dist. 49. q. 16. tenet, qđ duo corpora possunt esse in eodem loco, sed non ambo replebunt locum, huius oppositum habet in 4. distin. 7. q. vlt. vbi vult, quod ambo replebunt locum.

Sol. Dicas cũ Scō. in 10. q. 4. qđ duo corpora possũt esse in eodem loco formaliter, sed non effectiuè.

44 Scot. in 1. di. 2. q. 3. vult qđ voluntas recta, & libera conformatur voluntati naturali, huius oppositum habet in 2. di. 6. q. 2. & in 4. di. 49. q. 11. & in 2. di. 36. & in 3. dist. 33. vbi vult qđ voluntas recta in multis debet discordare à voluntate naturali, vt etiam patet in 2. dist. 36. & in 3. di. 13. q. 2. & in 4. dist. 50. q. 50.

Solutio, dicas propositionem Doctoris habere veritatem de voluntate recta per essentiam, cuiusmodi est voluntas Dei, quæ est regula his rectitudinis, voluntatis creatæ.

45 Sco. in 2. parte 1. di. 1. ponit productiones diuinas distingui penes principia formalia, huius oppositũ hẽt ĩ di. 13. primi vbi dicit, qđ seipsis distinguunt.

Solutio, dicas, quod si bene videris literam Doctoris in dist. 26. ex ea colligere poteris solutionem ad istam difficultatem, seu apparentẽ cõtradictionem, & ibi videre poteris Doctorem concedere conceptum communem, sed non aliquam realitatem, vel dicas, quod quando Doctor dicit, qđ productiones non tantum distinguuntur per principia formalia, quæ tantum erant distincta ratione, vt volebat Henricus, sed etiam vult, quod distinguũtur seipsis contra Henricũ, ex nostra rei, quia quęcunque habent esse præter opus intellectus distinguuntur ex natura rei, sed productiones diuinæ habent esse præter opus intellectus igitur distinguuntur ex natura rei, dicas, quod quando Scotus ponit productiones diuinas distingui penæ principia formalia, loquitur ad hominem, & quando oppositum dicit in distin. 13. primi, dicas, quod ipse loquitur secundum propriam opinionem.

46 Scotus in primo, dist. 2. Parte 1. q. 4. illius 2. partis dicit, quod diuersitas actus non variat speciẽ, & tamen in 1. dist. 27. & 14. & 15. quoli. vult qđ si intellectus meus, & lapis causant notitiam lapidis, illa notitia dicitur verbũ, & tamẽ si Deus miraculosè causaret illam notitiam, non esset verbum ex diuersitate ortum, ergo alius, & alius ortus variabit speciem, quod est contra determinata à Doctore in 2. dist. 1.

Solutio, Dicas, quod illa notitia sic, & sic causata est eiusdem speciei, sed quod sit verbum, vel non, non variat speciem notitiæ, quoniam verbum pro formali nihil est, nisi quidam respectus, qui licet varietur, non tamen variat speciem absolutam illius notitiæ, licet variet alium, & alium respectum, sed contra, Scotus in 3. dist. 27. in fine volens probare charitatem acquisitam non esse eiusdem rationis cum infusa, sic probat; quæcunque natura nõ potest esse ab aliquo efficiente eiusdem speciei cum efficiente alterius, non est eiusdẽ speciei cum illa, similiter in 4. distin. 49. q. 6. & in 2. Metha. q. 3. & in 2. dist. 1. q. 6. vult Scotus intellectiones intellectus nostri, & Angelici de eodem obiecto differre specie rõne potẽtiarum effectiuarũm illarum intellectionum; Dicas, quod quando est vnus effectus, qui indifferenter potest produci à duobus efficientibus specie distinctis, tunc causa effectiua nõ variat speciẽ, vt patet de productis per propagationem, & per putrefactionem, si verò sit vnus effectus, qui tantum, sit natus produci ab vno efficiente, & non ab alio, vt charitas infusa, quæ tantum potest produci à Deo, & non ab actibus nostris, tunc causa efficiens est distinctiua effectus, & effectus alterius causæ nunquam erit eiusdem rationis cum effectu huius causæ, ad secundum, dicas, quod licet à causis essentialiter ordinatis, quarum est vniuoca, & altera æquiuoca possit esse effectus vnius rationis, tamen quando causæ effectiuę proximæ eiusdem ordinis ad effectum causant aliqua in quantum ipsæ causæ sunt distinctæ, maxime, si vtraque, sit vniuoca effectui, siue vniuocatione completa, siue diminuta, nõ põt à causis talib. distinctis esse effectus eiusdẽ rõnis.

47 Scotus in 2. dist. 1. q. 6. vult, quod forma quanto est profectior tãto magis multiplicatur, huius oppositum habet in vniuersalibus q. 29. vbi dicit, qđ vno existente perfecto, sunt multa imperfecta per recessum ab illo scđm diuersum gradum, & ponit exemplum de rõnali, quo existẽte sunt multa irrationalia, huius oppositũ hẽt in 2. di. 1. q. 6. vbi dicit, qđ quãto forma est nobilior tanto distinguitur in plures gradus nobilitatis, sicut sunt plures formæ mixti, quàm elementares, & plures formæ animati, quàm inanimati, & forte plura animalia, quàm plantæ, igitur plura erunt differentia specie in natura intellectuali, quàm in intellectuali, hoc non potest esse nisi Angelus, et anima differant specie.

Solutio, Dicas, quod Scotus in secundo loquitur de contentis sub genere remoto, in vniuersalibus verò loquitur de contentis sub genere infimo, dicas et qđ in secundo loquitur de gradibus entiũ substãtialiũ, quę sunt de perfectione vniuersi, & in logica loquitur de speciebus animalis tantum.

48 Scotus in 2. Meth. q. vlt. & Antonius Andreas ibidẽ, & Canonicus 1. Phi. q. 4. tenẽt contra Thomã, qđ infinitũ cognoscitur à nobis sub rõne infiniti, huius oppositũ habet Scotus, in 1. di. 3. q. 1.

Solutio

Solutio, dicas, quod Scotus, ibi loquitur de infinito in actu, in primo verò sent. dist. 3. loquitur de infinito in pęna, nec etiam Scotus negat in eadem 3. dist. primi immo vult, quod Deus simul cognoscat illas infinitas partes, & ita cognoscit infinitum sub ratione infiniti, & ita non intelligit tale infinitum ea ratione qua est infinitum in pœna, & cum dicit Antonius Andreas, & Ioannes Canonicus contra Diuum Thomam, quod infinitum a nobis cognoscit sub ratione infiniti, intelligunt ipsi de infinito in pęna.

49 *Scotus, in primo dist. 3. q. 3. dicit, quod repugnat cognoscere Deum in particulari, huius oppositum habet in prima, quæst. prologi, & in 14. quęst. quolibetali.*

Solutio. Dicas, quod non repugnat ex parte intellectus cognoscere Deũ in particulari, ideo sibi non repugnat recipere talem cognitionem, & hoc est, quod ibidem dicit, quod obiectum adæquatum est ens in quantum ens ad quod naturaliter inclinatur ex natura pœnæ, non est tamen eius obiectum adæquatum, ad quod possit intellectus ex suis causis naturalibus, contra Scotus hoc in loco eiusdem distinctionis videtur velle, quòd intellectus via effectuum possit cognoscere Deum in particulari. Dicas, quod triplex conceptus est in Deo, vnus est communis sibi, & sensibilibus, secundus est sibi proprius, & particularis, habitus tamen ex cõmunibus, tertius est proprius habitus ex proprijs, tũc dicas, quòd possumus cognoscere Deum in particulari quantum ad primum & secundum conceptum, sed non quantum ad tertium dicas, tertio, quod non repugnat intellectui cognoscere Deum in particulari quantum est ex parte sui, dummodo Deus, se faciat præsentem in ratione obiecti.

50 *Scotus, in 3. dist. primi, q. 3. dicit quod potentia non potest cognoscere aliquod obiectum sub ratione communiori, quam sit non formalis sui primi obiecti, huius oppositum habet Scotus in 14. quæst. quoli. vbi dicit, quod essentia diuina est obiectum intellectus diuini, & tamen Deus, non tantum intelligit essentiam suam, sed etiam intelligit alia à se.*

Solutio, dicas, quod Deus tantum intelligit alia in essentia sua precisè, & non in genere proprio, vt habet Doctor in 15. quæst. & in 4. dist. 16. q. 2. contra dicit Scotus quod quicquid cognoscitur ab aliqua potentia, vel est eius obiectum primum, vel continetur sub eius obiecto primo: dicas quod cum Doctor accepit ens esse obiectum adęquatum nostri intellectus in ratione motiui, seu terminatiui, non accepit ipsum ens tantum per conceptu entis communi omni enti, sed accipit prout includitur in omni ente, siue vt comprehendit omne ens, & hoc modo conceptus entis, & si non contineatur sub cõmuniori, cũ sit communissimus, tamen dicitur aliquomodo contineri cum ponatur esse de numero entium intelligibilium.

51 *Scotus in primo dist. 3. q. 3. dicit, quod materia prima & vltima forma sunt primo diuersa, huius oppositum habet in 2. dist. 12. q. prima, & in 8. dist. primi, q. 2. vbi dicit quod ens prædicatur quiditatiuè de materia & forma quod non esset si essent primo diuersa, etiam anima est vltima forma, & tamen non est simpliciter simplex, quia diffinitur, & est ens scibile, de quo passiones demonstrantur, sed ista non possunt competere rei simplici, etiam materia diffinitur ab Aristotele primo Phi. Te. com. 82. & 5. Meth. 2. & 4. tex. & 7. Metha. 22. & 7. Meth. 8. diffinit ipsam materiam primam, quod non contingeret, si esset simpliciter simplex.*

Solutio, dicas, scias ad tollendam istam contradictionem multos esse modos dicendi, primus est, qui dicit, quod materia, & forma sunt primo diuersa obiectiue, eo pacto, quo duæ differentiæ sunt primo diuersæ, secundus modus dicit, quod sunt primò diuersa quantum ad suos vltimos conceptus, seu quantum ad sua vltima constituentia, sed hoc nihil est, quia similiter dicerem, quod homo, & equus sunt primo, diuersæ, tertius modus dicit, quod sunt primo diuersa in realitate specifica, quia non possunt esse eiusdem speciei, sed non in conceptu quiditatiuo, quidam dicit, quod sunt primo diuersa subiectiuè, sed non obiectiuè, quidam vero dicit, quod sunt primo diuersa in realitate, sed non in conceptu, quidam dicit, quod sunt primo diuersa physicæ, sic quod nihil actualitatis formalis includitur in materia, & etiam nihil potentialitatis essentialis includitur in forma, sed non sunt prima diuersa Metaphysice, vnde aduerte, quod vltimus actus Physicus non est vltimus actus Metaphysicus, quod est vltima differentia, actus vero Physicus, est ille, qui vltimate aduenit, est enim materia prima & vltima forma simpliciter simplex Physice, ita quod non est cõposita ex re, & re, sed non sunt simpliciter simplicia Metaphysicę, & hoc habet veritatem tantum de materia prima & vltima forma, sed non de materijs, & formis intermedijs.

52 *Scotus in 1. dist. 3. q. 2. dicit, quod species specialissima est, primum cognitum, huius oppositum habet circa finem tertiæ quæstionis eiusdem distinctionis, vbi dicit, quod intẽsiones vniuersales sunt illæ quæ primo occurrunt.*

Solutio, dupliciter poteris respondere, primo ex opinione Vigerij, & hoc tripliciter, primo quod verum est comparando tales intentiones vtiles ad singularia, posito quod singulare non cognoscatur pro se pro isto statu; secundo quod habet veritatem de his, quę & accidentibus communibus concipiuntur à nobis; tertio quod habet intelligi in cognitione distincta, & non de cognitione confusa, secundo poteris respondere, & opinione Bargij, & dicere, quod vtiliora sunt notiora, vt sunt quædã tota, sic enim docuit Scotus in dist. 3. q. 2. primi, qđ vniuersale, vt totũ est prius nobis notum cognitione confusa, et vt pars est prius nobis notum cognitione distincta; poteris etiam dicere, quod Doctor in 3. distin. primi q. 3. respondeat, & concessit ab homine.

Scotus

53 Scotus in 2.distin.3.q.10.& in 2.dist.6.q.2.& in 3.dist.15.17.33.& in primo distin. 1.q.15.dicit,quod quælibet potentia cognitiua habet suam appetitiuam sibi correspondentem;huius oppositum habet Scotus in primo,dist.3.in fine,in quibus locis habet Doctor, quod cuicumque appetitiuæ correspondet sibi sua cognitiua, & e contra, & tamen hic vt vides dicit oppositum.

Solutio,dicas,quod illa propositio esset vera, tenendo,quod pro statu isto singulare pro se non cognoscatur,& tunc dicendum est, quod voluntas appetit singulare, quod tamen non intelligitur ab intellectu,sed quomodo fertur incognitum dicitur quod sat est,quod sit cognitum sensui, sed primus modus dicendi verior est.

54 Scotus in primo, dist. 5.dicit, quod omnis respectus fundatur super absolutum, huius oppositum habet in 3.q.quoli.artic.3.& q.6.art.2.& in primo,dist.19.& in 2.dist.1.q.4. & 5.& in 4.dist. 6.q.2.& dist.12.q.prima,& in 5.Metha.in materia de relationibus dicit, quod proportionabilitas fundatur super proportione, & ita relatio fundatur in relatione,& ita non omnis respectus, habet fundamentum absolutnm.

Solutio,dicas quod Doctor loquitur de fundamento,aut proximo,aut saltem remoto, seu de fundamento vltimato.

55 Scotus in primo,dist. 3. q. 5. dicit quod absolutum prius materiali ter potest terminare causationem, quã respectus, hoc non videtur esse verum, quia tunc relatio esset in aliquo priori, in quo non esset terminus, quia causa quãdo causat est prior nostra effectu,tum quia relatio causæ ad effectum est simul nostra cum relatione effectus ad causam.

Solutio,huic rationi duæ dantur responsiones, prima est licheti quipe qui dicit, quod cum dicitur causatio est relatio falsum est, nam quando causa causat nihil aliud facit, nisi quia effectum, quem habet in virtute ponit in esse, nec est intelligendum, quod quando causa causat, quod sit aliqua relatio inter ipsam & causatũ prior natura causato,sed tãtum absolutum in causa ponit effectum absolute,quo posito oritur relatio causati ad causatum,& e conuerso, & quando communiter dicitur, quod generatio terminatur ad genitum, si accipiatur generatio formaliter, illa terminatur ad genitum,& est posterior tali absoluto: si accipiatur vt est prior geniti tunc generatio formaliter nihil est in se aliud à causa generante,aliter respondet Bargius,qui dicit quod generatio actio & alia capiuntur dupliciter, vno modo vt sunt de genere actionis, alio modo vt sunt in genere actionis,primo modo sunt relationes,intrinsecus aduenientes, & sequuntur absolutum in effectum, secundo sunt relationes extrinsecus aduenientes,& præcedunt absolutum in effectu. Contra absolutum in effectu præcedit relationem eiusdem ad suam causam,vel est causarum, vel incausatum: dicas, quod est causatum fundamentaliter, & si iterum instes in Deo est vera generatio & tamen non prius terminatur ad absolutum quã ad relatiuum ergo propositio Doctoris videtur falsa; dicas, quod loquitur Doctor de eo, quod terminat causationem,persona vero diuina non potest terminare causationem.

56 Scotus in primo dist.3.negat figmenta habere genus,& differẽtiam,huius oppositum habet in 11. q.prædicamentorum vbi vult,quod entia rationis figmenta,negationes, & priuationes habeant inter se superioritatem, & inferioritatem, similiter genera,& differentias,& species.

Solutio,dicas quod Scotus in logica loquitur communiter,secundo quod etiam in illa quæstione videtur hoc dicere, tamen non expresse hoc ponit, tertio,& forte melius, dicas cum Antonio Andrea 4.Mætha.q.2.quod negatio habet distinctam formalitatem ab affirmatione sic quod habet distinctam formalitatem eo modo,quo est ibi formalitas,ita etiam dicas quod entia nostris,figmenta, negationes, & priuationes eo modo quo sunt sic proportionabiliter habent genera, & differẽtias, sed hoc non sequitur quod simpliciter habeant genera & differentias.

57 Scotus in 1. distin. q. 6. dicit quod vniuersalitas est prima conditio obiecti, in quantum præcedit actum intelligendi, huius oppositum habet in 1.dist.3.q.5.& in 1.Metha.q.6. vbi dicit, quod natura est ratio formalis,& singularitas est conditio agentis.

Solutio,dicas,quod aliud est agere per modum potentiæ,& aliud est agere per modum obiecti,primo modo semper requiritur singularitas, vt conditio agentis, sed secundo.s.per modum obiecti singularitas est etiam conditio necessario requisita in actione reali, seu materiali, sed non in actione spirituali,seu intentionali.

88 Scotus in 3.dist.1.q.1.& 6.& 8.vult,quod species intelligibilis causetur ab intellectu, & à fantasmate, huius oppositum habet in quæstione.7. eiusdem 3.dist.vbi dicit, quod ratio naturæ est ratio gignendi, & parum infra in istamet responsione dicit, quod obiectum non est totalis causa speciei intelligibilis,sed tantum partialis,ergo ab obiecto,& non à fantasmate causatur.

Solutio, dicas, quod nostra est ratio formalis causandi remota,& fantasma est ratio formalis causandi propinqua; vel dicas quod doctor indifferenter locutus fuit capiendo vnum pro alio, tamen ab intellectu reparato obiectum est causa immediata,vt patet in 2.dist.3.q.2.& nota,quod dum obiectum est causa, tunc imprimit speciem sui in intellectu,sed dum fantasma est causa tunc non imprimit in intellectu speciem sui, sed speciem obiecti,& ideo species intelligibilis genita à fantasmate,non representat fantasma,sed ipsum obiectum,à quorumcumq; ergo causetur,semper est representatiua obiecti,etiam si causaretur a Deo, sine concursu causarum secundarum.

59 Scotus in primo dist.3.in vltimo quæst. 6.dicit, quod intellectus contingenter coniungitur potentijs inferioribus, sed paulo ante in illa quæstione dixerat oppositum, vbi dicit, quod non intelligimus

mus vniuersale, nisi per virtutem fantasticam eius fantasiemur singulare ergo videtur, quod connexio intellectus cum potentijs inferioribus sit necessaria, & non contingens.

Solutio; Dicas, quod verum est pro statu isto in distinct. vero tertia, quæst. 6. loquitur Scotus in ratione potentiæ.

60 *Scotus in 3. dist primi, q.6. dicit suppositũ est suppositum per duas negationes, huius oppositum habet in præcedenti distinctione, vbi dicit, quod suppositum natum est subsistere per formam.*

Solutio; Dicas, quod Scotus per suppositum intellexit singulare, 2. dicas quod per suppositum intellexit compositum. 3. dicas, quod intellexit suppositum, & tunc per ly formam non intellexit rationẽ formalem suppositi, sed aliquid necessario præexactum rationi formali ipsius suppositi, quæ ratio formalis est duplex negatio; sed instabis, quod suppositum in via Scoti non sit tale per duas negationes, quia Scotus in 19. q. quolibe. dicit, quod natura singularis, & suppositum sunt idem realiter; ad hoc respondetur tripliciter primo quod ibi Scotus non comparat rationem suppositalem ad naturam singularem, sed differentiam singularitatis ad naturam absolute sumptam, sed hæc responsio non est ad mentem Scoti, secundo dicitur quod ratio suppositalis est eadem negatiue, sed non est eadem affirmatiue, quia non dicit aliam realitatem, ut dicit auctor formalitatum de modo intrinseco respectu illius, cuius est modus, etiam doctor non dicit, quod natura, & ratio suppositi sunt idem, sed natura & suppositum, quia suppositum est quid aggregatum ex positiuo, & negatiuo, tertio melius dicitur quod Scotus comparat naturam substantialem ad accidentalem, & dicit quod substantialis non suppositatur in supposito extrinseco, sicut facit accidentalis, & ideo cum dicit natura substantialis, & suppositum sunt idem loquitur in respectiuo sermone non sic natura accidentalis, & tunc natura, & suppositum sunt idem, cum suppositum naturæ accidentalis sit extrinsecum, & ideo dictum doctoris est uerum in respectiuo sermone.

61 *Scotus inquit in 1. d.3. q.1. quod uolitio non est causa delectationis, sed huius oppositum habet in 3. d.15. & in 4 d.14. q.1. & d.44. q.2. & d.46. q.4. & in 2. d.33.*

Solutio. Dicas quod doctor in 1. sent. d.3. q.7. loquitur secundum tenentes quod uelle, & delectatio sunt idem realiter. secundo dicas quod hęc non est littera doctoris, sed tantum est unum extra, 3. dicas quod doctor in 3. d.16. loquitur respectu doloris, qui est in carne, & delectationis sibi correspondentis, obiectum conueniens, & disconueniens sunt causæ totales sine aliquo actu ex parte potentiæ, sed respectu tristitiæ, quæ est in anima dicit, quod ad tristitiam requiritur obiectum disconueniens cum uelle, & ad gaudium oppositum requiritur obiectum conueniens cum uelle.

62 *Scotus in 3. d.1. q.7. dicit quod sensatio recipitur in spiritu, huius oppositum habet in 2. dist. 8. in 4. d.10. q.7. & d.43. q.2. & d.44. q.2. & d.49. q.14. & in 1. d. vltima, & in quolibeto q.9. vbi vult quod recipiatur in composito.*

Solutio, dicas quod & si sensationes recipiantur in organo, idest in toto composito, & non in anima, nec in carne, species tamen ipsæ sensibiles recipiuntur non in toto composito, sed in parte materiali ipsius organi, & dum dicit sensationes esse in spiritu, dicas uerum esse similitudinarie, nã sicuti similitudo lapidis est in anima, ita pariter dicendum est similitudines sensationum esse in spiritu.

63 *Scotus in 1. d.3. q.7. vult hominem esse partialem causam in generatione hominis, similiter Asinum in generatione Asini, huius oppositum tenent ferè omnes Scotistæ præsertim Antonius Andreas in 5. Meth. q.1. & Parisienses 2. Physi. q.2. art.2. dubio primo.*

Solutio; Dicas quod Scotus in q.7. d.3. primi, & in duobus primis locis videlicet in prædictis distinctione, & in columna præcedenti loquitur de causa totali, vt complectitur totum genus causæ, & sic est verum quod sol, & pater sunt causæ partiales, homo verò, & equus sunt causæ particulares, idest determinatæ ad illum effectum, non sic autem sol, qui concurit cum multis causis secundis ad multos effectus producendos.

64 *Scotus in primo dist. 4. q.2. dicit quod hæc propositio est formalis scilicet Pater est Deus, huius oppositum habet in primo dist. 26. & in quolib. q.6. art.2. ubi uult quod hæc propositio pater est Deus sit uerior ista, homo est animal, sed non formaliter, quia non est formalis.*

Solutio; Dicas quod Scotus in dist. 4. q.2. appellat eam propositionem formalem in respectiuo sermone scilicet respectu huius Deus est pater, & non vult, quod absolute sit formalis, vnum tamen scias quod hæc pater est Deus, & similes sunt formales, tenendo quod constituantur per relationes, quia ut ibi docet Scotus, tunc pater est ens per accidens logicè loquendo, si tamen teneamus quod personæ diuinæ constituantur per absoluta tunc istæ propositiones, pater est Deus, & filius est Deus, & Spiritus sanctus est Deus sunt uerè formales.

65 *Scotus in 1. d.5. q.1. dicit quod in substantia est tantum abstractio in supposito propriæ naturæ, huius oppositum habet in 3. dist. 7. q.1. ubi concedit plures abstractiones in substantia.*

Solutio; Dicas quod in substantia est tantum una abstractio scilicet a supposito, quia etsi sint multæ abstractiones in substantia, omnes tamen sunt a supposito, & ita unica est abstractio s. a supposito, quæ tantũ est in substantia habet multos gradus, & sic debet intelligi, quod sit tantũ vna abractio, idest solum abstractio a supposito, & non a subiecto, nec a fundamento, & dum concedit Scotus plures esse abractiones in substantia glosa, idest illa abstractio a supposito habet multos gradus.

66 *Scotus in primo dist. 5. quæst. 2. dicit quod pater est pater suo actu generatiuo, huius oppositum habet in primo dist. 13. & 27. & in 4. dist. 6. quæst. 10. & distinct. 13. q. prima, & in quolib. q.4. vbi*

expresse

expresse vult, quod Pater non sit pater suo actu generatiuo, sed eo, quod habet genitum secum coexistentem, & idem habet in 3. distinct. 8. & in quarta quaest. quolib. sic dicit, pater non est pater eo quod generat, sed quia habet genitum secum coexistentem, sed habere genitum coexistentem uidetur differe ab eo, quod est generare, quia in animalibus decidens semen habet actum generationis, sed non habet genitum secum, & per consequens tunc non est pater, sed postea haec, Scotus in quolib. & in quarto in locis praedictis dicit, quod generare, siue genuisse non est fundamentum paternitatis, sed potentia generatiua est eius fundamentum, & hoc propter duas rationes, quas facit in quarto distin. 13. q. 1. prima est quia non sunt quando actio, & passio insunt, secunda, quia insunt quando actio, & passio non insunt.

Solutio; Dicas, quod doctor noluit habere quod pater esset pater sua actione, i. actu suo generandi, quia hoc est falsum, sed tantum uoluit dicere, quod pater nullam aliam operationem habet, per quam postea dicatur pater formaliter, praeteristã, quia nil aliud facit pater nisi decidere semen.

67 Scotus in primo distinct. quinta q. 2. dicit quod persona est simpliciter simplex, huius oppositum habet in 8. & 26. distinctionibus primi, & sepissimè in doctrina sua.

Solutio; Dicas, quod Scotus noluit hic intelligere, quod sit simplex, idest non resolubilis in multos conceptus, sed tantum quod est simplex idest non composita, ideo quando doctor dicit, quod persona est simpliciter simplex debet exponi simpliciter simplex, idest summè simplex.

68 Scotus in primo dist. quinta q. 2. dicit, quòd nulla natura creata habet prius esse naturaliter, quàm in supposito, cuius oppositum habet in quarto dist. 45. q. 3. contra natura est naturaliter prior singularitate, ergo, & ratione suppositali, quae sequitur naturam singularizatam, secundo talis natura est prior natura negatione fundata in illa, antecedens est Scoti in secundo dist. 3. q. 1. tertio natura assumpta a Christo nunquam fuit in supposito, quarto data ueritate huius propositionis, quaecunque natura creata esset inassumptibilis à verbo, & à quacunque alia persona Diuina. Huius oppositum habet Scotus in 3. dist. 2. q. 1.

Solutio; Dicas, quod natura creata non habet verũ esse existentiae in vlt. actualitate, nisi in singulari, quia, vt prior singularitate, etiam, vt habens verum esse existentiae est contrahibilis per Echeitatem existentem propria existentia, sed natura Diuina, vt prius natura supposito habet verum esse in vltima actualitate, & etiam natura creata non habet esse vltimum actuale, & incommunicabile, quod esse nata est habere, cum sit diuisibilis, nisi actu habeat negationẽ duplicis cõicabilitatis, natura autem Diuina, etiam in supposito Diuino nullo modo actuatur, vel dicas, vt dicit Doctor, ꝙ naturae Diuinae in illo priori consideratae conuenit sibi, quod sit per se, ita ꝙ sibi repugnet esse in supposito alieno, sed non sic repugnat naturae creatae, nisi vt habet esse in proprio supposito.

69 Scotus in 1. d. 5. q. 2. dicit, ꝙ nulla entitas est simpliciter perfectior termino formali, huius oppositũ habet in 7. Metaph. q. 6. vbi vult compositum esse perfectius forma.

Solutio; Dicas, quod arg. procedit de termino formali partiali, & Doctor in 1. d. 5. q. 2. intelligit de termino formali totali, qui est ipsa natura, sed dices contra ens, quod includit naturã, & differentiã indiuidualẽ simul, adhuc est perfectius ipsa natura; dicas, ꝙ Scotus in 1. d. 5. q. vnica non comparat naturam ad totũ, quod includit naturam, & differentiam, sed comparat naturam ad quodcunque aliud concurrens cum ea ad generationem.

70 Scotus in 1. d. 16. & in 1. q. quolibet. vult, ꝙ intelligere praecedat dicere, huius oppositum habet in quolibetis. q. 14. art. 2. vbi dicit, ꝙ obiectum diuinum ordine quodam naturali mouet intellectum diuinum primo ad intellectionẽ actualẽ sui; secundo mouet ipsum ad actualem notitiam genitam sui, & paulò post dicit; hanc sequitur actio voluntatis, & ista est duplex. s. ad amare simplex, & etiã ad amorem procedentem, ergo secundum Scotum iste est ordo, primo intelligere essentiale; secundo generale; tertio volitio essentialis; quarto spirare, ergo notionale praecedit essentiale ad intra, quod est contra determinata.

Solutio; Dicas, quod Scotus assignat duas origines completas, vnam ad intra, & aliam ad extra, totus ordo originis ad intra praecedit totum ordinẽ originis ad extra, sufficiebat ergo doctorem habere, ꝙ volitio essentialis, & Spiritussanctus praecedebant notitiam lapidis, nec intendebat dicere de processione eorum, quae sunt ad intra inter se, sed ꝙ omnia ad intra, i. quae sunt in primo ordine originis praecedunt omnia, quae sunt in 2. ordine originis, quae in respectiuo sermone dicuntur ad extra.

71 Scotus in 1. dist. 7. dicit, ꝙ calor separatus potest agere, sicut, & coniunctus, huius oppositum habet in 4. dist. 10. q. 9.

Solutio; Dicas, ꝙ dictum Doctoris debet intelligi, vt separatus a substantia; quoniam si separaretur à quantitate, tunc non posset videri, quoniam tunc non esset in loco.

72 Inquit Scotus, quod actio requirit distinctionem aliquorum in natura, sed velle, & intelligere sunt actiones, igitur ambo requirunt distinctionem in natura, scilicet in essentia.

Solutio; Dicas, ꝙ velle, & intelligere nõ sunt actiones, sed operatiões, vt patet in 13. q. quol. sed dices Doctor uidetur sibi esse cõtrarius, nã in 1. sent. d. 7. q. vnica, dicit, quod actio requirit distinctionẽ suppositorum. & in distin. 28. quaest. vlt. primi; & in quolib. quaest. 4. & etiam in 1. dist. 5. quaest. 2. vult, quòd generatio constituat primum suppositum, & non praesupponit illud, & in 4. quaestio. quolibe. dicit, ꝙ est primũ incõicabile, quod adueniat essentiae, nihil aliud, nisi essentiã, et essentialia praesupponens. Dicas, quod illa actio praesupponit non iã constitutum, cum ipsum constituat, sed praesupponit ipsum denominatiuè; quia nihil praecedens suppositum potest denominare illa actio, sed primum, quod denominat est ipsum suppositum.

73 Scotus

73 Scotus in primo, dist.7.q.1.& in quarto, dist.12. quæst.2. dicit, quòd ignis est prior secundum causalitatem calore; huius oppositum habet in secundo, dist.1. quæst.1. artic.3. vbi dicit, quòd ignire præsuppouit calefacere; ergo calor est prior secundum causalitatem.

Solutio; Dicas, quòd Scotus comparat ignem, & calorem ad suos effectus, vt patet in distinct. vt supra citata. In quarto verò comparat ignem, & calorem inter se, & hoc modo ignis est prior calore.

74 Scotus in primo, distinct.7. dicit, quòd forma est principium agendi inquantum hæc; huius oppositum habet in primo Metaph. quæst.6.

Solutio; Dicas, quòd si ly, inquantum significat rationem formalem falsum est dictum Scoti; si verò significat conditionem aliquam necessariò requisitam verum est.

75 Scotus in 7. dist.1. negat vnam relationem distingui ab alia penes terminum; huius oppositum habet in secundo, dist.1.q.4.& 5.

Solutio; Dicas, quòd Scotus in septima dist. primi tantum vult habere, quòd vna relatio non distinguitur ab alia penes terminum, & quo ad hoc solum negat, quòd penes terminum vna relatio non distinguitur ab alia, sed non negat absolutè quantum ad alios modos distinctionis; vel dicas, quòd relatio per suam propriam differentiam distinguitur, & differt a quacunque alia relatione, quæ non sit eiusdem generis cum illa, per fundamentum, & per terminum non distinguitur, nisi originaliter. Et aduerte, quòd tres sunt modi distinctionis relatiuorum. Primus est per suam differentiam. Secundus modus est penes fundamentum. Tertius est penes terminum.

76 Scotus in 7. dist. primi habet, quòd relatio diuina distinguitur ab alia penes principium productiuū; huius oppositum habet in primo, dist.13.

Solutio; Dicas, quòd Scotus in dist.13. primi vult, quòd diuersitas principiorum non distinguit formaliter, & extrinsecè, sed non negat, quin distinguat effectiuè, vel quasi effectiuè.

77 Scotus in 7. dist. primi, & clarius in secundo, distin.1.q.6. habet, quod quanto est forma nobilior, tanto in plures gradus nobilitatis distinguitur; huius oppositum habet in vniuersalibus, q.18.

Solutio; Dicas, quòd Scotus in secundo loquitur de contentis sub eodem genere remoto, & in vniuersalibus loquitur de contentis sub eodem genere infimo. Vnde dicas, ꝙ Scotus in secundo loquitur de gradibus entium substantialium, inquantum sunt de perfectione vniuersi, & in logica loquitur de speciebus animalis præcisè; vel dicas, quòd in vniuersalibus non loquitur assertiuè, sed topicè.

78 Scotus in primo, dist.28.& in secundo, dist.3.q.2. dicit, quòd negatio non inest alicui per aliquod positiuum; huius oppositum habet in 3. dist. primi, q.1.& in Quolib. q.19.

Solutio; Dicas duplicem esse negationem; vnā simpliciter; & hæc importat tres negationes. s. aptitudinalem, potentialem, & actualem; & hæc non potest inesse, nisi per aliquod positiuum; alteram dicas esse negationem secundum quid, quæ tamen importat duas ex illis tribus, vt est negatio suppositiua potest inesse, & necessario inest sine aliquo positiuo.

79 Scotus in 7. Metaphy.q.1.& in secundo, dist.25. & in tertio, dist.13.& in quarto, dist.12.q.1.& 3. & in primo, dist.8.q.2. vult substantiam continere accidentia in genere causæ efficientis; huius oppositum habet in tertio, dist.1.q.1.

Solutio; Dicas, ꝙ Scotus in tertio non facit mentionē de habitudine causæ efficientis, quia ibi tantum volebat facere mentionem de habitudine, quę est similis habitudini verbi ad naturam; & quia habitudo substantiæ in ratione efficientis non est illi similis, ideo eam non enumerauit; quia non faciebat ibi ad propositum; & dum dicit Scotus ꝙ substantia continet accidentia uirtualiter, expone tu, scilicet quòd sua entitas est ratio formalis continendi illud aliud; vel aliter dicas, quòd substantia virtualiter continet accidentia, ita debet exponi modo perfectiori.

80 Scotus in 8. dist. primi, q.2. facit differentiam inter compositum ex re, & re, & inter compositum ex realitate, & realitate; huius oppositum habet in quarto, dist.46.q.3. soluendo primum argumentum, vbi habet ista verba, nec oportet exponere res per realitates, & formalitates, quia similis est distinctio rei, & rei, sicut realitatis, & realitatis, vel formalitatis, & formalitatis.

Solutio; Dicas, quod est eadem distinctio rei, & rei, sicut realitatis, & realitatis, capiendo rem simpliciter, & non secundum quid, & sic eam capit Scotus ibi, vbi sic dicit; ad primum extendit duas res ad dualitatem secundum quid.

81 Scotus in primo Sent. dist.8.q.3. dicit, quod idea est esse cognitum, idest quod creaturæ habent tantum esse quiditatiuum, siue in esse quiditatiuo, & limitato habent ideam, & quod perfectio simpliciter in creatura, vt natura talis limitata in esse quiditatiuo, habet ideam, sed non inquantum est perfectio simpliciter; contra in via Scoti idea est esse cognitum rei; sed sapientia nostra, vt est perfectio simpliciter habet esse cognitum; ergo habet ideam.

Solutio; Dicas, quod Scotus in 8. dist. primi, q.3. loquitur ad hominem illi, qui sunt illius opinionis, vt patet in 35. dist. primi. dicebant, quod idea est ratio cognoscendi ipsi Deo, (quod tamen negat Scotus) & ideo isti sic habent dicere, ꝙ sapientia nostra vt natura in tali gradu limitato, non habeat ibi aliquod formale sibi correspondens, & tamen necessario, si debet cognosci vult ideam; sed inquantum est perfectio simpliciter, habet ibi aliquod formale sibi correspondens, per quod a Deo potest cognosci, & ideo vt sic non requirit ideam.

82 Scotus in 8. dist. primi, q.3. appellat intellectum, & voluntatem attributa, & in 26. distinct. primi, dicit non esse attributa.

Solutio; Dicas, quod Scotus appellat intellectum, & voluntatem attributa largo modo.

83 Scotus in prima quæst. Quolib. dicit, quòd si essentia Diuina diffiniretur, quod vita intellectualis nõ esset extra eius rationem, & in primo Report. distinct. 35. dicit, quòd si essentia Diuina diffiniretur, vita intellectualis esset intra eius rationem.

Solutio; Dicas, quod ista se habent per ordinem; primo sunt prædicata essentialia Dei; secundo modi intrinseci; tertio attributa, intentio Doctoris in 26. distinct. Report. erat probare intellectualitem non esse attributum, & hoc vt faceret, sufficiebat ipsum remouere a tertio loco, & collocare ipsum in secundo loco; & ideo dixit ipsam esse modum intrinsecum, non tamen intendebat eo loco intellectualitatem esse modum intrinsecum, quoniam ibidem in littera immediatè præcedenti comparauit intellectualitatem rationali; sed manifestum est, quod rationale non est modus intrinsecus homini, sed est de formali ratione hominis.

84 Scotus in octaua distinct. primi, quæstio. 4. dicit, quod magis necessarium non debet tolli propter hoc, quòd tollatur minus necessarium, sed bene è contra minus necessarium tollitur, si tollatur maius necessarium; huius oppositum habet in secundo, dist. 1. q. 1. vbi vult, quòd etiam negaretur productio ad intra per impossibile, non ex hoc debet negari productio ad extra.

Solutio; Dicas, quòd hoc ideo est, quia tota potentia causatiua ita remaneret in vna persona, sicut nunc est in tribus; & ideo minor est necessitas secundæ productionis, scilicet ad extra ad productionem ad intra, quàm sit productionis ad extra ad suam causam; vel dicas, quod Doctor intelligit, quando inter magis necessarium, & minus necessarium est talis ordo, quòd ab intrinseca ratione repugnat minus necessarium poni, magis necessario non posito, sed sic non est, vt ibidem docet Doctor de productione ad intra, & de productione ad extra.

85 Scotus in primo, distinctio. 2. par. 1. quæst. 2. & alibi sæpe dicit principium formaliter differre a conclusione in demonstratione; huius oppositum habet in primo, distinct. 8. quæst. 4. vbi dicit, quod inter causam, & causatum est distinctio realis; igitur inter principium, & conclusionem.

Solutio; Dicas, quod non est simile, quoniam inter causam, & causatum est distinctio realis, sed non inter principium, & conclusionem, quia inter ea est tantum distinctio ex natura rei, seu formalis.

86 Scotus in secundo, dist. 3. q. 10. ponit, quod possit esse vna species causata a Deo, quæ distinctè representabit essentiam diuinam, & tamen non erit infinita, & tamen representabit vnum infinitum.

Solutio; Dicas, quod Scotus procedit topicè, non autem assertiuè; vel dicas, quod etsi posset esse causata a Deo vna species, quæ distinctè representabit essentiam Diuinã, quæ non sit infinita, poterit tamen representare vnum infinitum finitè; sed notabis, Scotus oppositum habet in tertio, distin. 14. q. 2. vbi vult, quòd anima Christi potest recipere infinitas visiones, & non solum hoc, sed quod actiuè potest se habere ad illas infinitas visiones. Dicas, quod omnes illi modi sunt topici, & probabiliter dicti; vel dicas, quod anima Christi possit vtique habitualiter videre infinita, non autem actualiter.

87 Scotus in 6. q. vniuersalium, & dist. 26. primi. videtur attribuere perfectionem secundis intentionibus; huius oppositũ habet in 1. di. 8. q. 4. vbi dicit, quod secundæ intentiones nullam dicunt perfectionem.

Solutio; Dicas, quòd Scotus in 8. distin. primi, q. 4. loquitur de perfectione reali, non autem de perfectione rationis, quam attribuit secundis intentionibus, iuxta gradum suæ entitatis.

88 Scotus in 1. dist. 8. q. 4. dicit, quod ordo causarum non est simpliciter necessarius; huius oppositum habet in 1. d. 2. q. 1. & in 4. d. 12. q. 1. & 7. Metaph. q. 2.

Solutio; Dicas, quod Scotus in 8. dist. primi, q. 4. loquitur Theologicè, & in 4. dist. 12. q. 1. & 7. Met. q. 1. loquitur secundùm Philosophos.

89 Scotus in 9. dist. primi. dicit, quod generatio diuina est perfecta; huius oppositum habet in 5. quæstio. Quolib. & sæpe in doctrina sua.

Solutio; Dicas, quod generatio dicitur perfecta, non quod aliquam perfectionem dicat; sed pro quanto excludit omnem imperfectionem.

90 Scotus in primo, distin. 12. vult, quod productio Spiritus sancti præcedat velle essentiale; huius oppositum habet in secunda dist. primi, parte 2. q. 4. & dist. 6. & in Quolib. q. 1.

Solutio; Dicas, quod non negat Scotus velle absolutè præcedere spirationem; sed tantum negat, quod præcedat vt ratio formalis talis productionis, vt dicebat Henricus; sed contra arguit Tho. Anglicus, contra Doct. in hoc, quod dicit, quod voluntas nõ vt sub actu volendi est sufficiens principium; & primo arguit sic; Voluntas nuda vt non sub actu non est infinita; ergo secundo volũtas vt sub actu est perfectior, quàm sine illo actu; ergo si sine illo actu est sufficiens principium; sequitur, quod volũtas non requireretur tãtum suam totam actualitatem ad sic producendum; tertio non producit creaturam, nisi quia volens; ergo maior perfectio sequeretur ad productionem creaturarum, quàm ad productionem Spiritus sancti. Dicas ad primum, quod antecedens est falsum; ad secundum neges, quod assumitur, loquendo de sua perfectione quiditatiua, & formali, sub qua ponitur tale principium sufficiẽs; ad tertium dicas, quod pater generat filium volens; sed non sic intelligendo, quod volens sit formale principium; ita dicas, quod volens spirat, nõ tamen ly velle est formale principium; & concedas, quod longè plura præsupponuntur in productione ad extra, quàm in productione ad intra.

91 Scotus in 13. dist. primi, distin. 17. q. 2. habet hanc maximam, quam habet Auerroes in 5. Phys. tex. comm. 37. & 38. quod vnius causæ in vno ordine causandi est vna per se ratio causandi; huius oppositum habet in 1. dist. 3. q. 7. & 8. de intellectu, & obiecto, quæ integrant vnam causam totalem, & in 3. dist. 4. & in Quolibet. dist. 15. de patre, & matre, quæ integrant vnam causam totalem; & tamen in ipsis non est per se vna ratio causandi.

Solutio;

Solutio; Dicas primò, quod non est inconueniens ex potentia, & obiecto, quod fiat vnum per accidens; sed non est inconueniens, quod ratio obiecti, seu ratio potentiæ de se sit ens per accidens; secundò dicas, quod & illo verbo Doctoris, scilicet in eodem ordine bene ponderato solutam. habebis instantiam, quoniam causæ vtique possunt esse eiusdem generis, sed non eiusdem ordinis; illę enim causæ sunt eiusdem ordinis, quæ sunt in eodem genere, & eiusdem speciei, & dicuntur alterius ordinis, quæ sunt in eodem genere essentialiter subordinatæ secundum prius & posterius, & sunt alterius speciei.

92 *Scotus in primo, dist. 12. dicit, quod productiones diuinæ seipsis formaliter distinguntur, huius oppositum habet in 26. di. 1. vbi ponit productiones distingui penes principia formalia.*

Solutio; Dicas, quòd Doctor intelligit originaliter, & principiatiuè, & non formaliter; sed dices contra, quoniam Doct. in primo, dist. 13. q. vnica. impugnat Henricum, qui tenebat, quod distinguntur penes principia formalia elicitiua; Dicas, quod Henricus volebat productiones distingui per principia formalia elicitiua, quæ tantum erant distincta ratione. Doctor hoc impugnat, & dicit esse impossibile, quod aliqua sint distincta realiter per aliqua, quæ tantum sint distincta ratione contra, Scotus, vt dictum est in 13. dist. primi. q. vnica. dicit, quod seipsis distinguntur, huius oppositum habet inferius dist. 20. Dicas, quod productiones diuinæ distinguntur se totis, quantum ex natura rei, sed non in conceptu; conueniunt enim in conceptu commune illis, licet in nulla realitate conueniant, vt patet de Deo, & de creaturis, quę in nulla realitate conueniunt, & tamen vniuocè in conceptu conueniunt, ita quod Deus, & creatura distinguntur se totis realiter, & ex natura rei, sed non conceptibiliter.

93 *Scotus in primo, distinct. 13. dicit, quod persona formaliter includit essentiam; huius oppositum dicit in primo, di. 4. q. 2. & clarius in primo, di. 26. vbi dicit, quod hæc propositio, pater est Deus, non est formalis, sed tantum identica.*

Solutio; Dicas, quod Doctor sic intelligit, quod essentia in istis productionibus est terminus formalis, & persona includit formaliter vt terminum suum formalem, sed non formaliter, idest quiditatiuè, ita quod essentia de persona formaliter prædicetur; vel dicas, quod formaliter in distinct. 14. quæstio. vnica. capitur pro necessario requisito ad esse personæ, sicut si diceretur homo risibilis, includit formaliter animal, ita quod formaliter exponatur necessariò.

94 *Scotus in tertio, distinct. 14. quæst. prima. & in primo, distinct. 3. quæst. 7. & in quarto, distinct. 6. quæst. 10. & distinct. 49. quæst. 11. & distinct. 50. quæst. vltima. expressè docet, quod habitus solum datur potentiæ in ratione actiui, & non in ratione passiui, hoc idem habet in prima q. prologi. huius oppositū habet in primo, di. 17. q. 2. vbi dicit, quod habitus detur etiam potentiæ in ratione passiui.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in primo Sentent. distinct. 17. quæstio. 2. loquitur topicè, & probabiliter; sed dices contra, Scotus in secundo, distinct. 11. dicit, quod lignum siccum est magis dispositum, vt recipiat calorem, quàm humidum; ergo videtur, quod habitus detur potentiæ in ratione passiui; Dicas, quod Scotus in 17. distinctio. primi, quæst. 2. loquitur de habitu consuetudinali, qui in ligno non reperitur, quoniam talis, vt superius dictum est a Doctore, est tantum in viuentibus. Secundo dicas, quod siccitas non facit potentiam passiuam esse magis dispositam, sed tantum remouet impedimentum, vnde aliud est potentiam passiuam disponi, aliud est, quod ab ea remoueatur impedimentum, prima tamen responsio est melior.

95 *Scotus in primo, dist. 3. q. 6. & dist. 17. q. 2. & in secundo, dist. 11. & in tertio, distin. 23. 25. habet quod habitus est representatiuus; huius oppositum dicit in tertio, distin. 14. q. 1. & in secundo, distinct. 3. quæst. 11. & in secundo, distin. 9. & in tertio, dist. 31.*

Solutio; Dicas, quod habitus simpliciter, & absolutè nō est representatiuus, sed solum aliquo modo pro quanto habitus virtualiter partialiter continet actum, qui actus verè obiectum representat; vel dicas, quod Scotus in 17 distin. primi, q. 2. loquitur communiter, & non propriè.

96 *Scotus in 17. dist. 1. q. 2. & in secundo, dist. 8. q. 2. & in tertio, dist. 33. & in quarto, dist. 14. q. 2. & in Quolib. q. 15. dicit, quod voluntas potest operari iuxta, & iustè sine iustitia, & moraliter sine habitu morali; huius oppositum habet in secundo, distin. 41. & citat super hoc vnam auctoritatem Arist. 2. Ethic. cap. 1. sic dicentis, habitus iustitiæ generatur ex operibus iustis, nō tamē iuxtè factis.*

Solutio; Dicas, quod actus iustus, & quilibet actus moralis dicitur moralis dupliciter, scilicet a dictamine rationis, & ab habitu. Scotus in secundo, dist. 41. & Arist. intelligunt, quod tales actus non sunt iuxtè facti, iustitia accepta ab habitu, sed non negant, quin sint iusti iustitia accepta a dictamine rationis.

97 *Scotus in 16. dist. primi. quæst. 2. dicit, quod prudentia non est simpliciter necessaria ad actum moralem; & tamen paulo ante dixit, quod sit simpliciter necessaria.*

Solutio; Dicas. quod iste habitus natus est esse conformis prudentię, si inesset, vnde necessario, vt iste habitus sit virtus, vult conformitatem aptitudinalem, & non actualem, sed ad dictamen rationis vult necessario conformitatem actualem; & cum dicit Doctor, quod prudentia est causa actus moralis, non intelligit quo ad substantiam, nec quo ad intentionem actus, sed solum quo ad hoc, quod est conformatiua actus.

98 *Scotus in primo, dist. 17. q. 1. & 2. videtur attribuere actiuitatem instrumento, huius oppositum habet in quarto, dist. 1. soluendo principalia argumenta, & dist. 6. q. 5. eiusdem quarti. & clarius hoc habet in quarto, dist. 6. q. 5. vnde in via Scoti*

habentur istæ propositiones; prima, instrumentum tantũ est causa sicut effectus prior dicitur causa respectu effectus posterioris; secunda, instrumentum non habet causalitatẽ propriè dictam; tertia instrumentum non habet aliquam virtutem, nec in facto esse, nec in fieri, vt per talem virtutem sit propriè causa; quarta non est simpliciter vctiuum, sed solum secundum quid, eo modo, quo effectus prior dicitur causa respectu posterioris, sed dices huius oppositum habet Doctor in 17. distinctio. primæ quæst. secundæ. vbi vult lenitatem esse ab instrumento, & hoc etiam videtur manifestum apud sensum, quoniam securi quiescente habet propriam formam, & etiam eam non habet ab agente.

Solutio; Dicas quod duplex est non agendi instrumento, quinuã partialis, vt acuties, sine motio seorsum accepta, & totalis ratio agendi est acuties simul cum illa motione, illa enim duo integrant vnam totalem formalem nomine agendi in securi, & cum dicit dantur in quarto, quod cepit suam rationem agendi in illa motione, verum est complectiuè, non autem totaliter, & nota quod distinguendum est de instrumento, quia primo sumitur in artificialibus, & inde deriuatur ad aliud, sicut dolabra; secundo in naturalibus minus propriè, sicut aliqui dicunt, quod forma caliditatis in igne est principium; tertio in moralibus, & hoc modo qualitates vocantur instrumenta, sicut potentiæ dicuntur instrumenta, quibus anima operatur, & habitus, & hoc minus propriè; quarto modo in supernaturalibus, sicut sacramenta dicuntur instrumenta gratiæ, et ignis Purgatorij, atque Inferni instrumentum diuinæ Iustitiæ; dicunt aliqui quod omnis causa instrumentalis habet duplicem causalitatem, vnam ratione nostræ suæ; aliam in quantum instrumentum; exemplum primæ dolabra habet formam acutiem, & duritiem, & respectu istorum non est causa instrumentalis, exemplum secundæ, quando artifex impellit dolabram, & ex illo impulsu facit arcam secundum hoc instrumentalis, dicitur agens; contra, si dolabra esset actiua naturaliter, & esset sufficienter approximata, ageret per se ipsam; secundo acuties est figura, & figura non dicit, nisi ordinem partium in toto, sed nulla forma respectiua potest esse actiua, igitur nec dolabra potest esse forma actiua; Ideo, dicas quod instrumentum in artificialibus nullam habet causalitatem, sed immediatè causatur ab agente; vt patet de agente inducendo caliditatem in aquam; sed dices causa instrumentalis est verè causa; quinto aliquid causat. Dicas quod veræ est instrumentum, & quando dicitur, quod est veræ causa. Dicas quod causa instrumentalis deficit à vera causa sit quod dependent effectus ab instrumento; sed dices, in pulsatione campanæ, corda agit immediatè ad campanam; Dicas, quod corda non est causa sonationis campanæ, sed sufficit contingere cordam, & virtus extenditur ad totum, vnde causalitas sonationis campanæ est ab agente, est etiam a corda, vt ab instrumento ab agente moto.

99 Scotus in 1. distin. 17. quæst. prima, & secunda, soluendo argumentũ pro opinione dicit, quod non potest esse actus meritorius sine charitatis, huius oppositũ habet in determinatione illius quæsiti, & in 3. dist. 1. q. 4. vbi dicit, quod gratia absolutè non requiritur, neq; ad actum meritorium, nec ad incisionem.

Solutio; Dicas, quod Doctor in 3. et in corpore quæsiti dist. 17. q. 1. loquitur de potentia Dei absoluta, & vt potentia recipiat, & non vt agat, & sic se glosat Scotus in distin. 13. in primo vero sent. distin. 17. q. 1. & 2 loquitur de potentia ordinata, & vt potentia non solum recipiat, sed & vt agat.

100 Scotus in primo dist. 13. & in secundo, distin. 33. & in tertio, dist. 15. & in quarto, dist. 14. q. 1. & distin. 44. quæst. 2. & 46. dist. q. 4. dicit quod delectatio & tristitia nõ causantur à nobis immediatè, sed tantum mediate, & tantum mediate, & non immediatè sunt in potestate nostra, ita quod posito actu non possimus non tristari, vel lætari, in primo vero distinct. 17. quæst. prima, & secunda, dicit, quod talis delectatio sit immediatè in potestate nostra, etiam cum actus naturaliter sit productiuus delectationis necessario actus perfectior producet perfectiorem delectationem, & ita videtur falsum id, quod Scotus dicit in primo, videlicet, quod potest esse, quod stante maiori conatu in actu possit esse minor delectatio.

Solutio; Dicas & pro responsione, & solutione confugiendum est ad id, quod habet Scotus in primo, dist. prima, quæst. 3. & in quarto distinc. 49. quæst. 7. vbi valde expressè determinat, quod delectatio est realiter distincta ab operatione, & est effectus realiter ab operatione distinctus, quia si esset idem realiter non posset esse minor delectatio in minori actu, hoc stante potest Deus concurrere ad operationem, non concurrendo ad delectationem, & ideo poterant esse actus sine tristitia, & delectatione consequentibus, & ut sibi uidebitur poterit esse maximus conatus in actu, cum minima delectatione.

101 Scotus in primo dist. 17. q. prima, & secunda damnat fugientes, siue recurrentes ad agens uniuersale, & tamen ipse icinnit, & refugit ad ipsum in 2. dist. 18. in productione animæ sensitiuæ.

Solutio; Dicas quòd Scotus in primo dist. 17. q. prima, vtique damnat confugientes, & recurrentes ad agens vniuersale per modum naturæ, in 2. uero sententiarum dicit recurrendum, & confugiẽdum esse ad agens uniuersale, quod dicitur agere per modũ uoluntatis, & libertatis, uel dicas, quod Scotus in 1. d. 17. q. 1. utiq; dãnat illas, q̃ cõfugiunt ad agẽs uniuersale creatũ, cuiusmodi sunt intelligẽtię, quę dicũtur esse agẽtia uniuersalia secundũ causalitatẽ, nõ tamẽ reprehẽdit illius, q̃ recurrunt ad agẽs uniuersale increatũ, qđ est metrũ & men-

& mensura omnium, vt Deus.

102 Scotus in primo dist. 19. q. 2. dicit, quòd homo primo intelligit, & quòd non intelligit per animam, huius oppositum habet in quarto d. 43. q. 2. & in q. 9. quolibetali.

Solutio. Dicas, quòd Scotus in primo dist. 20. q. 2. dum dicit hominem primo intelligere, & non intelligere per animam, respondet Henrico ex propositionibus ab eo concessis, secundo potes dicere quod Scotus loquitur dubitatiue quia vtitur hac dictione ficte, tertio poteris dicere, quod Scotus loquatur exemplariter.

103 Scotus in 1. dist. 28. & in 2. distin. 3. q. 2. & in q. 4. dicit quod nulla negatio est de se incommunicabilis, huius oppositum habet in 1. dist. 23. & similiter in 3. dist. 1. q. 1. & in 19. quoli.

Solutio, dicas quod persona diuina personatur, per tres negationes, quæ faciunt vnam negationem simpliciter, & persona creata personatur p duas, quæ faciant vnam negationem secundũ quid sunt dicas, quod negatio simpliciter non potest inesse nisi per aliquod positiuum, sed negatio secundum quid bene potest ineße sine aliquo positiuo corespondente, sed dubitabis, an incommunicabile sit vniuocum personæ diuinæ, & personæ creatæ. Respondet Scotus in 3. dist. 1. q. 1. quod incommunicabile quod negat incommunicationẽ actualem, & aptitudinalem est conceptus vniuocus ipsis, quia negatio est vniuoca multis, quando idem affirmatum negatur, sed negatio communicabilitatis, quæ includit repugnãtiam ad communicari non est vniuoca, sed dubitabis, an persona dicatur vniuoce de tribus personis diuinis, respondet Franciscus de Mayronis dist. 24. q. vnica quod sic, & ratio hęc est, quia persona secũdum idem nomen & secundum eandem rationem prædicatur de persona creata, & increata, secundo omnis intellectus certus, de vno, & dubius de duobus habet vnum conceptum, de quo est certus, distinctum ab eo, de quo est dubius, sed aliquis potest esse certus, quod in passione aliqua persona patiebatur, dubitando etiam vtrum, persona creata vel increata patiebatur, sicut aliquis infidelis; igitur persona vniuoce prædicat de persona creata, & increata, secundo sicuti sunt duo homines sortes, & prælato ita & persona diuina, & persona creata sunt duæ personæ, sed homo vniuocè prædicatur de Socratæ & Platone igitur, & persona vniuocè prędicatur de persona diuina, & de persona creata.

104 Scotus in 1. dist. 2. parte 2. q. 1. & dist. 26. vult conceptum communem vniuocum dare vltimis constitutiuis diuinarum personarum, huius oppositum habet in 1. dist. 24. q. vnica.

Solutio, dicas cum Vigerio concedit conceptum communem vniuocum, sed nõ vniuocè, & in quid dictum, sicut est conceptus albi respectu hominis, & equi, sed dices, Scotus in locis citatis concedit dari conceptum vniuocum, vniuoce dictum in quid igitur responsio Vigerij non tollit dubitationem, dicas duplicem esse conceptum, quidam conceptus vniuocè realis, quidam vero est conceptus, quiditatiuus rationis, stante hoc distinctione dicas, quod secundum Scotum datur cõceptus vniuocus vniuocè dictus in quid nostris, non autem realis, vel dicas quod datur conceptus vniuocus quiditatiuus vniuoce vniuocatione logica, non autem vniuocatione Physica.

105 Scotus in 2. dist. 3. q. 5. & 6. dicit quod negatio simpliciter non potest inesse nisi per aliquod positiuum, huius oppositum habet in 1. dist. 23. vbi Scotus concedit negationem aliquam poße inesse pluribus sine positiuo communi, sed non siue positiuo absolute.

Solutio, dicas, quod si bene ponderetur litera Scoti, clare patet, quod Scotus concedit negationem aliquam posse inesse pluribus sine positiuo communi, sed non sine positiuo absolute, quia inest mediante positiuo proprio, & ita per aliquid positiuum inest, sed dubitabis, an vltimis differentijs sit aliquod eis commune, videtur quod non, quia vltima constitutiua sunt primo diuersa, sed vltimæ differentię sunt vltima constitutiua, igitur sunt primo diuersa, igitur non potest aliquid eis eße commune, dicas quod licèt vltimæ differentiæ in creaturis sunt primo diuersæ, tamen eis quasi denominatiue conuenit secundum vnam rationem ratio primæ diuersitatis, quod non est aliud, nisi non habere quiditatiue aliquod commune, sed tantum aliquid consequens quiditatem, & dum dicis vltimas differentias primo esse diuertas, igitur nullum habent conceptum communem, dicas, concedendo vltimas differentias eße primo diuersas in realitate non tamen in conceptu.

106 Scotus in primo dist. 23. concedit ab indiuiduis posse abstrahi alium conceptum a conceptu speciei, huius oppositum habet ex 7. Metha. q. 17. & in primo dist. 3. q. 3. & in 2. distin. 3. quæst. 6. & in 4. dist. 11. q. 3.

Solutio, dicas, dubitationum hanc varie a Scotistis solui, Vigerius dicit, talem conceptum esse positiuum, non tamen vniuoce dici de ipsis indiuiduis, sed tantum denominatiue, & non in quid, Lichetus dicit, quod talis conceptus dicitur quasi proprius, quia non dicit quiditatem. Franciscus, de Mayronis in primo dist. 23. q. 3. dicit quod ab indiuiduis potest abstrahi aliquod commune, nam inquit ipse ista constitutiuas, Paternitas, filiatio, & spiratio passiua sunt tres relationes ergo ratio relationis in eis numeratur, & per consequens est eis communis vniuoce, & confirmatur quod eadem ratio diffinitiua relationis conuenit Paternitati in quantum relatio est quæ etiam conuenit filiationi, in quantum relatio est. s. esse ad aliud, ergo relatio est eis communis, igitur ab indiuiduis potest abstrahi aliquis conceptus communis, sed dices, vtrum diuinis attributis sit aliquod commune vniuocum, dicas quod sic, quia omnibus conuenit vnũ nomen, & vna ratio diffinitiua eiusdem, quod est perfectio simpliciter, quia sapientia & iustitia q̃libet est perfectio simpliciter, nam quælibet est melior ipsa quàm non ipsa, sed dices a simpliciter simplicibus non potest abstrahi,

aliquis conceptus communis, sed attributa sunt simpliciter simplicia, igitur ab attributis non potest abstrahi aliquis conceptus communis; Dicas, quod à simpliciter simplicibus vtique non potest abstrahi aliquis conceptus quidditatiuus, sed bene potest abstrahi conceptus transcendens, qui dicitur de eis ad modum differentiæ subalternantis de subalterna, talis est perfectio simpliciter.

107 *Scotus in quoli.q.4.& in 1.distin.28.q.3.& in 4.distin. 13.q.1. dicit, quod totus ordo originis stat in vno signo naturæ, & tamen dicit oppositũ, in 1. dist.26.q.vnica.*

Solutio, Dicas, quod Scotus in 1.distin.26.q.vnica dicit arguendo, sed inferius quando respondebit ad argumenta dicet, & confirmabit sententiam suam in 4.q. quoli. & in alijs locis citatis; huius oppositum dicit Franciscus de Mayronis in 1.di. 13.q.2. vbi vult quod sicut in vno instanti temporis potest esse totus ordo nostræ, ita econuerso in vno instanti nostræ potest esse totus ordo temporis, & etiam in vno instanti originis potest esse totus ordo naturæ, & temporis, & hoc probat quadrupliciter primo, in omnibus signis durationis hominis substantia præcedit natura sua accidentia, & tamen illi signo nostræ coexistunt omnia signa durationis, secundo in illo priori signo in quo Pater procedit Filium in diuinis, Pater cõstituitur ex essentia, & relatione essentia autem ordine naturæ præintelligitur præcedere proprietatem, tertio in illo priori signo, quo sol procedit radium, quia ab eo gignitur est compositum ex materia, & forma inter quæ est ordo naturæ: quarto, quia in illo signo rationis, quo intellectus concipit vniuersale ante particulare, ipsum vniuersale constat ex genere, & differentia, quæ inter se essentialiter, & naturaliter ordinantur, & concludendo dicit, quod inter illa signa est ordo retrodogus, igitur aperte vides in hoc Franciscum de Mayronis aduersari Scoto, tamen si bene prædetalis verba Doctoris in 4. q. quoli. agnosces sententiam Francisci de Mayronis non esse contrariam Scoto, quoniam Scotus ibidem non dicit, quod totus ordo naturæ non possit esse in vno signo originis, sed dicit, quod ordo originis non necessario præexigit ordinem nostræ.

108 *Sco.in 1.di.26.hẽt pro inconuenienti relationẽ fundari in relatione; & tñ huius oppositũ dicit in q.3.& 6.quol.& in 1.d.1.q.4.& 5.& di.19.q.1. & in 4.dist.6.q.2.& distin.12.q.1. vbi vult proportionabilitatem fundari in proportione.*

Solutio, Dicas, quod Scotus non negat absolutè relationem fundari in relatione, sed negat de istis duabus, videlicet de inæqualitate, & æqualitate, vult enim Doctor in 1.dist.26.q.vnica, æqualitatem non posse fundari in inæqualitate.

109 *Scotus in 1.dist.26.dicit, quod motus specificatur à termino formali, huius oppositum habet in 1.dist.2.parte 2.q.3.& in 3.dist.1.q.prima, & Antonius Andreas, 7.Metha.q. 8.& trombetta in 10.Metha.q.2. tenent, quod idem terminus potest acquiri per diuersos motus, vt idem vbi potest acquiri per motum circularem, & per motum rectum, & tamen sunt motus incomparabiles, vt dicit Arist.in 7.Phy.tex.21. ergo videtur quod à termino non fiat specificatio motus.*

Solutio, Dicas, quod isti motus omnes sunt locales, & tantũ differunt specie accidentali, Scotus autem in 1.dist.26.q.vnica loquitur de differentia essentiali specifica.

110 *Scotus in 1.dist.26.dicit, quod hæc non est formalis, nec per se Pater est Deus; huius oppositũ habet in 1.dist.4.q.2. vbi dicit, quod hæc est formalis, Pater, Filius, & Spiritus sanctus sũt Deus.*

Solutio, Dicas, quod Scotus in dist. 4. q.12. loquitur secundum opinionem tenentem, quod personæ constituantur per absoluta; vel dicas, quod Scotus ibi comparat ad inuicem istas duas propositiones, videlicet Pater est Deus, & hãc Deus est Pater, & dicit hanc, Deus est Pater, non esse formalem, sed bene hanc, Pater est Deus; Dicas ergo, quod Scotus dixit eam esse formalem non simpliciter, sed in respectiuo sermone.

111 *Scotus in 26. dist. 1. circa finem dicit intellectualitatem in Deo esse modum intrinsecum, huius oppositum habet in quoli, q. 1.& in 1. repert. dist.35.vbi dicit, quod si essentia diuina diffiniretur, vim intellectualis esset de formali ratione diffinitiua eius.*

Solutio; Dicas, quod intellectualitas potest capi dupliciter primo, vt est actus primus, & sic est de formali ratione; secundo modo, vt est quædam habilitas; & sic potest dici modus intrinsecus, vel melius aptitudo quædam.

112 *Scotus in 1.distin.3.q.7. & dist.27.vult, quod notitia distincta, & confusa de eodem obiecto, sint eiusdem speciei, huius tamen oppositum habet in 2.dist.26.& in 4.dist.49.q.5.& in 3.dist. 3.& 2.Metha.q.3.*

Solutio; Dicas, quod sunt eiusdem rationis obiectiualis, sed non eiusdem rationis simpliciter.

113 *Scotus in 1.distin.27. habet pro inconueniente, quod idem sit actiuum, & passiuum respectu eiusdem, huius tamen oppositum dicit in 2. dist. 2.q. 10.& di.25.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in 27. dist.1.arguit ad hominem, secundo dicas, quod Scotus in 27. dist. 1.habet pro inconuenienti, quod idem sit tantum actiuum respectu alicuius actus, & quod etiam sit tantum passiuum respectu alterius actus eiusdem rationis.

114 *Scotus in 1.dist.27.ponit habitum in memoria, huius oppositum habet in 1.dist.3.q.6.& di.17. q.2.& in 2.dist.31.& 23.& 25. vbi vult habitum nullo pacto esse repræsentatiuum.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in 27. dist. 1. loquitur secundum opinionem tenentem, quod habitus sit repræsentatiuus, secundo, dicas, quod habitus dicitur pertinere ad memoriam, non quod sit repræsentatiuus, sed quia facilitat potentiam; & sic modus dicendi videtur tutior.

115 *Scotus in 1.dist.3.q.vltima, & in 2. dist.17.& in 3.dist.17.& 26.dicit, quod intellectus, & memoria*

moria sunt una potentia tãtum, huius oppositum habet in 3.dist.23.vbi dicit, quod tres sunt potentiæ animæ.

Solutio; Dicas, quod absolutè tantum sunt duæ potentiæ tamen inquantum sunt partes imaginis sic dicuntur tres, quoniam intellectus sub ratione memoriæ constituit primam partem imaginis, & sub ratione intellectus, seu intelligentiæ constituit secundam: tamen in se est eadem potentia, quę pro duabus accipitur, quoniam intellectus diuersimodè consideratus constituit duas partes imaginis.

116 *Scotus in 1.dist.28.q.2. in fine dicit, quod natura creata est limitata ad vnum suppositum, huius oppositum habet in quoli.q.2. & in 2. distin. 3.q.7.*

Solutio; Dicas, quod quando Scotus dicit in 1.sen. dist. 27. q. 2. quod natura creata est limitata ad vnum suppositum, non intelligit de natura in se, sed de natura hac singularis, ita, quoniam omnis natura creata de se communicabilis est.

117 *Scotus in 6.q.quoli. vult, quod æqualitas, & similitudo sint relationes reales, huius oppositum dicit in 1. dist. 31.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in 31. dist. 1. arguit ad hominem, & contra Henricum, qui volebat, quod essent relationes rationis.

118 *Scotus in 1.dist.30.q.2.& dist.35.& in quoli. q.13.& in prædicamentis, quæstione illa, in qua quærit, an relatiua sint simul natura, tenet, quod tertius modus relatiuorum distinguatur à duobus primis modis per referri mutuo, & non mutuo, huius oppositum habet in 5.Metha.q.13.& Antonius Andreas. 5.Metha.q.16. vbi tenent, quod distinguantur penes sua fundamenta; vbi dicũt, quod tertius modus non distinguitur à duob. primis penes mutuo, & non mutuo referri, sed per sua fundamenta, quia primus modus fundatur super rem de genere quantitatis, & secundus super rem de genere actionis vel passionis, seu super principia actiua, & passiua, tertius vero super rem cuiuscunque generis, & super res diuersorum generum.*

Solutio; Dicas, quod distinctio istorum modorum potest duobus modis inquiri, vno modo effectiuè, & extrinsecè, & isto modo distinguntur per fundamenta, quibus applicantur; secundo modo distinguntur intrinsecè, & formaliter, siue per aliquid habens se loco istius formalitatis intrinsecè; & sic tertius modus distinguitur à duobus primis per mutuo, & non mutuo referri, & sic soluta est contradictio.

119 *Scotus in 1.dist.26.& 28.q.3.& dist.35.& 43.habet, quod relatiuum non debet diffiniri per suum correlatiuum, sed per fundamentum sui correlatiui, huius oppositum habet in vniuersalibus q.15.& in prædicamentis, q.25. vbi dicit, quod relatiuum debet diffiniri per suum correlatiuum, vbi citat Porphyrium in capite de specie, vbi dicit, quod necesse est in vtrumque rationibus vtriusque vti, & Aristo. in prædicamentis capite ad aliquid, dicit, quod si quis diffinire nouerit vnum relatiuorum, diffinire nõscet, & reliquũ, & idem in 6.Topicorum dicit, quod duplum, non potest sine dimidio diffiniri, & quæcunque per se, & ad aliquid dicuntur.*

Solutio; Dicas, si vis soluere hoc argumentum constringe ad solutionem, quàm habet Scotus in sua Logica, vbi habet in q.25.prædicamentorum hoc argumentum, id quod ponitur in diffinitione est prius, & notius, verum est de diffinitione, quæ tantum datur per essentialia, sicut est diffinitio substantiæ, vel ad minus alicuius absoluti non respectiui, quia enim respectiua mutuo dependent, ideo mutua se diffiniunt, licet neutrum sit prius altero, absolutum autem potest cognosci in se per essentialia, & notiora, ideo in sua diffinitione alia poni non debent, illud autem quod per se secundum, quod est dependet ad aliud, sine illo cognosci non potest, sicut dicitur in prædicamentis in capite de relatiuis, & ideo ponitur correlatiuum, non ut notius, sed quia sine eo diffinitum cognosci non potest. Ad illam auctoritatem Porphyrij respondet Tartaretus in capite de specie, & glosat illam sic, relatiuum debet diffiniri per suum correlatiuum, idest per suum fundamentum sui correlatiui, quod est prius, & notius; & in prædicamentis respondet, quod illæ auctoritates, videlicet Aristotelis, & Porphyrij de rigore sermonis sunt falsæ, & dicit, quod relatiuum bene refertur ad correlatiuum, se non terminatur ad illud, sed ad eius fundamentum, præterea Tartaretus glosat auctoritatem Arist. vbi dicit sic, si quis diffinire cognouerint vnum relatiuum, faciliter poterit cognoscere, & reliquum docet ibidem Tartaretus, quod quis poterit diffinite cognoscere vnum relatiuum per suum fundamentum, & per fundamentum sui correlatiui absq; hoc quod cognoscat suũ relatiuum, ad contradictionem dicas, quod cum Doctor dicit, relatiuum debere diffiniri per suum fundamentum intelligit de diffinitione data per prius, & per notius, & non de diffinitione absolutè.

120 *Scotus in 8.dist.1.q.4. dicit, quod in via Philosophorum intelligentiæ secundæ sunt in se formaliter necessariæ, huius oppositum dicit in 1. di. 3. vbi dicit, quod tale sic dependens non est ex se necessarium.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in 3. dist. 1. q.2. tantum negat, quod illud tale non erit formaliter necessarium ex se, idest à se, sed non negat, quia in se sit formaliter necessarium.

121 *Scotus in 3.q.Prologi & in 15. q. quolibetali, & in 4. dist. 16.q.2. dicit, quòd Deus cognouit res in essentia, huius oppositum habet in primo, distin. 35.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in 35. distin.1.q.vnica arguit ad hominem, quoniam, ut visum fuit in 3. q.Prologi Henricus volebat, quod Deus intelligeret passionem lineæ per lineam, quòd impugnauit Scotus, quia tunc intellectus diuinus vilesceret, si moueretur à linea, vt eius passionem perciperet, et ita secundum Henricum non solum intellectio.

Determinatur ad res improprio genere, sed etiam mouetur ab eis, & ita argumentum Doctoris in d.35.q. vnica est ad hominem.

122 Scotus in primo, dist.30.q.1.& dist. 35. dicit, quòd terminus relationis est quid absolutum, & tamen oppositum habet in quolib.q.3.art.3.&9. art.2.& in 1.d.19.& in 2.di.1.q. 4. & 5.& in 4.dist.6.q.2.art.finali, vbi vult quòd proportionabilitas fundatur super proportione ergo relatio terminari potest ad aliud, quàm ad absolutum.

Solutio, Dicas, respondendo dupliciter. Primo, quòd relatio tunc habet voces absoluti, sicut paternitas, quando ad aliud refertur, secundo dicas, quòd Doctor loquitur de fundamento vltimo, siue sit immediatum, siue mediatū sed primus modus magis sapit veritatem.

123 Scotus in 1.dist.35.q.1.dicit, quòd tertius modus relatiuorum differt à duobus primis pro mutuo, & non mutuo referri; hoc idem habet in di. 30.& in quolibetis q.13. & in prædicamentis capite de relatiuis, & hoc habet etiam Aristo. in 5. Met.1.c.20. huius oppositum habet Scotus in 5. Meta.q.13.vbi habet hæc verba formalia. Iam ergo patet, quòd iste modus distinguere a secundo non per mutuam dependentiam, vel non mutuam, sed per fundamenta alia, & alia.

Solutio. Dicas, quòd ista distinctio potest duobus modis inquirere. Vno modo extrinsecè, & effectiuè, & isto modo distinguntur per fundamenta, quibus applicantur alio modo intrinsecè, & formaliter, siue per aliquid se habens loco istius formalitatis intrinsecè, & sic distinguntur per mutuo, & non mutuo.

124 Scotus in 1.dist.35.q.1. dicit, qđ intellectio nostra mēsuratur ab obiecto; hoc enim videtur falsum. Nam cum intellectio nostra terminatur ad aliquod vilius se, vt ad quantitatem, vel ad relationem, vel ens rationis, vel ad priuatiuam, siue non ens quomodo tunc potest talis intellectio mensurari a suo obiecto.

Solutio; Dicas duplicem esse mēsuram scilicet perfectionis, & quantitatiuam, stante hac dist. dicas quòd omnis scientia mensuratur a suo obiecto mē sura quantitatiua, sed non mensura perfectionis; & ita ab obiecto dicitur communis, vel particularis, sed instabis probando, qđ etiam ab obiecto scientia dicatur perfecta, vel imperfecta; quia dicimus logicam esse imperfectam, quia est de tali obiecto, & similiter dicimus theologiam esse perfectam, quia est de tali obiecto. Dicas scientiā perfectiorem, & imperfectiorem dici tribus modis. Vno modo ratione suæ vltimæ differentiæ, nobis ignotæ, & hoc est a priori intrinsecè formaliter; secundo a priori extrinsecè, & effectiuè, & sic dicitur perfecta, & imperfecta ab obiecto motiuo; tertio modo a priori, vt a causa sine qua non & sic dicitur talis a priori ab obiecto terminatiuo, vel dicas quando dicitur, quòd scientia mensuratur ab obiecto mensura perfectionis, quòd hoc est verum de mensura innotescentiæ; quia perfectio scientiæ nobis innotescit per suum obiectū, sed adhuc instabis si scientia a priori dicitur esse ab obiecto motiuo effectiuè perfecta ergo Logica erit nobilior Mathematica, quod est falsum consequētiam deduces sic, & capies scientiam de specie fundata in homine, manifestum est, quòd hæc scientia habet nobilius obiectum motiuum, quàm Mathematica ergo erit perfectior ea. Dicas ad hoc quòd vna scientia scit alia perfectior non sufficit, quod habeat obiectum perfectionis; sed quòd illa perfectio scientiæ non repugnet, modo repugnat logicę habere tantam perfectionem sicut habet Mathematica, & si quęreretur quare hoc sibi repugnat; Dicas, quia hoc est hoc, & illud, est illud; vel dicas tam perfectionem Logicæ repugnare per suam vltimam differentiam, & si quęratur cur vltima differentia est talis. Dicas, quia hoc est hoc, & illud est illud, & talis modus respondendi sumitur ab Arist.8.Metaph. tex.com.vlt. Dicere etiam poteris scientiam dici perfectam, & imperfectam ab obiecto denominatione extrinseca, seu denominatione, seu mensura innotescentiæ, sed adhuc quis posset dubitare. si Logica non mensuratur a suo obiecto mensura perfectionis à quo ergo mensuratur. Dicas, quòd mensuratur a pfectissima specie seu generis scilicet a Metaph. vel a Theologia mensurabitur per accessum, & recessum ad illam. Quòd autem species imperfectionis a perfectiori specie mensurari debeant docet Arist.10.Met.c.2.licet talis imperfectio nobis innoscat per suum obiectum, & ita denominatione a suo obiecto debet mensurari, & nota quod quando obiectum est perfectius scientia, tunc se habet ad scientiam secundum triplicem respectū videlicet putatiuo effectiuum, secundo vt mensuratiuum, tertio vt terminatiuum primus respectus est mutuus de secundo modo relatiuorum: secundus est non mutuus de tertio modo relatiuorum.

125 Scotus in 1.dist.35.dicit, quòd Idea est respectu omnium possibilium, tamen in 1.dist. 39. habet, quod tantum est respectu necessariorum.

Solutio; Dicas, quod Scotus hoc non dicit ex propria omni sententia, sed solum hoc dicit contra D. Bonau. quòd Ideæ non possunt representare complexiones contingentes, quia Ideæ præcedunt actum diuinæ voluntatis, & non illæ complexiones contingentes hi præcedunt.

126 Scotus in 1.distin.35.dicit, quod in tertio signo exurgit relatio effectus ad causam, & è contra, huius oppositum habet in 2.distin.1. q. 4. & 5.vbi vult respectum effectus ad causam esse in tertio signo, & respectum causæ ad effectum esse in quarto signo.

Solutio; Dicas, quod Scotus in secundo loquitur vniuersaliter ex parte effectus; ideo ly primo non debet experti.i.prius, sed primo.i.vniuersaliter, quia in causa aliquando nullus est respectus, immo si sit relatio, dato, quod illę duæ relationes sint simul natura, tamen vna est prior origine alia, videlicet relatio causæ ad effectum.

127 *Scotus in 1.dist.36.dicit, quòd obiecta secundaria producuntur in esse intelligibili, huius oppositum habet in 2.dist.1.q.1.vbi dicit, quòd ista obiecta nunquam habuerunt esse in memoria, sed tantum ab intelligentiam producuntur primo in esse intellecto.*

Solutio, pro responsione nota, quod Deus circa primum obiectum, idest essentiam diuinam prius operatur, quàm producat, sed circa obiecta secundaria prius producit, quàm operetur. quo notato. Dicas quòd obiecta secundaria fuerunt in memoria diuina, sed in 2.instāti naturæ, scilicet post productionem personarum 2. Dicas quòd obiecta secundaria non fuerunt in memoria diuina in priori instanti naturæ. Verum quia de singulis dubitari non est inutile. Iccirco mouentur hic aliquæ difficultates breui stilo, & metodo. Prima hęc est. Cum res habeant esse in Deo quot modis res in Deo esse habere debentur. Dicas tripliciter, primo eminenter, secundo virtualiter, tertio exemplariter. Si quæratur quid horum est perfectius? Dicas, quòd omnes modi sunt æquæ perfectè identicè, non autem formaliter; nam hoc modo esse exemplariter est modus perfectior, quia cum sit ultimus alios duos includit præsupponit enim eminentiam in deitate, & uirtutem in potestate, & non è contra. Si quæratur ubi res habet uerius esse in se, vel in Deo. Dicas, quòd in Deo simpliciter, sed in se habet verius esse tale. Si quæratur an imperfecta habeant propriam ideam in Deo? Dicas, quòd imperfecta pro formali non habent ideam in menti diuina, sed bene ratione connotati. Si quæratur malum habet ne ideam in Deo? Dicas, quòd malum ratione sui nō habet ideā, sed habet ideam tantum ratione boni sibi est positi, & hoc debet intelligere de malo culpæ, malum autem pœnæ habet propriam ideam saltem ratione connotati, & etiam ratione sui, esse pęna formaliter, & ratione sui sitiens positiuum. Si quæratur an omnia viuant in Deo? Dicas, quòd omnia illa, quæ habent ideam uiuunt in Deo, hinc excluduntur omnes priuationes, ea malum pęnæ. Si quæratur an aliquid perfectius alio viuat in Deo? Dicas quod sic, quia idea suis est perfectior idea multæ. Verbosi vero dicit, ꝙ ideæ nullum dicunt perfectionem, & adeo unum non habet ideam alio perfectiorem, sed bene principaliorē, hinc dicemus, quod alia ratione conditus est homo, alia ratione conditus est equus.

128 *Scotus in 3.q.prologi dicit, quod Deus tantum est Theologus, quia ea, quæ cognouit, tantum in essentia cognoscit, vt patet 15.q.quolibetali, & in 4.dist.16.q.2. huius oppositum habet in 36. dist. 1.q.vnica, vbi dicit, quod Deus est metaphysicus.*

Solutio. Dicas, quòd Scotus ibi appellat Deum metaphysic. in respectiuo sermone, ita quod non logicus, & ratio est, quia illud est ens rationis logicum, cui repugnat efficiens reale, sed res cognitæ a Deo sic se habent, quod eis non repugnat, quod per potentiam diuinam habeant verum esse reale.

129 *Scotus, dist. in 37.q. vnica primi, quod impossibile nullam habet proportionē ad intellectum diuinum, hoc uidetur pati difficultatem, nam si hac esset verum, quomodo nunc cognoscitur impossibile a Deo?*

Solutio. Dicas, quòd impossibile cognoscitur non absoluta intellectione, sed tantum intellectione per accidens, & collatiua, & ideo dicitur esse improportionatum tantum, quantum ad intellectionem absolutam, & non inquantum ad aliam.

130 *Scotus in 3. q. prologi contra Henricum dicit, quòd Deus non intelligit passionem lineæ, virtute lineæ, sed omnia per essentiam diuinam, huius oppositum habet in 38. dist. primi, vbi dicit, quòd intelligit conclusionem immediatè.*

Solutio. Ita dictum Scoti debes interpretari, idest non merito principij illius conclusionis, quia omnia intelligit merito essentiæ.

131 *Scotus in 2.dist. prima, q.2. vult, quòd in primo signo sit potētia logica, in 2. signo sit res in esse cognito, in 3. signo sit potentia obiectiua, & in 1.dist. 36. dicit, quòd in primo signo est non repugnantia, & in 2. est potētia logica, & in 3. est potentia obiectiua, ergo Scotus uoluit semper potentiā logicam præcedere potentiam obiectiuam, & potentiam obiectiuam præcedere potentiam realem, & ita potentia logica præcedit obiectiuam, & realem: huius oppositum dicit in 1.d.39. ubi uult potentiam logicam sequi potentiam realem.*

Solutio. Dicas, quòd comparatio debet fieri uniformiter, potentia enim logica tantum reperitur in cōplexis, potentia autem realis reperitur tam in incomplexis, quàm incomplexis, & cum incomplexa præcedant complexa, ideo potentia realis præcedit potentiam logicam, inquantum potentia realis reperitur in incomplexis, in quibus non est potentia logica; etiam potentia realis posset dari, nullo intellectu stante, & nulla propositione stante, non autem potentia logica, ea ideo realis præcedit logica: vel dicas, quòd potentia logica sequitur realem non respectu effectus, quem iam habet, sed respectu effectus, quem non habet, potest tamen habere loco illius, quem habet.

132 *Scotus, in 1.dist.35.dicit, quod intelligere lapidem est perfectio simpliciter, huius oppositum habet in 1.dist.40.*

Solutio. Dicas multipliciter primo, quòd Scotus in 35. dist. primi, quando dixit intelligere lapidem esse perfectionem simpliciter arguebat ad lucem, 2. quod illud erat uerum quoad absolutum, & non quoad connotatum, 3. quod erat uerum in sensu diuiso, non autem composito, 4. quod Scotus ibi loquebatur de perfectione extrinseca, & non intrinseca, 5. quod dictum Scoti uerum est terminatiuè, & obiectiuè, sed non subiectiuè, 6. quod uerum est praeexigitiuè, & non formaliter, 7. quòd uerum est complexiuè. & nota, quòd si Deus per impossibile non intelligeret lapidem non propter hoc esset imperfectus, quia nulla eius perfectio a creatura dependet.

133 *Scotus, in 1. dist.42. & in quolibetis q.7. dicit,*

quòd

ꝙ possibile est obiectū omnipotentię; huius expositum habet in primo, dist. 8. q. 4. ubi dicit, quòd stat, quòd aliquid sit in se formaliter necessarium, & tamen est effectum ab alio.

Solutio. Dicas dupliciter primo quod Scotus tenuit illud secundum Philosophos, & non in uia sua, immo in uia Scoti implicat contradictionem, aliquid esse in se necessarium, & effectiuè esse ab alio 2. Dicas, quòd Scotus per ens possibile intelligit ens causabile.

134 Scotus in primo, distinc. 43. dicit, quod causare contingenter est medium ad probandum omnipotentiam in Deo; huius oppositum habet in primo, dist. 2. q. 1. & Clarius in primo, dist. 8. q. 4. vbi dicit, quòd nulla contingentia potest esse, nisi prima causa contingenter causet.

Solutio. Dicas, quòd Scotus in 43. dist. primi loquitur secundum id, quòd dixerunt Philosophi, & in 8. distin. primi loquitur secundum id, quòd debuerunt dicere.

135 Scotus in primo, dist. 20. & dist. 42. & in 2. q. quolibetali dicit, quòd possibile est obiectum omnipotentiæ; huius oppositum babet in 1. dist. 43. vbi dicit, quod non est obiectum omnipotentiæ.

Solutio. Dicas; obiectum esse duplex, primum dicitur obiectum effectum a potentia, alterum est obiectum præsuppositum circa, quod uersatur potentia, primo possibile est obiectum intellectus diuini. secundo autem est obiectum omnipotentiæ; sicut secundum opinionem tenentium, quòd vniuersale reale causetur ab intellectu agente, tunc uniuersale est obiectum intellectus agentis primo modo, & secundo est obiectum intellectus possibilis.

136 Scotus in 4. distinct. 49. quæst. 5. dicit Deum esse finem naturalem hominis huius oppositum habet in 1. q. prologi.

Solutio. Dicas quod utique Scotus dicit Deum esse finem naturalem hominis non tamen est naturaliter attingibilis.

137 Scotus in prima quæstione prologi dicit, quod intellectus habet naturalem inclinationem ad omne ens, & naturaliter cognoscit omne ens.

Solutio. Dicas quod etsi intellectus habeat naturalem inclinationem ad omne ens, non tamen ad omne potest naturaliter pertingere.

138 Scotus dicit in 1. q. prologi quod omne agenti per cognitionem necessaria est distincta cognitio sui finis, igitur distinctè cognoscens finem àgnoscit quoque finem sub ratione finis.

Solutio. Dicas, quod Scotus per distinctam cognitionem intelligit cognitionem certam.

139 Scotus in 1. q. prologi, & dist. 13. 1. q. 1. & in quolibetis q. 14. dicit, quòd non possumus cognoscere Trinitatem personarum in diuinis naturaliter, quoniam Deum distinctè cognoscere non ualemus pro statu isto, huius oppositum habet q. 6. quolibetali ar. 2. vbi dicit, quod de Deo possunt fieri demonstrationes propter quid ad probandam productionem verbi a patre, & Spiritus sancti a patre, & a filio.

Solutio. Dicas de nonstrationem propter quid duplicem esse, vna est, quæ fit ex puris naturalibus, & hæc generat scientiā, vt habet Arist. 1. poster. text. com. 5. altera quæ est ex reuelatis, & hæc generat sapientiam, quæ est cognitio altissimarum causarum, sed instabis demonstratio propter quid facit scire distinctè, sed de Deo, & de diuinis productionibus fiunt a nobis demōstrationes propter quid, ergo demonstrantur illa distincte, quod est contra omnes doctores. Dicas quod demonstratio propter quid sumpta ex naturalibus, & naturaliter acquisitis facit scire distinctè demonstratio uerò, quæ est ex principijs reuelatis non facit scire distinctè, quoniam generat fidem.

140 Scotus in primo sent. dist. 30. & in 3. dist. 8. dicit, quod in qualibet relatione reperitur fundamentum, & terminus, & habet Aris. in capite de aliquid, quod si quis diffinitè nouerit vnum relatiuorum, diffinitè nouerit, & reliquum, hoc stante dices in relatione causati ad primam causam sunt ista duo, scilicet fundamētum, & terminus, igitur cognito uno cognoscitur, & reliquum.

Solutio. Dicas relatiua esse duplicia, quædam rationis, quædam uero realia, siue quædam mutua, quædam non mutua. Rationes ergo superius adductę uerę sunt de relatione reali modo inter causatum, & primam causam non est relatio realis, nisi ex parte causati, non autem ex parte primæ causæ, licet ergo cognoscatur causatum distinctè, non tamen pro statu isto cognosci potest prima causa distinctè.

141 Scotus in prima q. prologi dicit quòd quilibet effectus dependet a qualibet per se causa essentialiter, igitur agnoscens dependentiam effectus ad causam, naturaliter potest etiam naturaliter cognoscere primam causam.

Solutio. Dicas quod pro statu isto nemo distincte agnoscit dependentiam effectus ad primam causam 2. Dicas quod ratio procedit de fine, qui est causa finalis, qui non est beatificatiuus, non autem procedere de fine attingibili per operationem.

142 Scotus in prima quæst. prologi dicit quod licet mens sit eadem sibi, non tamen pro statu isto est proportionabilis sibi in ratione obiecti intelligibilis, hoc enim videtur repugnare ponere animam perfectè præsentem intellectui, & non posse cognosci ab illo, cum ad cognitionem nihil aliud requiratur, nisi præsentia obiecti, vel in se, uel in specie intelligibili; hoc enim facit perfectam memoriam, ut patet a Scoto in dist. 2. part. 2. q. 3. & d. 3. quæst. 7. primi. si ergo anima est in se præsens proprio intellectui, poterit in eo causare speciem intelligibilem, huius oppositum habet in 1. quæst. prologi, ubi dicit, quod anima pro statu isto non cognoscit se intuitiuè.

Solutio. Dicas, quòd & si anima sit intellectui proprio perfectè præsens, cum sint idem realiter, non tamen est præsens in ratione obiecti intelligibilis, & ratio est, quia Deus statuit intellectum nostrū nihil pro statu isto posse naturaliter intelligere, nisi

nisi sensibilia in se, vel essentialiter, vel virtualiter, inclusa in sensibilibus, non tamen sibi repugnat, quia separata a corpore perfectè intelligit, nec vt in corpore absolutè, quia vt in corpore glorioso perfectè intelligit se.

143 Scotus in prima quæstio. prologi videtur concedere. respondendo ad Auerroem, quod si intellectus haberet ens, inquantum ens, pro obiecto adæquato, quod naturaliter posset in quodcunque ens, & sic naturaliter posset cognoscere vltimum finem; huius oppositum habet in Quolib. quæst. 14. & in secundo, dist. 3. quæst. 9. vbi dicit, quòd si intellectus haberet pro obiecto adæquato ens inquantum ens, naturaliter posset in quodcunque ens; & sic naturaliter posset cognoscere vltimum finem, quod est impossibile; & tamen concedit ipse, quod ens inquantum ens est obiectum adæquatum intellectus nostri, & sic ex natura intellectus, vt patet in distin. 3. q. 3. & dist. 1. primi; ergo ex puris naturalibus potest cognoscere Deum sub ratione deitatis.

Solutio; Dicas, quòd ista stant simul, quod intellectus habeat ens inquantum ens pro obiecto adæquato, & quod naturaliter non cognoscat quodlibet contentum sub ente, quia ad cognitionem obiecti, non tantum requiritur potentia, sed etiam requiritur præsentia obiecti, vel in se, vel in aliquo repræsentatiuo, & etiam requiritur, quòd tale obiectum concurrat actiuè ad cognitionem illam; cum ergo dicitur, intellectus habet ens inquantum ens pro obiecto sibi adæquato; ergo potest naturaliter cognoscere ens, inquantum ens; neges hanc consequentiam, si iterum dicatur. Scotus in prima quæstione prologi dicit, quod cui naturaliter nota est aliqua potentia, ei naturaliter notum est obiectum illius potentiæ; cum ergo intellectus separatus naturaliter cognoscat seipsum sub ratione propria, & distinctissima; ergo naturaliter notum erit ei ens inquantum ens, cum sit eius obiectum adæquatum; Dicas, quod ista propositio debet sic intelligi, quod si alicui nota est aliqua potentia sub ratione distincta, & sub illa ratione, qua respicit obiectum adæquatum, quod ei notum erit tale obiectum, licet ergo intellectus separatus cognoscat seipsum sub ratione distinctissima, non tamen sub illa ratione, qua respicit ens inquantum ens sub ratione adæquata.

144 Scotus in prima quæst. prologi dicit, quod intellectus est sufficiens principium producendi cognitionem sui, nisi impediatur, modo pro statu isto intellectus impeditur exire in cognitionem sui sub ratione propria, quia pro statu isto natum est tantum moueri a sensibilibus; huius oppositum videtur habere in eadem quæstione prologi, vbi dicit, quod Adam potuerit distinctè cognoscere naturam suam in statu naturæ, & hoc naturaliter; igitur finem illius naturæ, sed finis naturæ humanæ est Deus; ergo Adam potuit naturaliter cognoscere Deum.

Solutio; Dicas, posito, quòd Adam potuerit distinctè cognoscere naturam suam absolutè, non tamen sequitur, quòd naturaliter potuerit illam cognoscere sub illa ratione, qua ordinatur ad vltimum finem; vel dicas, quod aliud est cognoscere naturaliter Deum esse vltimum finem, & aliud est ipsum Deum cognoscere in se, licet ergo Angelus non possit cognoscere naturaliter vltimum finem distinctè, & in se, puta Deum sub ratione deitatis, vt habet Scotus in Quolib. q. 14. Fortè tamen potest naturaliter cognoscere ipsum Deum, vt clarè visum, esse vltimum finem, & fortè etiam hoc potuit cognoscere Adam naturaliter, non tamen Angelus, nec Adam potuerunt Deum naturaliter in se cognoscere, & distinctè, nec intuitiuè, nec abstractiuè.

145 Scotus in prima quæst prologi vult, quòd ens, inquantum ens sit subiectum metaphysicæ, hoc etiam vult in 3. dist. quæst. 2. primi. & in sua Metaph. si hoc esset verum; igitur intellectus posset naturaliter cognoscere quodlibet contentum sub ente, quia perfectus metaphysicus perfectè cognoscit subiectum metaphysicæ; ergo perfectè cognoscit ens inquantum ens; huius oppositum habet in prima quæst. prologi, vbi dicit, quod licet ens, inquantum ens, sit obiectum adæquatum intellectus nostri, non tamen potest cognoscere etiam intellectus separatus naturaliter ens, inquantum ens, obiectum esse adæquatum potentiæ; & tamen dicit in 1. quæst. Metaph. quod ens inquantum ens est subiectum adæquatum meta. ergo est obiectum adæquatum intellectus; igitur si naturaliter potest cognoscere ens inquantum ens; ergo naturaliter potest cognoscere quodlibet contentum sub ente, sed Deus continetur sub ente; ergo cognoscit Deum naturaliter.

Solutio; Dicas, quod eo modo, quo quis est perfectus metaphysicus, eo modo cognoscit subiectum metaph. & cum perfectus metaphysicus versetur præcipuè in cognitione valde vniuersalium, ideo metaphysicus cognoscit ens inquantū ens, demonstrando de ipso passiones vniuersales, siue incōplexas, vt vnū bonum, verū, res, &c. siue disiunctas, vt actus, vel potentia, finitum, vel infinitum, vnum, vel multa; concedas igitur, quod perfectus metaphysicus cognoscit ens inquantum ens, esse subiectum metaph. non tamen quodlibet contētum sub ente; & dum dicis, quod est subiectum adæquatum metaph. est obiectum adæquatum intellectus; Dicas, quod hoc non est verum quo ad omnia, est enim verum quo ad hoc, quod sicut subiectum metaph. est commune omni enti reali, & prædicatur in quid de illis, vel saltem est prædicatum vniuocum, sic & obiectum intellectus, sed non est verum quantum ad hoc, quod sicut quodlibet ens inquantum ens, est obiectum intellectus, quod similiter quodlibet ens sit subiectum metaphysicæ.

146 Scotus in prima quæst. prologi dicit, quod proprietas primæ naturę ad extra est causare contingenter; & ad oppositum huius dicit quod effectus magis ducunt in errorem; huius oppositum habet in q. 2. dist. 2. primi. vbi probat per effectum primum

mum agere contingenter, hoc idem habet dist.8. q.vlt.& distin.39. vbi dicit, quòd aliquæ illarum rationum non possint solui a Philosophis, & præcipuè illa, quæ accipitur dist.2.& 39.primi. quæ procedit ab effectu.

Solutio; Dicas primò, quòd illa ratio probat primum agere contingenter; supponendo, quòd sit ordo essentialis inter causam primam, & secundam; & ideo si negatur ordo essentialis inter primam, & secundam causam, per effectum contingenter non posset probari primum agere contingenter. Dicas secundò, quod si teneatur voluntatem creatam totalem esse causam sui actus, non concurrente prima causa, tunc ratio Doctoris dist. 2. non probaret Deum agere contingenter; supponit ergo in illa ratione uoluntatem creatam dependere a primo ente tam in esse, & conseruari, quàm etiam in agendo, & quod voluntas creata non sit totalis causa sui actus per remotionem primæ causæ. Dicas tertiò, quòd Doctor in prima quæst. prologi non dicit absolutè, quòd effectus deducit in errorem, sed hoc tantum dicit secundum opinionem philosophorum; & si dicatur, philosophi supponunt ordinem essentialem causarum; ergo per ratione Doctoris dist.2. primi possumus cognoscere primum agere contingenter per effectum; & sic videtur posse concludi, quòd via naturali possumus cognoscere hanc proprietatem de primo ente. Dicas, quòd si illa ratio Doctoris dist.2. concludit contra Philosophos, oportet concedere, nos per effectum posse cognoscere demonstratiuè, quia primum agere contingenter; & in hoc sibi non contradicit, quia in prima quæst. prologi videtur tantum loqui secundum opinionem philosophorum, & in dist.2. absolutè loquitur contra philosophos.

147 Scotus in secundo, dist.1.quæst.1.& distin.8. primi, quæst.4. & dist.39. contradicit philosophis, & probat contra eos, quod Deus ad extra agit contingenter, & hoc ex effectibus, seu ex causis secundis; in prima vero huius oppositum dicit, in prima quæst.prologi, vbi dicit, quod ex effectibus probaretur quod agit necessario.

Solutio; Dicas, quod Scotus in illis locis probat, non quod senserunt philosophi, sed quod naturaliter in via veritatis esset tenendum. In prima vero quæstione prologi recitat non esse tenendum, sed quod de facto tenuerunt.

148 Scotus dicit, quod metaphysicus debet considerari omnia in vniuersali; huius oppositum habent multi Scotistæ, nempe Vigerius, & Bargius, qui tenent metaphysicum debere in particulari considerare, cuius oppositum tenet Doctor in primo Metaph. quæst.9.

Solutio; Dicas, quòd Scotus in Metaph.insequitur communem opinionem, etiam quamuis ibi ad illam partem decliuet, non tamen illud expressè multum ponit, sed quod in particulari consideret, adduco multa loca Scoti; & prima auctoritas est in 3.quæst.prologi in fine illius quæstionis collateralis, vbi ait, quod Geometer ex terminis confusè cognitis format sibi propositiones per se notas, nec probatur per eandem notam a metaphysico, sed ipse Metaphysicus eandem perfectius cognoscit, ecce quomodo Metaphysicus considerat in particulari; secunda est in primo, di.2. quæst.4. vbi ait, quod Metaphysicus considerat, ad quod genus pertineat linea, & quod considerat istam, linea est species quantitatis distinctè contra corpus, & superficiem, sed hoc non faceret, nisi in particulari consideraret; tertia est in secundo, dist.3.quæst.1.vbi dicit, quod æquinitas in se non est vniuersalis, nec particularis, nec vna, nec plures: & sic exprimitur per diffinitionem, & sic consideratur a metaphysico.

149 Scotus in prima quæst.prologi videtur exponere Aristotelem 2.Physicor.vbi dicit, quod natura est principium motus & quietis, & quod ista natura dicitur de principio actiuo intrinsèco, huius oppositum habet in secundo, dist.18. vbi exponit dictum Aristot.sic, quod natura, quæ est principium motus, & quietis dicitur de principio passiuo, quod scilicet habet naturalem inclinationem ad motum, & quietem, vt patet de graui, quod naturaliter inclinatur ad motum, & ad quietem respectu centri.

Solutio; Dicas, quod quamuis natura sic diffinita ab Aristotele dicatur de principio passiuo; non negat tamen, quin etiam possit dici de principio actiuo; vel dicas, quòd Doctor in prima quæst.prologi non intendit exponere Aristot. sed intendit tantum loqui de principio actiuo naturali intrinseco quocunque sit illud; sicut dicimus, quod grauia non tantum dicuntur entia naturalia, quia habent naturalem inclinationem ad motum, & quietem, sed quia habent principium etiam intrinsecum sui motus, & quietis.

180 Scotus in quarto, dist.49. subtiliter probat, quod homo ex puris naturalibus non potest attingere fœlicitatem, ad quam ordinatur; huius oppositum habet in prima quæst.prologi, vbi dicit, quòd illa fœlicitas emmenter potest naturaliter recipi.

Solutio; Dicas, quòd in materia de beatitudine loquitur de principio actiuo naturali; in prima vero quæstione prologi loquitur de principio passiuo naturali, & cum dicit naturaliter potest recipi, idest est perfectio, ad quam ipsa anima est in potentia naturali receptiua.

181 Scotus in resolutione tertij argumenti principalis dicit, quod multi actus sunt, de quibus ignoramus, an sint peccata mortalia, vel nè; huius oppositum habet in quarto, distin.39.quæst.1. in corpore quæsiti, vbi dicit, quod nullus actus est perplexus in lege diuina, etiam quomodocunque actu proprio posito, tamen non manet aliquod peccatum mortale, per quod sit perplexus; ergo cognosci debet quodlibet peccatum mortale.

Solutio; Dicas, quòd Scotus non affirmat, quod tales actus sint dubij; sed dato, quod sint dubij, ex hoc tamen non sequitur, quod sit dubia via salutis; & sic, quoniam non est dubia via salutis, ideo hæc doctrina est sufficienter tradita, & hoc

& hoc est, quod intendit, quod hæc doctrina sit sufficienter tradita.

152 *Scotus tenet in 3.q.prolo.art.2.quod subiectum continet virtualiter suam passionem, & est conditio subiecti; Contra Scotum arguit Gregorius de Arimino in 4.quæst. prologi, inquit, vult Scotus, quod subiectum sit causa effectiua passionis; ergo passio erit alia res a subiecto, & sic subiectum continebit passionem distinctam realiter a subiecto, quod est inconueniens.*

Solutio; Dicas, quod subiectum dicitur esse causa effectiua subiecti pullulatiua non cum motu, & mutatione; vel dicas duplicem esse causam effectiuam, quædam est Phisicalis, quæ agit per motum, & mutationem, & talis producit effectum realiter distinctum, quædam est metaphysicalis, quæ abstrahit a motu, & mutatione, & talis non est necesse, quod habeat effectum realiter distinctum, huius non esse aliquando præcesserit; vel dicas, quod subiectum dicitur causa effectiua passionis, accipiendo effectiuam pro pullulatiua; & illud, quod pullulat ab alio, non est necesse realiter distingui ab illo.

Arguit Gregorius Ariminensis sic, linea recta est diuisibilis in duo media, illa diuisibilitas est propria passio lineæ rectæ, tunc sic, vel habet illam diuisibilitatem actu, vel potentia, non primo, quia tunc Deus posset facere lineam sine diuisibilitate, non secundo, quia quando linea diuideretur, causaret diuisionem in se ipsa, quod esset absurdum.

Dicas, quod ratio nullius est vigoris, quia diuisibilitas non est aliqua res positiua, sed est tantum negatio unionis partium, & dato quod sit alia res; Dicas, quod est alia res respectiua, non absoluta, cum dicitur; ergo Deus potest facere lineam sine diuisibilitate; negatur consequentia, quoniã Deus non potest facere absolutum sine relatione, quæ de necessitate consurgit ex natura extremorum, sicut non potest facere duo alba sine similitudine, & tamen similitudo est realiter distincta ab illis, sic in linea recta consurgit aptitudo ad diuidi, similiter non sequitur linea recta est in potentia diuisibilis; ergo causat diuisionem actu in se; negatur consequentia; nam homo est aptus natus beatificari, & tamen nõ causat actum beatificũ in se.

Secundò arguit Gregorius ad idem, aut talis diuisio recipitur in linea antequam sit diuisa, aut post, aut simul.

Dicas primò, quod quantitas est diuisibilis, linea autem est diuisibilis, sed non primo, sic talis diuisio in nullo recipitur, quia talis diuisio nihil est in se; ergo non oportet quærere, in quo recipiatur diuisio; Secundò dicas, quod esse diuisum ab alio dicit quendam respectum, ita quod sunt duo respectus fundati in duabus partibus, ita quod vnus fundatur in parte.a. & terminatur ad partem.b. & è contra; & cum dicit Gregorius, quod passio est alia res, secundùm Scotum; Dicas, quod est alia res formaliter, non autẽ realiter; vel dicas, ꝙ est alia realitas passio a subiecto, sed nõ alia res; & cum dicit Gregorius, quod esse anichilabile est passio communis omni creaturæ; ergo si passio est alia res a subiecto, potest Deus facere creaturam absque eo, quod sit anichilabilis; Dicas, quod quando Doctor loquitur de passione, quæ est alia res a subiecto, loquitur de illa, quæ est res, cuiusmodi est visibilitas, anichilabilitas enim nihil est, quia talis relatio terminatur ad nihil.

Tertiò arguit Gregorius; Nulla creatura continet aliquam rem virtualiter; ergo nec subiectum passionẽ, quia causa secunda nõ potest producere aliã rem, quin et illa causetur etiam a Deo partialiter.

Dicas, quod non loquitur ad propositum, quia Scotus loquitur de continentia virtuali in esse cognito; & Gregorius loquitur de continentia virtuali in esse reali.

Quartò arguit Gregorius, si subiectum continet passionem effectiuè; ergo Deus posset facere passionem sine subiecto, quia potest supplere causalitatem cuiuscunque causæ secundæ.

Dicas, quod subiectum in respectu passionis dupliciter consideratur; vno modo vt causa effectiua eius; alio modo, vt habet necessariam habitudinem ad subiectum, tanquam ad receptiuum; tunc dicas, quod bene Deus posset supplere causalitatem cuiuscunque causæ secundæ, tamen remaneret illa habitudo subiecti ad passionem, quæ semper manet, posito subiecto.

Quintò arguit Gregorius; Sphæricitas est passio de cœlo, & astris demonstrabilis, secundo cœli, tex.commen.22. & 48. & tamen cœlum non est causa effectiua suæ sfericitatis, cum illa sit æterna, & res æternæ, secundùm Aristot. non habent causam agentem.

Dicas, quod subiectum non est propria causa, & dato quod sit propria causa; adhuc non sequitur, quod æternum non habeat propriam causam effectiuam, nam causa duplex est; vna est causa, quæ producit effectum per motum, vel per mutationem, & hæc non est alicuius æterni; alia est, quæ producit effectum non per motum, & mutationem, & hæc potest esse alicuius æterni. Et aduerte, quod semper Gregorius supponit, quod Scotus teneat passionem aliã rem esse a subiecto, quod est falsum, & quod subiectum sit propriè causa effectiua, quod nunquam cogitauit Scotus.

Sextò, Alphonsus Toletanus in prologo, quæst.6. arguit similiter contra Scotum sic; si passio contineretur virtualiter in subiecto, tunc imperfectius contineret perfectius, sed hoc est falsum; ergo & quod dicit Scotus.

Dicas, quod ratio Alphonsi nihil concludit, nam non valet, materia est informabilis a forma; ergo forma est eius passio, sicut nõ valet, forma est informata materiæ; ergo materia est eius passio, & sic non sequitur, imperfectius continet perfectius; & si dicatur, passio est prędicatũ, ꝙ est perfectius subiecto, quia prædicatũ habet rationem formæ.

Dicas, quod passio, vt prædicatum est perfectior subiecto, si autem consideratur in se, vt pullulat a principijs subiecti, & vt subiectum continet virtualiter passionem, sic passio non est perfectior

subiecto, & sic nihil concludit contra Scotum.

Septimò, Guglielmus Ocham arguit cõtra Scotum, & probat, quod notitia subiecti nõ contineat virtualiter notitiam passionis, & est argumentũ Gregorij de Arimino, omnis notitia primo continens virtualiter aliam notitiam, continet primo omnem aliam notitiam, sine qua causaliter illa haberi non potest, sed notitia subiecti nõ sic continet notitiam passionis, quia esse informabile est passio materiæ, esse beatificabile est passio rationalis creaturæ, esse risibile est passio hominis, istæ sunt passiones connotatiuæ, & connotant res distinctas a subiecto, vt esse informabile continet formam distinctã a materia, esse beatificabile connotat beatitudinẽ, vt rem distinctam a rationali creatura, esse risibile continet actum ridendi.

Dicas, quod subiectũ non continet notitiam passionis, vt causa totalis, ita vt nulla alia causa concurrat, sed sic continet partialiter, ita quod eius causalitas partialis a nullo possit suppleri, nisi fortè a Deo, similiter quãdo est aliqua passio connotatiua, quæ dicit relationem, cuiusmodi est risibilitas, & huiusmodi non potest haberi, nisi præcognoscantur fundamentũ & terminus, non vult ergo Doc. quod obiectum sic contineat virtualiter notitiam alterius, quod nihil aliud cõcurrat ab illo, sed sic habet determinatam causalitatem respectu illius; & primo, quod a nullo potest suppleri nisi forte a Deo; & sic ruit ratio Gregorij.

Octauò arguit etiã Gregorius sic, quia si subiectum virtualiter continet passionem, aut notitia intuitiua subiecti cõtinet notitiam intuitiuam passionis, & hoc non, quia per notitiam intuitiuam vnius rei, non potest haberi notitia intuitiua alterius rei, nec notitia intuitiua vnius rei continet notitiam abstractiuam alterius rei, & hoc non, tum quia notitia abstractiua non potest esse prima, nec per consequens primo continere, tum quia multo minus per abstractiuam vnius rei, potest haberi intuitiua alterius, quàm per intuitiuam, & secundum non est possibile, aut intuitiua vnius continet abstractiuam alterius, & hoc non, quia vel abstractiuam communem confusam, & hoc non, quia talis etiam ab alio poterit causari, vel propriam, & distinctam, & hoc non, quia nulla talis potest haberi nisi præhabita intuitiua eiusdẽ rei, aut quia abstractiua vnius continet abstractiuam alterius, & hoc non propter causas iam dictas.

Dicas, quod notitia intuitiua subiecti continet notitiam passionis, & cum dicitur, notitia intuitiua vnius rei non causat notitiam intuitiuam alterius rei; dicas, quando vna res seorsum est ab alia, sed non quando sunt vna res, sicut subiectum, & passio, & licet subiectum prius causet notitiam sui, & immediatè, tamen mediatè vna cum intellectu causat notitiam passionis intuitiuam, ita dicẽdum est de notitia abstractiua, quod subiecti notitia abstractiua partialiter causat notitiam passionis, & cum dicitur notitia intuitiua sui non potest causare notitiam abstractiuam alterius, hoc est falsum, quia notitia intuitiua alicuius rei potest partialiter causare notitiam intuitiuam sui, & abstractiuã alterius, vt essentia Angeli in suo intellectu potest causare notitiam sui abstractiuam, & notitiam intuitiuam, & sic soluitur ratio Gregorij.

Nonò, similiter arguit Gregorius, quod notitia subiecti nõ contineat virtualiter notitiam passionis, & id duobus exemplis manifestat; primum posse causare calorem in corpore illuminabili, & calefactibili est passio corporis radiosi; secundum esse purgatiuum coleræ est passio Reubarbari; & addit, quod quælibet harum est immediata, s. omne radiosum est calefactiuum, & omne Reubarbarum est purgatiuum coleræ. & tamen notitia corporis radiosi non continet primo notitiam passionis, quia non continet primo notitiam calorum, similiter notitia Reubarbari non continet primo notitiam coleræ; ergo nec passionem illius.

Dicas, quod passio subiecti consideratur dupliciter; primò, vt est quid absolutum, vt purgatiuum coleræ notitia ipsius passionis non dependet a notitia coleræ, sic autem passio dicit relationem, tunc non potest haberi cognitio passionis, nisi cognoscatur fundamentum, & terminus, attamen subiectum habet determinatam continentiam, quæ a nullo suppleri potest, præterquam a Deo, similiter & si cognitio coleræ requiratur ad cognitionem passionis Reubarbari non ex hoc, quod Reubarbarum contineat virtualiter cognitionem coleræ; sed solum sequitur, quod non præhabita notitia coleræ, non potest immediatè habere notitiam Reubarbari perfectam, & sic subiectum erit causa partialis suæ passionis, & non totalis, cum prærequiratur notitia coleræ; & sic dicendum ad secundum exemplum; & hoc requiritur inter passiones, quæ includunt relationem, & cum dicitur, Reubarbarum est purgatiuum coleræ, & corpus radiosum est calefactiuum, sunt propositiones immediatæ; respondeas negando exemplum, vel dicas duplicem esse propositionem immediatam, quædam est immediata per experiẽtiam, quædam verò simpliciter, hæc erit immediata, ignis est calefactiuus, quia notum est per experientiam, quod semper ignis calefacit apposito combustibili, sed non sequitur, sunt notæ per sensum, vel per experientiam, & immediatæ; ergo sunt simpliciter & absolutè immediatæ; negatur ista consequentia, quia quo ad sensum aliquid prædicatum est immediatum de aliquo subiecto, quod simpliciter tamen inhæret illi subiecto, per rationem formalem illius subiecti.

153 Scotus in 3. quæst. prologi dicit, quod subiectum continet virtualiter, partialiter notitiam passionis; huius oppositum habet in eadem quæstione, vbi dicit, quod subiectum virtualiter totaliter continet notitiam passionis.

Solutio; Dicas, quod contineri virtualiter totaliter contingit dupliciter; vno modo, quod totaliter contineat notitiam passionis, & sic non intellexit Scotus; alio modo, quod contineat habitudinem necessariam passionis ad subiectum; & sic intellexit, quod subiectum continet virtualiter,

tualiter, totaliter, & adæquatè passionem, idest notitiam necessariæ habitudinis ad effectum.

154 Scotus dicit, quòd Theologia nostra est de his, de quibus est Theologia in se; ergo idem subiectum erit in hac, & in illa.

Solutio; Dicas, quod nostra Theologia est de his, de quibus est illa in se; sed non de tot, de quot est Theologia in se, sed tantum de his, quæ nobis expediunt pro fœlicitate.

155 Scotus dicit, quod Deus sub ratione infiniti est subiectum in Theologia nostra; huius oppositum habet in tertia quæstio. vniuersalium, vbi dicit, quod de subiecto præsupponitur quid, & quia; ens vero infinitum quæritur in tertia quæstione prologi, igitur non potest esse subiectum.

Solutio; Dicas, quòd quæritur non vt demonstrabile de Deo, sed vt est ratio formalis; & nota, quod Theologia nostra non habet propriè subiectum pro formali, quia non habet primam conditionem, scilicet contineri virtualiter, sed tantum habet obiectum primo notum ens infinitum.

156 Scotus in eadem quæstione dicit, quòd visio beatorum essentiæ Diuinæ non est Theologia, sed notitia incomplexa; contra notitia complexa est perfectior notitia incomplexa; ergo Theologia nostra, quæ est notitia complexa, est perfectior visione beatorum, quod est falsum.

Solutio; Dicas, quod comparatio debet fieri in vniuoco, non autem in æquiuoco, sic ab incomplexo ad incomplexum, non autem ab incomplexo ad complexum; similiter dicitur, quod beati habent ambas notitias, scilicet complexas, & incomplexas, & visio beatifica ambas includit; nec Scotus dicit, quod illa visio beatifica sit totalis incomplexa, sed illa, quæ est incomplexa, non est Theologia; similiter illa visio est intuitiua, huiusmodi non est Theologia, quàm habet Theologus.

157 Scotus dicit idem esse subiectum Theologiæ nostræ, & articulorum fidei; sed articuli fidei non sunt de ente infinito; igitur Deus sub ratione entis infiniti non poterit esse subiectum Theologiæ nostræ.

Solutio; Dicas, quod articuli fidei sunt de ente infinito præsuppositiuè, sic non primo, quia omnes præsupponunt ens infinitum. Insuper dicas, quod Scotus non tenet ens infinitum esse subiectū Theologiæ nostræ, quoniam vult, quod idem sit subiectum Theologiæ nostræ & in se, tamen est primo notum nobis per quid primæ veritates Theologiæ nostræ demonstrantur de subiecto, scilicet ens infinitum, quod non dicitur subiectum, sed tantum primo notum nobis; sed dices de subiecto præsupponitur quid, & quia, sed ens infinitum non præsupponitur; ergo ens infinitum non est subiectum; dicas, quod de subiecto, si non præsupponatur quid rei, præsupponitur tamen quid nominis; sed dices, magis notum est Deum esse, quàm infinitum esse; ergo ens infinitum non est subiectum; Dicas quod etsi sit magis notum, non tamen primo notum, de quo dicantur veritates, & cognoscantur, & demonstrentur in Theologia, sicut ens infinitum; & cum dicunt aliqui, quod idem est dicere Deus sub ratione deitatis, & sub ratione entis infiniti est subiectum in Theologia, quia secundùm Scotum, infinitas est modus intrinsecus, qui non dicit alium conceptum a deitate; Dicas, quod & si pro materiali non dicat alium conceptum, dicit tamen pro formali, & si non affirmatiuè, & positiuè, saltem negatiuè.

158 Scotus quæst.4.prologi dicit, quod Theologia in se, vt perficit intellectum, potest esse de omnibus scibilibus, quia scibilia sunt infinita; probatur antecedens, quia scientia de homine, & homo, vt est in genere substantiæ, est alterius speciei ab homine, nam scientia est in genere qualitatis; si ergo scientia de homine est alia ab homine; ergo scientia de homine est alia a scientia de homine, & cum scientia scientiæ de homine sit alia; ergo erit alia species, & cum scientia scientiæ sit quodam scibile, habet aliam scientiam alterius speciei ab ea; ergo vt sic proceditur in infinitum.

Solutio; Dicas, quod in actib. intellectus est processus in infinitū, non tamen oēs illi actus differūt; sed ad argumētum negatur similitudo inter hominem & scientiam suam, & inter scientiam suam, & scientiam scientiæ, quoniam obiectum scientiæ de homine est substantia, & obiectū scientiæ est qualitas, & sic in omnibus inferioribus, & sic sunt eiusdē generis, & nō differunt sicut duo principia.

Dices in numeris & figuris est processus in infinitum, quia per appositionem vnius numeri variatur species numeri, sed quocunque numero dato possum æpponere vnam vnitatem, sic & in figuris, quia per appositionem vnius anguli, variatur figura secundum speciem, sed quocunque angulo posito, possum apponere angulum; ergo est processus in infinitum; Dicas, quod isti numeri, & figuræ variati non differunt specie essentiali, sed tantum accidentali, & sic non est processus in infinitum in numeris, & figuris in entitate, & perfectione, quoniam totus ille processus in infinitum recedit a minima qualitate; sic igitur dicitur, quod numeri, & tales figuræ non differunt specie essentiali, sicut bicubitum, & tricubitum, quæ non differunt, nisi specie accidentali.

159 Scotus in 4.quæst. colaterali prologi, vbi quærit, an Theologia sit scientia in se, distinguit scientiam, vt diffinitur ab Aristot.6.Ethicor. cap.4. a scientia, quæ diffinitur ab Aristot.1.Poster. arguendo contra Thomam Anglicum, Philosophus 6.Ethic. cap.7. se remittit ad conditiones positas in primo Posteriorum de scientia; & ibi expressè dicit, quod scientia est necessariorum, & eorum, quæ non contingunt aliter se habere; ergo non est bona talis distinctio.

Solutio; Dicas, quoad illā partē.s.in Ethicis, vbi dicitur, scientia est habitus conclusionis per demonstrationē acquisitus, quo vnum scimus, non distinguitur a scientia declarata in 1.poster. sed distinguitur quo ad omnia, quæ notantur in Ethicis de

scientia, vt continet.s.opinionem, & suspitionem.

160 Scotus in eadem quæst.4.prologi dicit, quod notitia contingentium, vt habetur in Theologia, magis assimilatur intellectui principiorum, quàm scientiæ conclusionum.

Arguit cōtra Tho. Anglicus, si sic se haberet Theologia contingentiū, vt intellectus principiorum de ratione intellectus principiorū esset, posse generare scientiam veram; ergo ex contingentibus possumus demonstrare propositiones veras necessarias, quod est falsum; præterea habitus principiorum est magis necessarius, quàm sit habitus scientificus primo posteriorum; ergo Theologia contingentium est magis necessaria, quàm sit Theologia necessariorum, quod est falsum.

Solutio; Dicas, quod Scotus non vult, quod Theologia contingentium sit omnino similis notitiæ intellectus principiorum, sed quod magis sit similis illi, quàm scientia conclusionum, nam sicut notitia principiorum cognoscitur ex terminis, ita notitia contingentium habetur ex notitia extremorum, similiter sicut habitui principiorum repugnat demonstrari, ita & contingentibus, & quo ad hoc currit similitudo, sed non quo ad omnia.

161 Scotus dicit notitiā contingentium esse habitum intellectus; huius oppositum habet Aristot. in 8. Ethic. siue in 6. vbi quinque habitus intellectuales enumerat, talis habitus cōtingentium, siue notitia non est sapiētia, quæ est æternorum, nec opinio, nec prudētia, nec ars, nec fides, quia euacuatur in beatis; ergo restat, q̄ sit scientia, quod negat Scotus.

Solutio; Dicas, q̄ Arist. tātum enumerauit habitus naturaliter acquisibiles, non autem omnes enumerauit, sic hunc habitum contingentiū non agnouit.

162 Scotus in responsione ad primum argumentum ratione tertia in 3.q. prologi dicit, q̄ subiectum alicuius scientiæ perfectiori modo cognoscitur in illa scientia, in qua est subiectum, quàm in alia, in qua non est subiectum; & superius dixit, q̄ linea est subiectum in Geometria, & tamen in 2.q. prologi. & 2.dist. primi. dicit q.2. quod Metaphysicus perfectiori modo cognoscit lineam, quàm Geometra, quoniam Geometra nō cognoscit distinctè lineam, ad quod genus pertineat, Metaphysicus vero sic.

Solutio; Dicas, quod subiectum est notius in sciētia, cuius est subiectum, quàm in scientia, cuius nō est subiectum, comparādo scientiam particularem ad particularē, non scientiā particularē, comparando ad vniuersalem, ad quam stat vltima resolutio, sic Metaphysica est scientia cōmunis, ideo potest perfectiori modo cognoscere lineam, quàm geometra.

163 Scotus dicit, q̄ perfectissimus conceptus, quem naturaliter possumus habere de Deo est conceptus entis infiniti; huius oppositum habet in primo, distin.8. quæst.2. vbi dicit, quod perfectissimus conceptus, qui possit haberi de Deo est cōceptus boni.

Solutio; Dicas, q̄ Scotus in 4.q. prologi comparat omnes conceptus, tum modales, tum attributales, inter quos est perfectior conceptus entis infiniti; in dist. vero 8.q.2. comparat tantum conceptus attributales, inter quos perfectior est conceptus boni.

164 Scotus in 4 q. prologi dicit subiectum Theologiæ nostræ.s. ens infinitum nullam habere conditionem subiecti; in fine tamen litteræ dicit, quod habet primam conditionem, sed non secundam.

Solutio; Dicas, q̄ tale subiectum scientiæ primum notum continere primam conditionem stat dupliciter; vno modo respectu nostri, & sic nullam continet conditionem; alio modo in se consideratū, & sic continet primam conditionem; vel dicas, quòd in fine litteræ loquitur de vero subiecto Theologiæ in se, hic autem loquitur de illo primo noto, s. infinito, quod neutram habet conditionem.

165 Scotus in 3. solut. tertij arg. 1.q. lateralis 3. prol. dicit, q̄ finis supernaturalis nō includitur in ratione hominis; huius oppositum habet in 1.q. prol. dicēs, quòd si perfectissimè cognoscitur aīa, cognoscitē sua ordinabilitas in beatitudinem supernaturalē.

Solutio; Dicas, q̄ Scotus in 3 sol. tertij arg. primæ q. lateralis 3. prolo. loquitur de cognitione naturali nō tamen possibili in hoc statu, in quo non possumus naturaliter cognoscere talē finem supernaturalem includi in ratione hominis; in prima verò q. prol. loquitur de cognitione perfecta animæ, quæ tantum habetur in alio statu, aut per reuelationē.

166 Scotus dicit in 3.q. prol. q̄ ista ꝓpositio, Deus est trinus, est speculatiua; huius opposi. hēt in 4.q. ꝓlo.

Solutio; Dicas, q̄ Scotus non loquitur absolutè, sed cōparatiuè. s. in respectu ad hāc, Deus creat: prima enim est magis speculatiua, q̄ sit ista, Deus creat.

167 Scotus in 3.q. prolo. dicit, q̄ ad propositionē per se notam sufficit notitia confusa terminorum; huius oppositum habet in 2. dist. primi, in principio.

Solutio; Dicas, quod notitia cōfusa terminorum sufficit in scientijs subalternis, & non particularibus, & in scientia vniuersali, vt Metaphysica requiritur distincta cognitio terminorum.

168 Scotus in 3.q. prologi concludit, quòd personæ sunt quasi partes; huius oppositum habet in di.5. q.5. primi, quod in Deo non est pars, nec quasi pars; cum dicat imperfectionem.

Solutio; Dicas, q̄ Scotus in 5. dist. q.2. loquitur de parte componente; & hoc modo persona non est composita, nec componens, nec quasi componens; in tertia verò q. prologi loquitur de quasi parte subiectiua, & hæc non dicit imperfectionem.

169 Scotus in 4.q. prolo. circa finem artic. dicit, quod practicum, & speculatiuum non sunt differentiæ essentiales, sed passiones; huius oppositum habet in fine prædictæ quæstionis, vbi dicit, practicum, & speculatiuum esse differentias essentiales.

Solutio; Dicas, quod non sunt verè essentiales, sed circumscribentes vltimas differentias.

170 Scotus dicit, quod pecuniæ vt sunt in fantasmate, tunc voluntas potest elicere, vel dare liberaliter contra tertiam viam ratione tertia; huius oppositum habet inferius dist.3. primi, q.6. vbi dicit, quod dum sunt in fantasmate, non possunt mouere intellectum, sed vt sunt in specie intelligibili.

Solutio; Dicas, quod Scotus in 4.q. prologi loquitur secundum opinionem Henrici, in 3. dist. loquitur secundum opinionē propriam; vel dicas, quod fantasma

fantasma dupliciter consideratur; vno modo propriè; alio modo pro representatiuo quodam, in 4. quæst.prologi sumitur secundo modo, in 3 autem dist. q.6. sumitur primo modo.

171 Scotus in q. 4. prologi ad tertiam viam ratione quarta dicit, quod causa nullum esse capit a causato; huius oppositum habet in 7 Metaph.q.6.& in Quolib.quęst.9.vbi dicit,quod forma capit aliquid a composito.

Solutio; Dicas,quod causa extrinseca non capit aliquid a causato, sed bene causa intrinseca; vel dicas causam intrinsecam capere aliquid a causato. stat dupliciter, vel esse subsistentiæ, vel esse essentiæ, causa igitur capit esse subsistentiæ a composito, non autem esse eßentiæ.

172 Scotus in 4.q.prologi contra conclusionem commentatoris tribus vijs habet pro inconuenienti,ꝙ detur aliquis actus, qui non sit nec practicus, nec speculatiuus; huius oppositum habet in principio eiusdē quæst.vbi numerat multos actus sensitiuos, & vegetatiuos, qui; vt procedunt ab operatione intellectus non sunt practici,nec etiam speculatiui.

Solutio; Dicas,quod Scotus loquitur de actibus,qui sunt in nostra potestate,qui sunt practici,vel speculatiui,actus autem sensitiui,& cogitatiui non sunt in nostra potestate; sed dices velle furari,& furari non sunt praxis,& tamen sunt in nostra potestate, vt dicit Scotus; Dicas; quod actus huiusmodi sunt in triplici differentia,vel sunt bestiales, vt fricare barbam,& huiusmodi sunt indifferentes, alij sunt eliciti, & sunt in nostra potestate, secundum rectam rationem,& tales sunt praxis, quia sunt alterius potentiæ, quàm intellectus, alij sunt in speculatione non directiua in praxim; primi sunt indifferentes; secundi sunt practici; tertij speculatiui.

173 Scotus arguens contra tertiam viam ponentem, quod volitio non est propria praxis, nisi in ordine ad actum imperatum,tenet,quod electio recta est ab habitu virtutis, siue actus virtutis est ab habitu virtutis; huius oppositum habet in 1.dist.14.& in 4.dist.15.q.2.vbi dicit,quod non est de ratione actus moralis, ꝙ sit generatus ab habitu virtutis.

Solutio; Dicas, ꝙ Scotus non negat,quin poßit esse actus virtutis,& electio recta nullo habitu pręsupposito,& sic intelligit in di.15.& in 4.di.14.q.2. In quarta vero quæst.prologi vult,quod non possit aliquis facilè,& perfectè agere virtuosè,& faciliter virtuosè operari nisi ab habitu virtutis.

174 Scotus in secundo artic.quæstio.quartæ prologi quærit,an Theologia contingentium sit practica, dicit,quod cognitio practica, & praxis non sunt eiusdem suppositi,idem tenet in 3.di.36.huius oppositum habet in distin.38.primi. s.quod cognitio practica, & praxis sunt eiusdem suppositi.

Solutio; Dicas, quod Scotus in 1.q.4.prologi.& in 3.distin.36.dum dicit,quod cognitio practica,& praxis non sunt eiusdem suppositi, loquitur ad mentem propriam,in dist.vero 38. primi loquitur secundum communem opinionem.

175 Scotus respondens ad quartum argumētum primę quęstionis dicit,quod sensitiua hominis,ex quo ordinatur ad intellectiuam sit nobilior sensitiua bruti, quo in loco videtur velle ponere sensitiuam animam formaliter in homine; huius oppositum habet in secundo, dist.15.

Solutio; Dicas,quod Scotus in prima quæst.prologi loquitur tantum exemplariter; in secundo vero Sentent. distin.15. tenet, quod sensitiua realiter distinguatur ab intellectiua.

176 Scotus in solutione secundæ quæst.prologi, soluēdo tertiam rationem opinionis determinat,quod distinctio sumatur a fine,vt finis distinguitur contra obiectum,non accipitur bonitas actus moralis. hoc idem dicit in 10.q.Quoli.vbi vult,quod actus bonus primo dicatur a prima circunstantia obiecti; huius oppositum habet in eadem quæstio.10. Quolib. vbi dicit,quod prima bonitas dicitur esse prima circunstantia finis, & actus bonus non competit alicui, nisi in ordine ad viam.

Solutio; Dicas, quod prima bonitas est prima circunstantia obiecti bonitate naturæ,& generationis, & est prima circunstantia finis primitate perfectionis; vel dicas,quod cū Scotus dicit,quod prima bonitas moralis actus est a fine,verum est inter circunstantias se tenentes ex parte differentiarum; & dum dicit,ꝙ prima bonitas moralis est a circūstātia obiecti;dicas,ꝙ uerū est materialiter.

177 Scotus in 1.q.primæ dist.1.ponit quandam diuisionem de fruitione,quę fruitio triplex est,alia est ordinata,alia inordinata,alia in communi; contra Scotum arguit Alphonsus Toletanus,qui citat in hoc Landulfum q.5.huius dist.& arguit sic.

Nullum superius condiuiditur cū suis inferioribus, vt animal nō diuiditur in rationale, & irrationale,& in animal in communi,vt fruitio in cōmuni, vt fruitio in communi, est communis ad fruitionē ordinatam,& inordinatā;ergo secundo arguit sic.

Omnis fruitio posita in effectu est vel ordinata, vel inordinata; ergo non ponitur tertium membrum.

Tertio fruitio in communi dicatur per se de fruitione ordinata,& inordinata; ergo similiter ordinata fruitio, & inordinata sunt extrema contradictionis; ergo non datur medium.

Solutio; Dicas, ꝙ fruitio in communi non est alia fruitio a fruitione ordinata,& a fruitione inordinata, & non ponitur in numerum cum illis, quasi sit vna tertia fruitio, sed est communis & indifferens,vt superius ad sua inferiora,vt animal consideratur in communi indifferens,& etiam considerätur,vt est rationale, vel irrationale, ita fruitio in cōmuni positiuè,neque est ordinata,neque inordinata,sed bene permißiuè potest esse ordinata,& inordinata; vel dicas,quod permittit secū vtrunq; non ponit in numerū, sed fruitio in communi permittit secum fruitionem ordinatā, & fruitionem inordinatam; ergo non ponitur in numerū;exemplum,animal diuiditur in rationale,& in irrationale, & tamen non sunt tria animalia, sed duo tantum animalia; ita pariter dicas de fruitione in communi, quæ diuiditur in fruitionem ordinatam, & in fruitionem inordinatam.

Scotus posita opinione Auicennæ dicentis alio a Deo fruendum esse; arguit contra ipsum, & probat, quod intellectus noster, cum sit potentia fruēs nō quietatur, nisi in perfectissimo ente, cum ens in cōmuni sit obiectum intellectus nostri, secundùm Auicennam; ergo non potest quietari, nisi in perfectissimo ente, huiusmodi est Deus; ergo non potest quietari, nisi in Deo.

Contra Scotum arguit Ocham, & Gabriel Biel, dicentes, quod Scotus vult probare rationibus naturalibus, quod est fruendum Deo clarè viso, sed hoc est falsum, quia hoc est tantum creditum.

Dicas, quod istæ rationes Doctoris prædictæ valent contra Auicennam dicentem, ens in communi esse obiectum intellectus nostri naturale, hoc supposito, rationes Doctoris sunt naturales, & contra Auicennam secundum veritatem, sunt tantum creditæ, quia non est naturaliter notum tale ens (vt ponit Auicenna) esse sic obiectum naturale intellectus coniuncti, ideo sunt creditæ.

Insuper Suesanus arguit contra Scotum in secundo Metaph. & adducit alias duas rationes Scoti in quarto, distinct. 49. quæst. 8, vbi dicit, quod ens est obiectum adæquatum intellectus nostri; ergo non quietatur, nisi in perfectissimo ente; similiter dicit, quod intellectus potest intuitiuè cognoscere, quia si potest sensus; ergo & intellectus, & arguit sic.

Ens est obiectum intellectus, vt causatum a quiditate naturali per fantasmata repræsentata, semper enim conceptus entis est causatus a quiditate naturali; ergo ens, vt ens, non est obiectum intellectus nostri.

Dicas, quòd iste non rectè habet Scotum, non enim dicit Scotus, quòd pro statu isto possit naturali ratione probari intellectum humanum non posse beatificari, nisi in cognitione intuitiua summè intellectuali; sed dicit, quod loquendo de intellectu, ex natura intellectus potest naturali ratione demonstrari ipsum non posse beatificari, nisi in tali cognitione intuitiua summi boni; & sic intelligit Scotus ex natura potentiæ, & hoc patet a Scoto in prima quæst. prologi.

Ad secundum falsum est, quod non possit intellectus ex natura potentiæ intuitiuè videre intelligibilia, idest substantias abstractas, licet in hoc statu non possit.

Insuper arguit Suesanus contra Scotum, qui tenet, quod non possit naturaliter demonstrari animæ immortalitas; ergo nec posse beatificari, cum mortalitas repugnet fælicitati.

Dicas, quod pro statu isto non potest probari naturaliter immortalitas animæ, tamen sublata imperfectione huius status quo ad cognitionem potest probari naturaliter, & sic intellexit Scotus, & cum dicitur secundùm Scotum, mortalitas repugnat fælicitati; dicas, quod vtique mortalitas repugnat fælicitati virtualiter, non autem formaliter, quia Christus fuit beatus, & mortalis, posset enim quis esse perfectè beatus tantum per instans, durans beatitudo satiandi.

178 Scotus in 1. dist. primi, arguendo contra Thom. dicit, quod accidit, quod in eodem coniungatur ratio primi efficientis, & primi finis, nec quietat inquantum primum effectiuum; huius oppositum habet in distin. 2. q. 1. primi. vbi probat illum esse infiniti vigoris, quia est infinitum infinitorum obiectorum; ergo sibi non accidit ratio effectiui primi.

Solutio; Dicas, quod primo effectiuo ex natura rei non accidit, quod coniungatur ratio primi efficientis, & primi finis; sed accidit ad oppositum Auicennæ, quia secundum Auiceunam secunda intelligentia est effectiua tertiæ, non tamen est finis eius ex natura rei; vel dicas, quod primum effectiuum non dicitur quietari, vt effectiuum, sed vt finis tantum quietat.

179 Scotus in tertio articulo distinctionis primæ, q. 1. primi. dicit, quod voluntas, sicut potest absolutè velle, & non velle, ita velle sic, & non velle sic; huius oppositum habet in quæst. 2. dist. primi. vbi dicit, quod in potestate voluntatis est frui, vel non frui, non tamen est in sua potestate frui sic, vel non frui sic.

Solutio; Dicas, quod Scotus in prima q. dist. primi. loquitur de fruitione in communi; in secunda autem quæstione eiusdem dist. loquitur de fruitione ordinata, & de fruitione viatoris, & non de fruitione comprehensoris.

180 Scotus in solutione quintæ q. principalis vult, quod non sit in potestate intellectus firmius, vel minus firmiter assentire vero, sed voluntatis; huius oppositum habet distin. 3 huius primi. q. 2. vbi ait, quod maior conatus intellectus facit perfectiorem actum & assensum, & minor conatus intellectus facit minorem assensum.

Solutio; Dicas, quod intellectus, stante obiecto æqualiter disposito, non magis, nec minus assentit; sed quando intellectus est magis, vel minus dispotus, stante eodem obiecto, tunc magis, vel minus assentit, & sic intellexit Scotus in 3. distinct. huius primi.

Scotus in secunda quæstione primæ distinctionis artic. primo dicit, quod sit possibile viatorem frui essentia non fruendo persona, quia potest concipi essentia, non concipiendo personam, quia relatio non est de conceptu essentiæ Diuinæ; ergo potest concipi essentia, non concipiendo personam.

Contra arguit Ocham di. 1. q. 15. sic, quæ sunt idem realiter, vnum non potest concipi sine alio, sed persona, & essentia sunt idem realiter; ergo non potest concipi essentia non concipiendo personam.

Dicas, quod etsi essentia, & persona sint idem realiter, distinguuntur tamen ex natera rei; & hinc est, quod vnum poterit concipi, non concipiendo aliud; & sic dicas ad alia eius argumenta, quæ circa idem tendunt.

In eodem articulo Scotus dicit, quod viator potest frui vna persona non fruendo alia, quia potest concipere personam patris, non concipiendo personam filij, nec personam Spiritus sancti. Contra arguit Ocham ibidem.

Personæ sunt relatiuæ vt pater, & filius, & vnum relatiuum

relatiuum non potest concipi sine alio; igitur non potest frui vna persona, non fruendo alia, quia relatiua sunt simul natura, & cognito vno cognoscitur. & reliquum.

Dicas ad Ocham, quod eius ratio non concludit; quia dato etiam, vt ipse dicit, quod vnum relatiuum non potest concipi sine alio, & distinctè intelligi, tamen Pater non refertur ad Spiritum sanctum, ne Filius; ergo poterit intelligi Pater, & Filius, non intellecto Spiritu sancto; vel dicas, q relatiuum non est de conceptu formali, & quiditatiuo sui correlatiui, vt pater non est de conceptu formali filij. Tertiò dicas, quod non potest perfectè concipi vnum relatiuum, non concepto correlatiuo, propter dependētiam vnius ad alterum. Quartò dicas; concedendo, quod non potest percipi vna persona relatiua, & hoc perfectè non concepta alia persona sibi correlatiua. Quintò dicas, & si non potest concipi vnum relatiuum, non concipiendo suum correlatiuum, potest tamen frui vno relatiuo, non fruendo alio correlatiuo; exemplum, intellectus non potest intelligere dominum perfectè, nisi intelligat seruum, & potest quis diligere dominum, non diligendo seruum; & hoc est ex libertate voluntatis, quia voluntas est libera ad contrarios actus.

Contra adhuc arguit Ocham; sic, quilibet obligatur ad fruendum illo, q est summè diligendum; sed quælibet persona est summè diligenda sicut essentia Diuina; ergo quilibet tenetur diligere quamlibet personam, sicut essentiam Diuinam, aliter esset malum, & irrationabile.

Dicas duplicem esse fruitionem, quædam est actualis, quædam habitualis, loquendo semper de fruitione ordinata; primo modo potest frui vna persona, non fruendo alia, non autem secundo modo; & tunc malum, & irrationabile esset, quando nō frueretur personis nec actualiter, nec habitualiter, & hac responsione; solue etiam argumentum Ochæ, quod dicit, æqualis ratio diligibilitatis est in qualibet persona; ergo sicut teneor diligere vnam personam, teneor etiam diligere aliam.

Dicas, quod verum est habitualiter, non autē actualiter; & si dicas, habet Christus in Ioan. cap. 14. Ego & pater vnum sumus. Et Christus etiam dicebat; Philippe, qui videt me, videt & patrem meum; Dicas, quod Christus loquebatur sic; Ego & pater vnum sumus identicè, & essentialiter ratione Diuinæ essentiæ, non tamen ratione personarum; & sic potest quis frui persona Patris, non fruendo persona Filij; & dum Christus loquebatur ad Philippum, loquebatur de possibili, non autem de facto, & secundum leges positas, quia lex posita est & de facto, quod in patria videns Patrem, videat & Filium.

Scotus in 2. art. quæst. primæ. dist. primi. recitat opinionem Henrici, tenet, quod est possibile de potentia Dei absoluta comprehensorem frui essentia, nō fruendo persona, & soluit argumēta Henrici Tho. de Argentina eadem distinct. q. 3. improbat Scotū eisdem argumentis Henrici, & quia soluuntur a Scoto, ideo non est opus illa adducere.

181 Scotus in eodem secundo artic. in fine probationis duarum rationum, antequam respondeat ad argumētum Henrici dicit, quod actus cognoscit obiectum ipsius beati, & habet pro obiecto primario essentiam, a qua essentialiter dependet, relationes vero diuinæ sunt tanquam obiectum secundariū, potest enim esse obiecti primarij absque hoc sit obiecti secundarij, vel primo erit obiecti primarij, secundo secundarij.

Arguit Ocham contra Scotum, si idem actus nunc non terminatur ad personam postea terminatur, ergo mutatur, ergo erit mutatio uel in persona, vel in actu, & talis mutatio est acquisitiua, vel acquiritur nouum absolutum, & hoc falsum, vel noua relatio, & hoc per nouum actum, & sic non manet idem actus.

Solutio; Dicas, quod non est aliqua noua mutatio, sed noua terminatio, quia talis visio non prius terminabatur ad personam, nunc autem terminatur; & sic persona prius non erat visa, modo est visa, & sic noua relatio rationis, nec secundum hanc dicitur mutari, sicut Deus nunc amatur, qui prius non amabatur ab aliquo, nec dicitur mutari; & cum dicitur, talis noua terminatio est per nouum actum; negatur, quia per actum nouum possum videre sex obiecta, & plura, si præsententur, & tamen non per nouum actum, sed per eundem, quo videntur sex obiecta, sic videns essentiam sine personis per eundem actum videbit personas, si ei præsententur.

Scotus in eodem articulo in prima ratione contra Henricum dicit, quod pater prius origine est perfectè beatus, quàm generet filium, & in illo priori habet obiectū perfectè beatificans, idest essentiam Diuinam, non communicatam tribus, sed præcisè in vna persona; Contra Scotum arguit Aureolus.

Pater prius origine, quàm generet, est perfectè beatus; ergo in illo priori videt essentiam communicatam tribus, alioquin ex productione filij. & Spiritus sancti, acquireret visionem essentiæ vt in tribus, & ex consequenti imperfectionē intrinsecam ex persona producta, quod est inconueniens.

Dicas, negando, quod in illo priori habeat essentiam communicatam tribus; & ad probationem negatur, nā quòd pater videat essentiam, est perfectio, sed quod videat in tribus, vt sic, scilicet vt in tribus non est perfectio, neque imperfectio.

Insuper arguit Aureolus contra Scotum, tenentem contra Henricum, quod essentia est obiectum primarium, personæ verò sunt obiectum secundariū; nam dicit Augustinus: Rebus quibus fruendum est sunt Pater, Filius, & Spiritus sanctus; ergo personæ non sunt obiectum secundarium, cum sint obiectum fruitionis, et tale est obiectū primarium.

Dicas, quod personæ sunt obiectum quasi secundarium, non propriè secundarium, res verò aliæ visæ sunt propriè obiectum secundarium personæ sunt extra rationem formalem obiecti beatifici; ratio enim obiecti beatifici non est propriè personalitas, sed essentia.

182 Scotus

182 *Scotus probans contra Henricum dicit, quod essentia sine personis possit esse ratio formalis terminandi fruitionem; oppositum habet in 3. Sent. distin. 1. q. 5. volens probare, quod essentia non sit ratio formalis illius incarnationis, vtitur hac ratione; in quocunque supposito est ratio formalis terminandi, ipsum terminat; ergo si essentia est ratio formalis terminandi, cum sit in tribus suppositis; ergo tria supposita istam vnionem terminabunt, quod est absurdum, sic a simili, si essentia est ratio formalis terminandi fruitionem, cum sit in tribus, illa tria supposita terminabunt, & sic non possumus frui essentia non fruendo personis, nec vna persona sine alia.*

Solutio; Dicas, quod non est simile, quia essentia, vt est obiectum quo, & quod fruitionis accidit sibi esse in suppositis, ita quod si per impossibile, vel possibile non esset in suppositis, adhuc esset obiectum tale, sed vt sic ratio formalis terminandi illam vnionem non sibi accidit esse in suppositis, immo necessario, vt sic esset in suppositis, & tunc essentia esset tantum terminus quo, & suppositum quod, & sic non est similitudo hic, & ibi.

183 *Scotus in tertio articulo huius quæstionis, vbi dicit, quod voluntas comprehensoris potest frui, & non frui, sed non sic, vel sic frui; huius oppositum habet Scotus in 8. dist. primi, q. 4. in 2. distin. 2. q. 8. dist. 4. & in quarto, dist. 49. q. 9. habet, quod in cuius potestate est agere, in eius potestate est modus agendi, similiter in cuius potestate non est agere, nec etiam est modus agendi.*

Solutio; Dicas, quod modus agendi duplex est alius se tenet ex parte agentis cum agens habeat facultatem non per obiectum & motum in obiecto, vt proijcere lapidem prope vel longe, alius est modus agendi se tenens ex parte obiecti, qui modus est tantum in obiecto, vt obiectum est comestibile, & amarum, non habet potestatem agens comedendi obiectum tale saporosè, sed tantum sicut est; ideo habet potestatem, sed non sic; & sic Scotus habet veritatem in quarta quæst. prologi de modo agendi secundo modo; in tertio, & quarto habet veritatem primo modo; vel dicas, quod duplex est modus agendi, vel duplex est modus actus, quidam modus compossibilis actui; exemplum, diligere Petrum Paulum, ibi est actus, etiam modus agendi compossibilis, quia possum diligere Petrum Paulum propter se, talis est modus agendi compossibilis actui, alius est modus incompossibilis actui, vt quod voluntas Diuina diligat Socratem propter se, talis modus est incompossibilis dilectioni diuinæ, quia diuina voluntas non potest errare; cum ergo dicitur, in cuius potestate est agere, in eius potestate est modus agendi; Dicas, quod verum est de modo agendi, qui se tenet ex parte agentis, nego de modo agendi, qui se tenet ex parte obiecti, quia hoc esset ex obiecto diuino volente se ostendere, puta essentiã, & non personas.

184 *Scotus vult in 2. quæst. q. 1. primi, artic. primo, in principio, quod essentia, quæ relatiuè dicitur, sit aliquid, excepto relatiuo, ita quod velit, quod absolutè includat omnem relationem realem; huius oppositum tenet in primo, distin. 19. qu. est. 1. & quæst. 6. Quolibet. quod æqualitas fundetur in qualitate, & similitudo in qualitate, tamen secundum Philosophũ tenet 5. Metaph. cap. ad aliquid. quod vna paternitas est simili alteri, & æqualis secundum magnitudinem; & sic paternitas erit immediatum fundamentum similitudinis realis æqualitatis, & quod relatio fundatur in relatione tantum, igitur non in absoluto.*

Solutio; Dicas, quod omnis relatio de necessitate fundatur in aliquo absoluto, & hoc potest esse dupliciter; vno modo immediatè, & sic non semper relatio fundatur in absoluto, vt patet de similitudine, & æqualitate; alio modo mediatè, & hoc modo intelligit Scotus in 1. dist. 1. q. 2.

185 *Scotus in secundo articulo distinctionis primæ, q. 2. primi. in prima ratione contra Henricum dicit, quod pater prius origine est beatus, antequam generet filium; sed videtur sequi, quod pater posterius origine generet filium; huius oppositum videtur sequi ex eius dictis, quia ipse in secundo Sentent. dist. 1. q. 1. & in Quolib. q. 8. vult, quod prius origine dicatur pater respectu eius, quod est a se, & post origine respectu eius, qui est ab alio; sic igitur posterius origine generat filium; ergo ab alio habet, quod generet filiũ, quod est falsum.*

Solutio; Dicas, quod pater prius origine est beatus, & in ipso priori est pater, & producit filium, & in eo quod producit, est prior filio producto, in illo priori est perfectè beatus, & habet esse a se, & filius posterius origine est productus, & habet esse productum ab alio; & sic verum dicit Scotus.

Contra; Scotus vult, quod quamuis prius origine pater producat creaturam, & filius posterius origine; non sequitur tamen, quod in aliquo instanti sit creatura posita in esse a patre, in quo non sit posita in esse a filio, sed quia hoc tantum habet pater a semetipso, & filius a patre, vt dicit Scotus 2. di. primi, q. 1. & in Quolib. q. 8. si ergo prius origine dicatur, in quo posterius non est, sequitur, quod creatura siue in esse cognito, siue in esse realis existentiæ, aut in aliquo instanti sit a patre producta, in quo non sit producta a filio, & si posterius origine est producta a filio; ergo erit bis producta; similiter de Spiritu sancto, qui est productus a Patre in aliquo priori, in quo non producitur a Filio, sed posterius origine a Filio, sequitur idem quod supra.

Dicas, quod alio modo Pater comparatur ad Filiũ, vt producit ipsum, & alio modo ad creaturam, vt producit ipsum, simpliciter enim pater ratione principij formalis producti, & producentis, qua filius constituitur in esse, sic inquantum producit, est prior filio producto, & filius est posterior; & dato per impossibile, quod pater non producat a semetipso, & non haberet esse a se, tamen inquantum produceret, esset prior filio producto, non autem sic consideratur, vt comparatur ad creaturam, & Spiritum sanctum, quia cum eadem ratio formalis producendi creaturam, &

Spiritum

Spiritum sanctum sit in Filio. sic Filius est prior origine Spiritu sancto, & creatura.

186 *Scotus in 3. Senten.dist.27.dicit,quod ex puris naturalibus potest quaecunque voluntas, saltem in statu naturae institutae diligere Deum super omnia; huius oppositum habet in secundo,distin.28. in fine, vbi habet ista verba. Quaecunque voluntas actum huius praecepti exequitur, licet in formis disponit se ad gratiam gratificantem, cui oblatae, vel resistit, & peccabit mortaliter, vel consentit, & iustificabitur; ibi Scotus videtur velle duo. Primum, quòd voluntas existens in peccato mortali potest diligere Deum super omnia, cuius oppositum habet in tertio, dist. 13. vbi vult, quòd fruitio ordinata necessario praesupponit gratiam, & si resistit, peccat mortaliter, nempe quando Deus homini offert suam gratiã, si non resistit, consequitur gratiam a Deo sibi collatam; ergo homo non potest ex puris naturalibus Deum diligere.*

Solutio; Dicas, quòd Scotus in secundo loquitur, citando vnam opinionem, & non secundum propriam mentem. Secundo potes dicere, quod Scotus velit hoc esse, quia Deus liberaliter offert gratiam, & non quod ex natura liberi arbitrij in se sibi repugnet, quin ex suis naturalibus possit Deũ diligere. Si quis autem vellet in via Scoti tenere oppositum, dicat intellectus tantum hoc potest ex natura potentiae, & non vt ligatus.

Sed dicas, si teneor diligere eum super omnia; ergo magis teneor diligere id, quod est magis ad honorem Dei, sed magis est ad honorem Dei, quod saluentur centum homines, quàm ego solus; ergo videtur, quod magis debeam illos homines appetere saluare, quàm me; sed hoc est falsum, vt patet in tertio, dist.29. vbi Doct.dicit, quod post Deum, quis debet se diligere super omnia.

Dicas,quod ex ordine charitatis in multis casibus, quorum vnus est in proposito, magis teneor diligere id, quod minus est ad gloriam Dei; non est ergo vera illa propositio, vbi caetera non sunt paria.

Sed adhuc dices, quod videatur magis homo se debere diligere,quàm Deum; ergo non Deum super omnia, probatur consequentia per Aristot.9. Ethic.vbi dicit, quod amicabilia, quae sunt ad alterum, praesupponunt amicabilia ad se, & nono Ethicor.capit 9.dicit, quod homo est magis sibi amicus.

Dicas, quòd omnia dicta Philosophi sunt vera, comparando hominem ad alia post Deum; vnde dicit Petrus Cameracensis, quod creatura rationalis appetitu naturali tendit in suam conseruationem tanquam in finem vltimum sui appetitus naturalis, sed appetitu rationali, & libero creatura rationalis potest, & debet tendere in aliud, quàm in seipsam, tanquam in finem suum, scilicet in Deum.

187 *Scotus in 5.quaest.prologi dicit, quod electio recta, siue actus virtutis, quod idem est, est ab habitu virtutis,quia expressè dicit in dist.17.primi. quod potest esse habitus virtutis, & electio recta, licet non sit generata ab habitu virtutis; huius oppositum habet in quarto, dist.14.quaest.2. vbi dicit, qood non est de ratione actus moralis, quod sit generatus ab habitu virtutis, nec quod sit generatiuus virtutis.*

Solutio; Dicas,quod Scotus non negat esse electionem rectam, nullo habitu virtutis praesupposito, sed aliquis non dicitur propriè, virtuosè agere,& perfectè, nisi agat secundum habitum virtutis, cum habitus faciat promptè, faciliter,& expeditè operari.

188 *Scotus in 4.quaest.prologi. & in secundo,dist.2. in materia de euo, & dist.3.in materia de cognitione Angelorum; & in tertio,distin.14.dicit discursum esse in Angelis; huius oppositum habet in secundo,dist.1.quaest.6. vbi dicit Angelos non discurrere.*

Solutio; Dicas,quod Scotus in secundo,dist.1.q.6. loquitur in respectiuo sermone; secundò dicas, quòd Scotus loquitur ad hominem.

189 *Scotus in prima dist.primi, quaest.2. concedit, quod cognitio intuitiua est existentis, inquantum existens; & hoc idem vult in dist.3.& distin.8. quaest.penult.primi. & in secundo,distinc.5.& in quarto,dist.10.& 49.q.12. & in Quolib. sed circa dictum Scoti oritur maxima difficultas; nam ipse in prima dist.primi,quaest.1.& quaest.2.vult, quod intellectus frui possit essentia, non fruendo personis; hoc enim videtur esse falsum, ratio haec est, quaecunque dicunt tantum vnam existentiam impossibile est videre vnum, non videndo aliud; sed persona diuina, & essentia tantum dicunt vnam existentiam; ergo est impossibile videre essentiam, non videndo personam.*

Solutio; Dicas, quod licet essentia, & persona vnã tantum dicant existentiam realiter, non tamen formaliter, immo ex quo sunt distinctae formalitates ex natura rei, etiam dicunt distinctas existentias ex natura rei,& nullum sequitur inconueniens apud Doctorem, quod in Deo sint plures existentiae ex natura rei formaliter distinctae, esset tamen valde inconueniens ponere plures existentias in Deo ex natura rei realiter distinctas.

190 *Scotus in primo, dist.1.quaest.2.dicit,quòd non oportet in essentia distinctè concepta personam distinctè concipi; huius tamen oppositum videtur velle in eadem dist.quaest.2.vbi dicit, & etiam in pluribus locis, quod cognitio intuitiua est tantum existentis, vt existens est, & vt praesens in sua existentia, quia essentia diuina non existit nisi in personis; ergo non potest videri sine personis; nam quae praecisè dicunt vnam existentiam, impossibile est videre vnum, non videndo aliud; sed essentia, & persona dicunt praecisè vnam existentiam;ergo impossibile est videre essentiam,non videndo personam.*

Solutio; Dicas, quod licet non sit visio nisi existentis, inquantum existens, & non est existens, nisi in persona non sequitur, non est existens, nisi quantum in persona.s.quod ratio terminandi visionem

sionem sit ipsa persona, in qua essentia existit; vel dicas, quod aliud est loqui de existentia, & aliud de incommunicabili existentia, cognitio intuitiua bene terminatur necessario ad existens, vt existens est, essentia autem Diuina, vt prior personis est verè existens propria existentia; sed non est necesse, quod cognitio intuitiua terminatur ad incommunicabile subsistens.

191 *Scotus in primo, distin. 1. q. 2. dicit, quod frui possumus essentia non fruendo personis; hoc enim videtur esse falsum; quia dicit ipse, quod personæ sunt idem realiter essentiæ, tunc sic, quando aliqua sunt idem realiter, impossibile est vnum concipi, alio non concepto; sed essentia, & persona sunt idem realiter; ergo non potest concipi essentia, non concipiendo personam.*

Solutio; Dicas, negando maiorem, nam subiectum & propria passio sunt idem realiter, & tamen subiectum potest præcognosci quod sit, non simul cognita passione, ita pariter dicendum est de essentia, & personis, quæ licet idem sint realiter cum essentia, & habitualiter frui non possumus essentia, quin fruamur etiam & personis, actualiter tamen frui possumus essentia sine personis, quia essentia diuina est ens absolutum, personæ verò sunt ens respectiuum, & absolutum est prius respectiuo; igitur frui possumus essentia, non fruendo personis, quæ sunt respectiua.

192 *Scotus in primo, dist. 1. q. 2. dicit, quòd peccator non potest referre actum peccati in Deum, quia fruitur illo; hoc idem videtur velle in q. 5. distin. primæ. primi. vbi quærit, an peccator fruatur; oppositum habet in eadem quæstio. vbi dicit, quod peccator non fruitur actu peccandi.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in illa quæst. 2. non videtur assertiuè loqui; secundò dicas, quod quando Doctor dicit, quòd peccator fruitur actu peccandi, loquitur impropriè de fruitoine, quæ est amore inhærere alicui propter se ipsam, sed quia peccator elicit actum peccandi nullo modo referibile a tali potentia ad obiectum verè fruibile; ideo peccator dicitur frui illo; vel dicas duplicem esse fruitionem, quædam est ordinata, & hac fruitione peccator non potest frui seipso, quędam est inordinata, & hac fruitione peccator fruitur seipso.

193 *Scotus in primo Sentent. quæstio. 1. dicit, quòd causa secunda non causat, nisi inquantum mouetur a prima; huius oppositum habet in primo, distin. 1. quæst. 1. vbi vult expressè, quod secunda causa in agendo nihil penitus recipiat a prima; & tamen impoßibile est aliquid moueri ab alio, nisi saltem motum recipiat, si tantum localiter mouetur.*

Solutio; Dicas, quod causam secundam moueri a prima in agendo potest dupliciter intelligi; primò, quod in se moueatur; secundò, quod nihil potest agere respectu effectus, siue mouere, nisi prima causa simul agat, vel moueat ad eundem effectum, & isto secundo modo verum est dictum Doctoris, sed vt sic nihil recipit in se; vel dicas, quod causam secundam moueri a prima in agendo, non intelligitur propriè moueri, sed intelligitur moueri ex hoc, quod dicit ordinem inferiorem ad primam causam, ita quod impossibile est ipsam agere, prima non agente.

194 *Scotus in primo, dist. 2. quæst. 1. dicit, quod causa secunda agit in virtute primæ; & per consequens cum secunda agat contingenter; sequitur, quod etiam prima contingenter agat, hoc non videtur esse verum, quia ex quo prima causa prius agit, quàm secunda, aut ergo in illo priori attingit effectum secundæ causæ, aut non, si primo, ergo cum secunda causa in illo priori nihil agit, & si in aliquo signo posteriori agit ad illum effectum, sequitur, quod idem erit bis productum, si secundo ergo prima causa nihil agit, quia agere ad effectum est attingere illum.*

Solutio; Dicas, quod prima causa non agit in aliquo priori, sed simul cum secunda causa; & si dicatur, in libris de causis dicitur, quod prima causa prius agit, quàm secunda; Dicas, quod sic debet intelligi; prius, idest perfectius.

195 *Scotus in primo, distin. 2. q. 1. dicit, intellectum esse potentiam actiuam; huius oppositum habet paulò infra prædictæ distinctionis, parte 2. vbi dicit, quod productum in esse simpliciter ab intellectu diuino non est in ipso intellectu; ergo intellectus non est potentia actiua, similiter expreßè vult in secundo, dist. 19. de locutione Angelorum, quod intellectus vnius Angeli potest causare actũ intelligendi in intellectu alterius Angeli, & similiter speciem intelligibilem, patet etiam de intellectu diuino, qui in actu suo producit obiecta secundaria in esse secundum quid, & tamen illa obiecta secundaria non sunt formaliter in intellectu Diuino.*

Solutio; Dicas, quòd Scotus non habet pro inconuenienti eandem potẽtiam respectu diuersorum terminorum diuersimodè appellari, nam si terminus productus sit extra, ipsa dicitur productiua, vt enim intellectus producit aliquid, quod verè recipitur in materia extrinseca potest dici potentia factiua respectu illius, vt verò producit aliquid, quod non recipitur formaliter in ipso intellectu, nec in aliqua materia extrinseca, sed illud productum erit in se subsistens, tunc dicitur potentia productiua, vt verò producit aliquid, vel quasi producit, quod tantum est in ipso, formaliter dicitur potentia operatiua, tunc factiua.

196 *Scotus in Quolib. quæst. 13. vult, quod operatio beatifica includat de necessitate relationem realẽ terminatam ad obiectum, vt existens est; huius oppositum habet in eadem quæstione, vbi dicit, quod actus beatificus intellectus diuini nullam relationẽ includat terminatam ad ipsam essentiam, quæ est obiectum beatificum, & non tantum relationem realem, sed nec etiam relationem rationis, & tamen in primo, dist. 2. q. 1. concludit, quod verè vnitur, & coniungitur obiecto optimo.*

Solutio; Dicas, quod quando est vnio inter aliqua naturaliter distincta, & habentia esse realis existentiæ

stentiæ includunt relationem realem, & quando est inter extrema habentia esse secundum quid, vel saltem vnum illorum, tunc non est necesse, quòd includant relationem realem, vt patet de cognitione abstractiua, quæ vnitur obiecto habenti esse tantum secundum quid, & hoc modo intellexit Scotus in Quolibet. quæst.13. quando verò est inter extrema sic realiter eadem, quod vnum illorum vnitiuè est in alio, tunc ibi nulla est relatio, nec realis, nec rationis, & sic actus beatificus intellectus diuini nullam relationem includit ad essentiam, vt obiectum beatificum, vt exponit Scotus in Quolib. quæst.13. quando verò dicit in primo, quæst.1. dist.1. quod intellectus beatificus verè vnitur, & coniungitur obiecto optimo debet intelligi vnio potentiæ ad obiectum pro vnione fundamentali, scilicet quod ipsa potentia per operationem absolutam verè attingit optimum obiectum, & hoc vult Scotus expresè in quarto, dist.10. & 49. & in Quolib. q.13.

197 *Scotus in primo, dist.39. & 40. & in Quolib. quæst.14. dicit, quòd voluntas Diuina prius vult, & determinat de quocunque causabili illud fore, quàm intellectus cognoscat illud; ergo circumscripta cognitione alicuius contingentis, adhuc voluntas Diuina poterit illud producere; huius oppositum habet in 2. dist. primi. q.1. vbi dicit, quòd ipsi autem velle alicuius propter finem præintelligitur intelligere illud; ergo ante primum signum, in quo intelligitur causatus, siue volens a. necessariò præintelligitur intelligens a. & ita sine hoc non potest purè efficere.*

Solutio; Dicas, quòd dictum Scoti intelligitur de cognitione simplicium propositionis contingentis. Tales enim cognitiones simplicium præcedunt determinationem Diuinæ voluntatis; vel dicas & melius, quod etsi voluntas possit determinare aliquod futurum contingens esse ante cognitionem illius, tamen facta tali determinatione, statim intellectus intelligit illam determinationem, & ita voluntas non potest ad extra illud ponere in esse, quòd determinauit, nisi intellectus prius intelligat, & ita ad sui esse ad extra necessario præcedit intelligere circa illud.

Dubitatio. Angelus multa causat, quæ tamen non potest causare, nisi intellectione præuia; & tamen non sequitur, quòd sua intellectio sit sibi eadem realiter. Dicas, quòd in causando non est inconueniens agens secundum dependere ab alio distincto ab eo realiter, vt patet de Angelo, & de vna intellectione, est tamen inconueniens de primo efficiente; & ideo neganda est similitudo, scilicet quod sicuti Angelus, & sua intellectio sunt distincta realiter ita velle, & intelligere. Sed dices prima causa non potest sine secunda; ergo videtur ab ea dependere. Neges consequentiam, quia in ordine, prima causa nullo modo dependet a secunda, nec vt a causa effectiua, nec vt a causa sine qua non, vt sit prima causa, & agat omnino independentem.

198 *Scotus in primo, dist.2. quæst.1. dicit, quod intelligere primi effectiui, ex quo est actu infinitorum intelligibilium sit infinitæ perfectionis; huius oppositum habet in tertio, dist.14. quæstio.2. vbi dicit, quod ex perfectione sua necessario est aliorum, & per consequens infinitorum.*

Solutio; Dicas, quòd quando Scotus dicit in tertio, quod ex perfectione talis actus de necessitate est aliorum obiectorum; sic debet intelligi, quod ille actus etiam per possibile, vel impossibile, circumscripto omni alio intelligibili a se, nullam imperfectionem includit, immo summam perfectionē, cùm intelligere primi, quod est optimum ens sit penitus idem cum ipso primo, & ex tali perfectione sequitur, quod sit omnium intelligibilium. In primo verò Sent. dist.2. q.1. probat perfectionem primi intelligere tantum a posteriori.

199 *Scotus in primo, dist.2. quæst.3. dicit, quòd omnis actus, qui non est idem obiecto, est naturaliter posterior ipso obiecto; & dicit, quod actus ad obiectum habet duplicem dependentiam, scilicet effectibilitatis, & terminabilitatis prima est accidentalis, quia potest suppleri; secunda est essentialis, & nullo pacto potest suppleri, & ita saltem ratione istius actus semper erit posterior; huius oppositum habet Scotus in primo, prima quæst. prologi. vbi dicit, quòd actus intelligendi, vt a causis prioribus tantum dependet ab intellectu agente, & possibili.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in prima quæst. prologi tantum loquebatur de causis actus, se tenentibus ex parte potentiæ, & non loquebatur de eius causis omnibus, & simpliciter.

200 *Scotus in 2. dist. primi. quæst.3. dicit, quod voluntas recta libera conformatur voluntati naturali; huius oppositum habet in secundo, dist.6. q.2. & in quarto in materia de pœnitentia, & in quarto, dist.49. quæst.11. vult, quod voluntas recta in multis debet discordare a voluntate naturali, vt etiam patet in secundo, distinct.36. & in tertio, distinct.13. quæst.2. & in quarto, distinctio.50. quæstio.5.*

Solutio; Dicas, quod propositio Doctoris habet veritatem de voluntate recta per essentiam huiusmodi est voluntas Dei, quæ est regula omnis rectitudinis voluntatis creatæ.

201 *Scotus in primo, dist.2. quæst.3. dicit, quod indiuidua eiusdem speciei possunt in infinitum multiplicari; huius oppositum habet in secundo, distinct.1. quæst.3. vbi vult infinita indiuidua non posse dari, & Franciscus de Mayronis in primo, dist.44. dist.10. per istam maximam probat, quod infinita multitudo in actu potest dari, quia nunquam impossibilitas sumitur ex parte Dei, vt etiam docet Scotus in primo, distinct.42. si ergo dicit Franciscus; Possibilitas est ex parte naturæ, quod in infinitum sit multiplicabilis, Deus in infinitum poterit eam multiplicare.*

Solutio; Respondent Parisienses, & dicunt, quod Scotus in secundo est problematicus, & Franciscus de Mayronis distin.3. quæst.4. primi. dicit, quod natura de se est multiplicabilis in infinitum, sed

sed Deus eam determinat, & talis determinatio est ab extrinseco; vel dicas, quod natura ex se est multiplicabilis in infinitum, & Deus posset hoc facere, sed impedimentum est ab extrinseco, scilicet quod infinitum non est dabile in multitudine in actu, & ita impedimentum non est ex parte Dei, nec ex parte naturæ, sed aliunde, quia scilicet repugnat tale infinitum dari.

202 *Scotus in primo, dist.2.quæst.7. dicit, quod filius est terminus productionis, siue generationis, & hoc modo potest dici possibilis; huius oppositum habet in eadem dist.& quæst.citatis, vbi dicit, quod qualibet persona Diuina ex se est formaliter necesse esse.*

Solutio; Dicas, quod quando Scotus dicit, quod filius est possibilis, accipit ibi possibile, prout opponitur impossibili, non autem prout conuertitur cum contingenti.

203 *Scotus in primo, distinct.2.quæst.7. dicit, quod actus primus est prior origine actu secundo, puta, quòd memoria productiua in patre est prior origine ipsa productione; huius oppositum habet in 28.dist.1.quæst.vlt. & 4.quæstio.Quolibetali. vbi vult, quod pater constituatur in esse personali per paternitatem; & ideo dicit, quod idem est patrem constitui in esse personali per paternitatem, sicut & per generationem actiuam, cum sint penitus idem; si ergo principium productiuum, siue generatiuum est prius origine generatione; ergo suppositum habens illud principium, quo verè generat, erit prius origine ipsa generatione: ergo pater, qui est suppositum generans per tale principium erit prior origine ipsa generatione actiua, & sic constitutum essentialiter erit prius origine constitutiuo essentialiter, quod non est intelligibile.*

Solutio; Dicas, quòd quando Scotus dicit, productiuum in diuinis prius esse natura productione, & per consequens ex argumento illato patrem prius esse origine productione debet intelligi dictum Scoti de productione passiua, non autem de productione actiua, nam pater, inquantum pater, in Diuinis est prior origine filio, & similiter pater, inquantum generans, est prior origine genito. Secundò dicas, quod bene principium productiuum est prius origine productione actiua, qua constituitur pater in esse personali; & cum dicitur, pater generat filium, vt habet tale principium productiuum; verum est, dum autem infers; ergo pater est prior origine productione actiua, hoc falsum est; sed fortasse instabis sic, generatio actiua necessariò præsupponit principium productiuum, & suppositum producens secundum illud principium; Dicas, quòd generatio actiua bene præsupponit principium productiuum, scilicet memoriam fœcundam, non tamen præsupponit suppositum producens; & hoc est, quod habet Scotus in Quolib.quæst.4.vbi dicit, quòd actio necessario præsupponit esse simpliciter, non autem esse incommunicabile, præcipuè quando suppositum incommunicabile constituitur in tali esse per huiusmodi actionem; sic est in proposito de generatione in Diuinis; ipsa enim generatio verè præsupponit esse simpliciter, scilicet memoriam fœcundam, sed non præsupponit suppositum incommunicabile, quia per illam generationem tale suppositum constituitur in esse.

204 *Scotus in primo, dist.2.quæst.7.dicit, quòd generatio actiua non præsupponit suppositum generans; huius oppositum habet in septima dist. primi. vbi dicit, quòd gerundium constructum cum potentia notat actum, vt egredientem ab eodem supposito, cui attribuitur potentia; cum ergo memoria fœcunda sit potentia generandi ipsi patri, vt in pluribus locis concedit Scotus; ergo generare est actus egrediens a supposito habente talem potentiam generandi; ergo præsupponit suppositum, quod est contra Scotum.*

Solutio; Dicas, quod actum generationis egredi a supposito potest dupliciter intelligi; primo modo, quòd verè sit a supposito; secundo modo, quòd egrediatur a principio productiuo, vt actu existente in supposito. Primo modo non egreditur a patre, sed bene secundo modo, quia memoria fœcunda, a qua immediatè pullulat generatio actiua, constituens patrem in esse personali primo inest patri, & per patrem inest filio. Sed notabis, si a memoria fœcunda immediatè pullulat generatio actiua; ergo in eodem instanti erit filius, & per consequens pater, vt prior origine non producit filium, immo nec diceretur generare formaliter. Dicas, quòd illa generatio pullulat a memoria fœcunda, vt posterior origine, & in eodem instanti originis constituit patrem in esse personali, sed in eodem instanti originis, quo constituit patrem, non habet productũ; sed in alio instanti posteriori originis, & sic pater formaliter generat, vt prior origine, & dicitur generare formaliter per generationem actiuam constituentem ipsum in esse personali; & hoc modo dictum Scoti in dist.7.primi.debet intelligi de actu egrediente a supposito.

205 *Scotus in primo, distin.2.q.1. dicit, quod differentia idearum concluditur ex creaturis contra ideæ præcedunt creaturas; ergo ante ipsas sunt distinctæ.*

Solutio; Dicas, quod differentia idearum capitur a creaturis arguitiuè, & a posteriori.

206 *Scotus in primo, dist.2.q.2.dicit, quod duplex est distinctio rerum; scilicet naturarum, & suppositorum; ideo nota, quod in creaturis distinctio naturarum, & suppositorum semper se concomitantur, sed non in Deo, vbi est distinctio suppositorum sine distinctione naturarum, etiam in Christo est distinctio naturarum sine distinctione suppositorum; in intellectu vero dicit Scotus duplicem esse distinctionem, scilicet ex natura rei, seu formalis, & distinctio rationis, quæ est ratione diuersorum modorum; huius oppositum dicit paulo superius, nempe quod distinctio ista obiectorum, seu formalis præcedit omnem actum intellectus, & in di.2.q.2.dicit, quod est in intellectu.*

Solutio;

Solutio; Dicas, quod talis distinctio dicitur esse in intellectu, quia non concernit existentiã reale, nec est manifesta ex existentia reali, sed per esse in intellectu potissimè cognoscitur, quia quãdo intellectus aliq rẽ intelligit, et in ea discernit plures formalitates, vel realitates, tunc concluduntur illæ formalitates esse formaliter distinctæ.

205 Scotus in primo, senten. d. 2. q. 2. dicit, quod inter distinctiones, quæ præcedunt intellectionem, distinctio formalis est minima, ex hoc videtur negare distinctionem ex natura rei.

Solutio; Dicas primo, quod Doctor loquitur de distinctione inter duo obiecta, quorum neutrum includit aliud in sua ratione formali, qualis est inter essentiam, & relationem; sed dices, distinctio inter modum, & rem, cuius est modus videtur minor cum tantum distinguantur formaliter negatiuè. Dicas, quod Scotus in primo, d. 2. q. 2. vult probare distinctionem veram inter mediam, & pure rationis, & ita indifferenter loquitur de distinctione formali, & ex natura rei, & cum dixit ipsam esse minimam, eam tantum comparauit ad distinctionem realem.

206 Scotus in 3. dist. 2. q. 2. art. 2. dicit, quod totum per accidens sit magis vnum, quã totum aggregatione ergo videtur dicere, aliquã entitatem aliam à partibus, huius oppositum habet in 2. d. 12. q. 1. vbi dicit, quod ens per accidens est precisè suæ partes, & non dicit aliam entitatem a partibus.

Solutio; Dicas, quod ens per accidens non habet magis vnum eo quod dicit tertiam entitatem aliã à partibus, sed quia in toto per accidens vna pars informat aliam, quod non contingit in toto per aggregationem.

207 Scotus in 1. d. 2. q. 7. dicit, quod inferius sit idem formaliter superiori, sed non econtra, hoc idẽ hẽt in d. 8. q. 3. primi, vbi dicit, quod includẽs est idem formaliter incluso, hoc idem habet in 1. d. 26. & in 1. repor. d. 35. & 33. q. 2. vbi habet ista verba formalia. vnde homo est animal formaliter, quia quiditatiuè includit animal; huius oppositum videtur habere in 1. q. quolib. art. 1. par. 2. ratione 2. vbi videtur velle, quod constitutiuum sit de formali ratione constitutiuè; sed hoc expressè habet in 4. dist. 12. quæst. 1. & 7. metha. q. 1. vbi dicit, quod illud non est idem formaliter alicui, quod non est de formali ratione illius, quia esse idem formaliter alicui, est esse de essentia eius.

Solutio; Dicas, & pro responsione nota, quod esse idem formaliter est valde, æquiuocum; & habet tres acceptiones, vno modo idem est, quod includere aliud in sua ratione formali, secundo modo idem est, quod esse de formali ratione alterius; tertio modo idem est, quod dicere eandem formalitatem, tum dicas, quod inferius est idem formaliter superiori 1. modo, i. prout includit aliud in sua ratione formali, & non e contra, & est identitas formalis non mutua; secundo dicas, quod superius est idem formaliter inferiori directè reposito sub eo; secundo modo vt idem est, quod esse de formali ratione alterius, & non e contra, & sic est etiam formalis identitas non mutua; tertio dicas, quod superius, & inferius sunt distincta formaliter mutuo, quia dicunt aliam, & aliam formalitatem, quia sicut in composito Physico totum per se dicit aliam rem à partibus realiter distinctam, ita in composito metaphysico totum dicit aliam formalitatem à formalitate partium, aliter non esset vnum pro se, & ita in isto sensu homo, & animal distinguuntur formaliter.

208 Scotus in 2. d. 14. vult quod omnes materiæ sint eiusdem rationis loquendo de materijs quæ insunt rei, nam dicit ibi contra cõem opin. quod si in cælo esset materia, esset simpliciter eiusdem rationis cũ materia istorum inferiorum, si ergo oẽs materiæ sunt eiusdem rõnis, ergo & formæ receptæ, per dictum doctoris, cuius oppositũ habet in 1. d. 2. q. 7. vbi dicit, quod formæ eiusdem speciei non possunt esse à materijs eiusdẽ speciei, nam ignis generatur ex aere corrupto, & similiter ex terra corrupta.

Solutio; Dicas, quod Scotus in 2. d. 14. loquitur de materia prima, denudata ab omni forma, in primo verò d. 2. q. 7. loquitur de materia 2. quæ est in vltima dispositione ad recipiendam formam specificam, sicut dicimus, quod maetria animæ receptiua est corpus organicum humanum, & materia formæ receptiua Asini erit tale corpus organicum, & quia huiusmodi materiæ sunt alterius rationis, sequitur quod forma hominis, & forma Asini sint alterius rationis, & quia omnia corpora humana sunt eiusdem rationis, sequitur quod omnes animæ intellectiuæ sint eiusdem rationis.

209 Scotus in 1. d. 2. q. 4. dicit in quodam argumento, quòd multiplicato eo, quod est de essentia alicuius, multiplicatur ipsa essentia. Huius oppositum habet Scotus in pluribus locis & omnes Theologi, quippe qui dicunt; essentiam esse in plurificabilẽ.

Solutio; Dicas, quod dictum Scoti, ita debet intelligi, quod multiplicato illo, secundum quod sunt idem, vel realiter, vel essentialiter, multiplicatur essentia; & sic quia personæ sunt præcisè idem ratione essentiæ, ideo non loquitur, quod multiplicatis personis, multiplicetur essentia.

210 Scotus arguendo contra Henricum dicit, quod creaturæ imitantur hanc essentiam, aut hanc essentiam, siue nudam, & siue existentem, & sic per creaturam posset cognosci essentia diuina, & in particulari; Huius oppositum habet. d. 3. q. 1. primi, vbi dicit, quid creaturæ non imitantur essentiam, nisi imperfectè.

Solutio; Dicas nullam esse contradictionem in verbis Scoti. Habet enim Henricus concedere, quòd creaturæ imitentur essentiam perfecte, siue conceptum Dei in se, & in particulari; patet quia non tantum imitantur Deum secundum aliquod attributum, sed etiam secundum esse Dei, quod præsupponitur omni attributo, & quia uult, quod de Deo non possit haberi aliquis conceptus quiditatiuus a conceptu deitatis, ideo Henricus debet concedere, quod per creaturas possit cognosci conceptus deitatis in se, cum ipsæ creaturæ non possint imitari Deum secundum alium conceptum quiditatiuum

ditatiuum inferiorē,siue imperfectiorem,sed Scotus ponit Deum posse cognosci secundū aliū conceptum quiditatiuum, puta secundum cōceptū entis realis,& secundum talem conceptū ipse creaturæ imitātur essentiā, & sic per illa potest naturaliter cognosci in cōceptu imperfecto,quiditatiue tamē.

211 Scotus in prima q.prologi dicit, ꝙ via naturali non possumus peruenire ad conceptus proprios ipsius huius oppositum habet in 3.d.q.prima primi.

Solutio; Dicas, quod Scotus in 3.d.q.prima primi loquitur de conceptu complexo proprio sumpto a sensibilibus ut puta cognoscimus quòd aliquid est summum ens,& summum bonum, & huiusmodi,in prima uero q.prologi loquitur de proprietatibus incomplexis,quæ non sunt cōes sensibili,et insensibili, & illas via naturali ignoramus. via namq; naturali cognoscimus,aliquod ens esse summū bonū,summum uerum 2. ignoramus tamen naturaliter quid sit illud ens in se, & in particulari.

212 Scotus in primo,d.3.q.2. dicit, quod primū cognitū primitate originis non est magis vniuersale, sed simpliciter minus vniuersale; huius oppositū habet in 2.meth.q.vltima, vbi dicit, quod magis vniuersale est primū cognitum primitate originis.

Solutio; Dicas,quod Scotus in d.3.q.2.primi loquitur simpliciter,quia in ordine confusè concipiendi prius origine cognoscitur totum, quam partes, & quia in ordine vtpote concipiendi est species specialissima, cuius singulare fortius mouet sensum, ideo prius simpliciter cognitum primitate originis est species specialissima, & hoc debet intelligi tantum,quando singulari illius speciei est perfectè pręsens,& optime dispositum,respectu potentiæ sensitiuę,quę etiam sit bene disposita.in 2.vero met.q. vlt.loquitur Scotus cōiter;nā hoc modo prius origine concipitur magis vniuersale, quàm minus vniuersale, & hoc est, quia communiter singulare magis vniuersalis prius,& fortius sentitur,quàm singulare minus vniuersalis.

213 Scotus in 1.sent.d.26. dicit personam constitui per relationes positiuas, huius oppositum tenet in quolibetis q.19.ar.2.vbi dicit, ꝙ persona per solam negationem ponitur in esse; nam persona est intellectualis naturæ incommunicabilis existētia.

Solutio; Dicas,quòd duplex est persona creata, & increata, quando Scotus dicit personam constitui per relationes positiuas verum est de personis diuinis,& increatis,cum uerò asserit personam constitui per solā negationē uerū est de psonis creatis.

214 Scotus in q.34. vniuersalium collocat risibile in genere qualitatis,& sic homo,& risibilitas distinguuntur realiter, huius oppositum habet in 2. sent.dist.5. vbi dicit, ꝙ risibilitas est de prædicamento substātiæ,quia identificatur realiter homini.

Solutio; Dicas, ꝙ risibilitas pōt accipi duobus modis 1.pro quadā facilitate ad ridēdū,sicut sunt qdā, qui de oī minima re prorūpūt in risum, & tūc dicimus iste est ualde risibilis 2.pōt accipi pro inclinatione quadā ad ridendū, & naturali aptitudine primo modo sumpta est qualitas de secunda specie qualitatis,& hoc modo intellexit Scotus in q.34. uniuersaliū secūdo mō intellexit Sco.in 2.sen.d.5.

215 Scotus in 3.d.q.3.dicit quod materia prima est simpliciter simplex,et similiter ultima forma,hoc uidetur repugnare dictis suis,quia illud est simpliciter simplex, quod nō est resolubile in priores conceptus quiditatiuos,vt ipse dicit in d.3.q.2.& alibi,sed materia prima resoluitur in ens quiditatiue, quia ens pdicatur in quid de ea,ut patet per ipsum in d.3.q.3. primi ergo nō erit simpliciter simplex.

Solutio; Dicas,quod aliquid esse simpliciter simplex pōt intelligi dupliciter uno mō qd non sit cōpositū realiter ex re,& re,siue qd nō includat realiter aliquod potētialitatis,& aliquid actualitatis,& sic materia prima dicitur simpliciter simplex alio modo aliquid dicitur simpliciter simplex qd nō est cōpositū ex cōceptu determinabili,& cōceptu determinatiuo,& sic materia prima nō est simpliciter simplex,qa resoluit in cōceptū entis qditatiue.

216 Scotus in 1.sen.d.3.q.3.dicit qd materia prima, & forma ultima sunt primo diuersa,huius oppositū uult ipse pluribus in locis expresse, nēpe qd illa dicantur primo diuersa, quæ in nullo cōceptu quiditatiue conueniunt, & ex alia parte concedit in d.3.q.3. primi,quod materia prima,& forma ultima conueniunt in conceptu entis quiditatiui.

Solutio, dicas qd non uult Scotus qd materia prima sit simpliciter,et absolute primo diuersa,s. in nullo predicato dicto in quid cōuenietia;qd si ipse vellet vtiq; sibi contradiceret;sed dicūtur primo diuersa, quantum ad esse actuale formale, & potentiale subiectiuū,sic intelligendo, quod nec materia prima includit quiditatiue aliquid actualitatis formalis, nec forma ultima includit quiditatiue aliquid potentialitatis subiectiue respectu formæ substantialis;& in hoc dicuntur primo diuersa; vel dicas qd materia,& forma sunt primo diuersa Physicè,nō aūt metaphysice; vel dicas,quod materia & forma sūt primo diuersa in realitate,nō āt in cōceptu.

217 Scotus in 1.d.3. q. 3. dicit quod ens sub ratione cōissima est primum obiectū intellectus creati ex natura potētiæ in rōe motiui, sequitur qd Deus cū sit pfectissime intelligibile naturale possit mouere intellectū creatū,cuius oppositū hēt in quoli.q.14.

Solutio; Dicas, qd qdo doctor dicit qd ens sub rōne cōissima est adequatū obiectū intellectus creati,in rōne motiui accipit ibi ens, ut cōissimū ad esse ens limitatū,siue creatū nō aūt ut cōprehendit sub se ens illimitatū, vt expresse patet a doctore in quol. q. 14. & sic non sequitur qd Deus sit naturaliter cognoscibilis ab intellectu creato, vel dicas qd nō debemus ponere ens limitatū, vt primū obiectum adæquatū intellectus creati, & hoc simpliciter in rōne motiui,qa hoc mō oporteret ponere qd qdlibet in quo saluatur rō talis entis esset p se motiuū intellectus creati,quod inter oīa habemus assignare aliqd obiectū primū potētię uel primitate cōitatis essentialis, vel primitate uirtualis in se uel in suis inferioribus, quia nō inuenimus aliū sic primū respectu oīum per se intelligibiliū sicut ens, iō dicimus quod est primum obiectum motiuum intellectus creati,& hoc uel in se uel in suis inferioribus

218 Scotus

218 Scotus in 1. sent. d.3. q.1. & 2. dicit quod relatiuum non diffinitur per suum correlatiuum, huius oppositum habet in 15. q. uniuersalium soluendo ultimum argumentum.

Solutio, dicas quod Scotus in decimaquinta quaest. uniuersalium loquitur secundum communem opinionem.

219 Scotus in 4. d.1. & q.1. & q.4. vel 5. & d.12. & alibi vult quod agens in uirtute alterius dicat rationem propriam agendi, huius oppositum uidetur habere in 1 d.3. q.4. vbi dicit quod obiecta secundaria mouent intellectum creatum ad euidentem notitiam conformitatis eorum, si hoc est uerum sequitur quod aliquid in se formaliter includant, quo possint mouere, licet in uirtute alterius moueant, sed hoc non uidetur possibile, quia entitas absoluta, non potest esse ab aliquo habente tantum esse secundum quid.

Solutio. Dicas quod Scotus sibi non contradicit, ideo sustinendo dictum eius dicendum est, quod ex hoc dicũtur mouere uirtute intellectus diuini, non quod in se aliquo modo moueant, sed quia totum suum esse, habent ab actu intellectus diuini, & quia ex se non possunt causare euidentem notitiam conformitatis eorum, sed solus intellectus diuinus mediante actu suo, & quia talia obiecta uirtualiter continentur in intellectu diuino, ob id dicimus illa in uirtute intellectus diuini mouere, quia tota uirtus mouendi est ab intellectu diuino mediante actu suo.

220 Scotus in 1. sent. d.3. q.7. dicit contra D. Thom. quod intellectio esset effectus aequiuocus, si species esset causa totalis, ergo similiter quando est partialis, propositum habet in eadem d. & quaest. ubi dicit, quod spẽs intelligibilis assimilatur intellectioni formaliter, idest uniuoce, ergo intellectio erit effectus uniuocus, igitur non erit effectus aequiuocus, ut ipse dicebat contra Diuum Thomam.

Solutio dicas, quod tam intellectus, quam species dicuntur causę simpliciter ęquiuoce respectu intellectionis, dicitur tamen, quod ipsa assimilatur formaliter intellectioni ex hoc, quia est causa magis proxima, & magis specificatiua intellectionis, nam vna intellectio dicitur proprie distingui specie ab alia intellectione, quia est ab obiecto tali specie distincto ab alio, intellectus verò dicitur magis assimilari uirtualiter, quia est causa magis remota, tum etiam quia non propriè specificat intellectionem, nec propriè dicitur talis intellectio, quia talis intellectus, sed quia talis obiecti.

221 Scotus in primo d. 8. quaest. 3. dicit quod intellectus actu suo non potest causare nisi relationem rationis, huius oppositum habet in primo d.3. quaest.4. & d.36. vbi dicit, quod intellectus diuinus actu suo producit omne ens in esse cognito, & tamen illud esse cognitum non est sola relatio rationis, vt habet ipse in primo dist. 35. & 36. & in secundo distinct. 3. & 18. vbi vult expresse etiam in d.43. quod intellectus diuinus actu suo producit quodlibet ens in esse possibile, & tamen illud ens possibile non est sola relatio rationis, imo est ens quidditatiuum.

Solutio. Dicas quod actus intellectus diuinis potest dupliciter considerari uno modo vt tantum respicit obiectum in se, alio modo, vt respicit obiectum inquantum cognitum, & hoc secundo modo non potest causare nisi relationem rationis, quia obiectum inquantum cognitum dicitur tantum habere esse diminutum, & ut sic in ipso tantum sunt nata causare entia rationis, & hoc modo intellexit Scotus in d.4. q.3. primi, primo uero modo intelligit Scotus in omnibus alijs locis supercitatis.

222 Scotus in 1. d.8. q.3. dicit quod intellectus diuinus cognoscit creaturas ab aeterno, hoc enim uidetur falsum, quia non fuerunt existentes in propria existentia, secundo dicit Scotus quod intellectus diuinus cognoscit intentiones secundas causatas in creaturis, hoc fieri non posse uidetur cum in se nec existant, quia existentia est entis realis, nec fundentur in aliqua re existente, inquantum existens, sed in recognita, vel comparata inquantum huiusmodi tertio dicit Scotus, quod intellectus diuinus cognoscit relationes rationis causatas ab ipso ab eterno, hoc parit difficultatem, nam si cognoscit relationes rationis, vel cognoscit illas abstractiuè, vel intuitiuè, sed neutro modo, quia non sunt existentia ergo intellectus diuinus non cognoscit relationes rationis.

Solutio, dicas intellectum diuinum posse cognoscere intuitiuè conuenit tripliciter, & hoc actu recto primo, vt obiectum primarium in se formaliter existens virtute propria suo modo mouens, siue quasi mouens, & sic cognoscit intuitiuè essentiam suam, secundo tanquam obiectum non primarium, nec eminenter contentum in essentia diuina, nec & sua ratione formali aliquo modo mouens intellectum diuinum ad cognitionem sui, vt proprietates hypostaticae, & relationes diuinae ad intra cognoscuntur virtute essentiae intuitiuè, & non dicuntur eminenter contineri in illa propter perfectam identitatem illarum realem cum essentia diuina. Tertio tanquam obiectum secundarium eminentem contentum in essentia diuina, quia ipsa est perfectissima ratio cognoscendi omnem creaturam, maxime in esse quiditatiuo, licet existentia earum, cum sit merè contingens, sequatur determinationem diuinae voluntatis, dicatur sic cognosci, & ostenditur ab essentia diuina, & hoc post determinationem diuinae voluntatis, & sic cognitio intuitiua terminatur ad aliquod existens in propria existentia, aut ad aliquod, quod licet non sit existens in propria existentia, tamen eminenter secundum suam totam entitatem continetur in alio vere existente, quod erit causa talis cognitionis, & sic creaturae quiditatiue cognoscuntur ab intellectu diuino ab aeterno, & hoc uirtute essentiae eminenter continentis illas.

224 *Scotus in prima quæst. vniuersalium dicit, quod arguere a concretis ad abstracta vltima abstractione non valet argumentum, nec tenet consequentia; huius oppositum videtur habere in primo, distin. 8. quæst. 3. vbi videtur concedere, quod ista possit esse vera humanitas, sit animalitas quia humanitas vt humanitas non excludit illa, quæ sunt de ratione eius quiditatiua, cum ergo, animalitas sit de quiditate hominis, ista erit vera humanitas est animalitas.*

Solutio; Dicas, quod non dicit Doctor, quod illud, quod est de quiditate alicuius, possit prædicari de eo vltimata abstractione; sed si prædicaretur, & prædicatio esset vera, non posset esse vera, nisi in primo modo dicendi per se, nullo enim modo posset esse vera prædicatione identica, quia vnum extremum non includeret aliud per realem identitatem, & sic contradictio nulla.

225 *Scotus in quarta quæst. vniuersalium ex propria sententia tenet syllogismum subiectum adæquatum esse in logica; huius oppositum habet in secunda quæstione libri Priorum, vbi dicit, quod syllogismus non est subiectum in tota logica, quia non est commune ad omnia in logica considerata, quia non ad diffinitionem, neque diuisionem, neque enthimema, neque inductionem.*

Solutio; Dicas, quod quando Scotus in secunda quæstione priorum negat syllogismum subiectum adæquatum esse in logica, quia non est commune ad omnia in logica considerata, verum est, quantum ad communitatem prædicationis; & dum dicit in quarta quæstione vniuersalium syllogismum subiectum adæquatum in tota Logica, quia est communis omnibus in Logica consideratis, verum est quantum ad communitatem considerationis, & applicationis.

226 *Scotus in distinct. 3. quæst. 1. contra Thomam, & alibi, dicit, quod negatio non potest inesse alicui, nisi per aliquam affirmationem; huius oppositum habet in 23. quæst. vnica, primi. vbi dicit, quod negatio potest esse communis pluribus, & negatio eiusdem rationis, & tamen non inest illis pluribus per aliquam affirmationem communem illis, siue per aliquid positiuum commune illis.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in 3. dist. q. 1. primi dicit, quod negatio non prædicatur de aliquo, nisi præsupponat aliquam affirmationem in illo, sicut non lapis non conuenit homini, nisi propter aliquam affirmationem, siue propter aliquam realitatem positiuam existentem in homine, cui affirmat repugnatio lapidis, & sic dicit in 23. dist. quæst. vnica, primi. quod illa negatio communis non potest competere inferiori, nisi per aliquid positiuum, vel affirmationem in illo; & non est necesse, quod competat sibi per aliquid positiuum commune inferioribus; secundò dicit, quod negatio eiusdem rationis dicitur, quæ repugnat affirmationi vnius rationis, nam affirmatio lapidis repugnat animali; ergo negatio opposita illi competit animali.

227 *Scotus in primo, dist. 25. quæst. vnica dicit, quod paternitas, & filiatio in creaturis ex natura rei conueniunt in aliqua realitate, puta relationis, & per aliquid ex natura rei; huius oppositum videtur habere in eadem distinctione, & quæstione citatis, vbi dicit, quod in Diuinis non est aliqua relatio, quæ ex natura rei sit contrahibilis.*

Solutio; Dicas, quod non est simile in creaturis, & in diuinis, quia in diuinis paternitas, vt paternitas, est in vltima actualitate, nec enim ibi est aliqua relatio, quæ ex natura rei sit contrahibilis, ideo ab illis tantum potest abstrahi conceptus communis dictus in quid, non quod ex natura rei detur aliquod commune in quid, sed dicitur ille conceptus in quid ex hoc, quia est abstractus a realitatibus quiditatiuis.

228 *Scotus in primo, distin. 26. quæst. vnica. dicit, quod non potest esse terminus formalis generationis; huius oppositum habet in eadem distinctione, & quæstione citatis, vbi dicit, quod relatio potest esse terminus alicuius relationis, & simpliciter negat de relatione intrinsecus adueniente, & tamen filiatio est relatio intrinsecus aduenienis.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in tertio, distin. 1. q. 1. loquitur tantum de relatione, quæ de necessitate oritur positis fundamento, & termino, filiatio autem in diuinis non oritur ex natura extremorũ, quia ipsa constituit filium; vult ergo dicere Doct. quod relationi vt relatio repugnat sibi esse terminum formalem alicuius productionis, licet alicui in particulari repugnet.

229 *Scotus in dist. 2. primi. vult, quod prima causa ex hoc, quod continet virtualiter causalitatem secundarum causarum dicatur perfectior; huius oppositum habet in 25. primi, quæstio. vnica. vbi dicit, quod causalitas, quæ continet formaliter est perfectior.*

Solutio; Dicas, quod aliqua est continentia virtualis, quæ est perfectior formali, sicut causa equiuoca dicitur perfectior ex hoc, quod continet effectum virtualiter, quam si contineret formaliter, & similiter dicitur causa prima perfectior ex hoc, quod virtualiter continet calidatem Solis, quam si illam haberet formaliter, aliqua verò est continentia formalis, quæ dicitur perfectior continentia virtuali, nam perfectior est in Deo habere sapientiam formaliter, quàm habere virtualiter, & hoc modo loquitur Scotus in dist. 26. quæst. vnica.

230 *Scotus in primo, dist. 23. dicit, quòd ab vltimis distinctiuis non potest abstrahi conceptus realis dictus in quid; huius oppositum habet in 26. dist. quæst. vnica. primi. vbi dicit, quòd generatio siue actiua, siue passiua, & spiratio passiua sunt vltima distinctiua, igitur ab eis potest abstrahi aliquis conceptus dictus in quid.*

Solutio; Dicas, quod Scotus in dist. 26. quæst. vnica supra citatis non asserit, quod ab vltimis distinctiuis, scilicet generatione, & spiratione passiua possit abstrahi conceptus dictus in quid, quia non declinant ad hanc partem, quod huiusmodi relationes, sint vltimo distinctiuæ, & constitutiuæ;

tinæ; vel dicas, quod Scotus non dicit hoc absolutè, quod non possit abstrahi conceptus communis dictus in quid, qui tamen non sit potentialis ad conceptum contractiuum.

231 Scotus in 3. distin. primi. dicit, quod ens prædicatur in quid de Deo, & de decem prædicamentis; huius oppositum habet in eadem distinct. vbi vult expressè, quod ens non prædicetur in quid de vltimis differentijs.

Solutio; Dicas, quod ens alio, et alio modo prædicatur in quid de Deo, & de vltimis differentijs, licet de decem prædicamentis; aliò modo prædicetur in quid; nam de Deo, & de vltimis differentijs prædicatur in quid, vt dicit conceptum non acceptum à realitate perfectibili ab alio, sed vt prædicatur de decem prædicamentis, sic prædicatum dicit conceptum abstractum a realitate verè perfectibili ab alia realitate; vel dicas, quod de vltimis differentijs ens prædicatur in quid; vt dicit conceptum non acceptum a realitate perfectibili ab alio; dum verò videtur negare, quod ens non prædicetur in quid de vltimis differentijs; dicas, quod verum est, vt dicit conceptum acceptum a realitate perfectibili.

232 Scotus in primo, dist. 23. & dist. 25. dicit, quod persona, quæ prædicatur de tribus personis in Diuinis dicat conceptum positiuum, non speciei, sed magis alicuius proprij; huius oppositum habet in 23. distin. vbi vult, quod huiusmodi conceptus abstractus ab vltimis distinctiuis, vel sit conceptus simpliciter negatiuus, vel positiuus denominatiuus non dictus in quid.

Solutio; Dicas, quod persona nō prædicatur in quid de vltimis distinctiuis, vt est propriè superioris de inferiori, ita vt superius sit in potentia ad inferius, ita quod sit acceptum a realitate perfectibili, & sic non dicit conceptum in quid; vt verò talis conceptus non accipitur a realitate perfectibili ab alio, & hoc modo prædicatur in quid; vel dicas, quod persona dicit conceptum in quid impropriè, non autem propriè.

233 Scotus dist. 3. quæst. 1. dicit, quod ens prædicatur in quid de Deo; huius oppositum videtur habere in dist. 26. q. 1. primi.

Solutio; Dicas, quod quando Scotus dicit, quod ens prædicatur in quid de Deo verum est impropriè, dum verò dicit, quod non, verum est propriè.

234 Scotus in primo, dist. 3. quæst. vlt. in solutione vltimi argumenti, & dist. 17. dicit, quod intellectus potest esse principium formale habitus, cuius oppositum videtur habere in 27. distin. primi, quæst. vnica. vbi dicit, quod intellectio non potest esse productiua alicuius termini.

Solutio; Dicas, quod intellectio non est actio de genere actionis productiui, & hoc est quod supra dicebat Scotus in distinct. 3. quæst. præallegata, non autem negat, quin ista sit principium formale habitus.

235 Scotus in primo, dist. 3. facit differentiam inter personam diuinam, & creatam, quia Diuina dicit aliquod positiuum, creata verò non; huius oppositum videtur habere in primo, dist. 26. vbi dicit, quod suppositum, vel ratio suppositalis non dicitur actus in creatura.

Solutio; Dicas, quod licet Scotus asserat personam diuinam constitui per positiuum, & creatam non, illud dicit non ad intentionem propriam, sed secundum opinionem aliorum.

236 Scotus in 19. quæst. prrmi. & in Quolib. q. 6. & dist. 32. primi. ponit similitudinem in diuinis, & æqualitates esse reales; huius oppositum videtur habere in dist. 30. quæst. vnica.

Solutio; Dicas, quod Scotus in 30. distin. q. vnica, primi. sibi non contradicit, quia ibi vult exemplum ponere, quod si per impossibile essent ibi duæ magnitudines realiter distinctæ, vna non ordinaretur ad aliam realiter, & non negat, quod ibi non sit similitudo realis; vel dicas, quod quando Scotus videtur dicere, & negare similitudinē, & æqualitatem esse reales in Diuinis, loquitur secundum opinionem Henrici.

237 Scotus in 35. distinct. primi. quæst. vnica dicit, quod intellectus Diuinus poterit postea cognoscere lapidem in se; huius oppositum videtur habere in Quolib. quæst. 15. artic. vlt. vbi dicit sic, illud quod cognoscitur per aliud, bene potest immediatè cognosci, sed non sic illud, quod præcisè cognoscitur in illo; sicut intellectus Diuinus præcisè cognoscit creaturam in essentia Diuina, & non per illam creaturam, vt obiectum immediatum, quia tunc intellectio eius vilesceret.

Solutio; Dicas, quod intellectus Diuinus non cognoscit lapidem nisi præcisè in essentia sua, hoc posito adhuc Scotus sibi non contradicit, quia in 35. dist. quæst. vnica, primi. accipit lapidem posse in se cognosci, vt præcisè distinguitur contra hoc, quod est cognosci præcisè per essentiam, vt actu comparatam ad ipsam lapidem, quasi talis comparatio sit ratio cognoscendi ipsum lapidem, in Quolib. verò accipit, prout ipse lapis cognoscitur absolutè in essentia cognita, & non præcisè in essentia, inquantum comparatur ad ipsum lapidem; vel dicas, quod lapidem cognosci in se potest dupliciter intelligi; primò, vt in se est præsens intellectui diuino, & sic lapis in se non potest cognosci, quia tunc intellectus Diuinus vilesceret; secundò, vt tantum est præsens in essentia Diuina, & hoc modo lapis potest cognosci in se.

238 Scotus in dist. 35. quæst. vnica. dicit, quod cognitio lapidis in Deo est vna operatio per se; huius oppositum videtur habere in dist. 2. q. penult. & dist. 27. quæst. vlt. vbi dicit, quod ens absolutum, & ens rationis dicantur tantum vnum per accidens, vult etiam, quod omnis respectus ad extra sit tantum ens rationis; cum ergo cognitio lapidis dicat respectum ad ipsum lapidem, non erit vna operatio per se, sed tantum quidam respectus.

Solutio; Dicas, quod ipsa cognitio Diuina lapidis est vna operatio per se, et quod terminetur ad lapidē; dicas,

dicas, quod terminari ad lapidem non dicit aliquem respectum rationis, imo prior est intellectio lapidis, q̃ sit respectus rationis, dum uerò Scotus dicit cognitionem lapidis in Deo esse vnam operationem per se, dicas quod hoc verum est simpliciter, & absolutè, quia absolutum prius est respectiuo, & intellectio lapidis est quid absolutum, propterea cognitio ipsius lapidis in Deo est una operatio per se, dum vero Scotus videtur dicere cognitionem lapidis esse, quid respectiuum, dicas quod hoc verum est denominatione extrinseca.

239 *Scotus in primo d.35.q.vnica dicit, quod intellectio diuina est mensura omnium aliorum in se intelligibilium, & sic sequitur, quod omnia alia præcise referuntur ad intellectionem diuinam, & ipsa terminabit relationem istam sub relatione mere absoluti, huius oppositum videtur habere in 4.d.25.vbi dicit, quod non requiratur præsentia obiecti propter terminationem intellectionis, licet requiratur propter causationem, & sic licet creatura etiam ab æterno nullũ esse habeat, tamẽ poterit terminare actus intellectus diuini, ergo obiectum, vt terminat intellectionem est mensura ipsius, igitur vt sic terminat, habet rationẽm mensuræ, & non ipsa intellectio diuina.*

Solutio; Dicas, quod intellectio diuina ideo dicitur mensura omnis obiecti alterius a seipsa, quia omnia tali actu intelligendi producuntur in esse cognito, tum quia huiusmodi obiecta non sunt in memoria diuina ex natura rei, sed tantum per actum intellectus diuini, tum quia totum eorum esse possibile est ab actu intellectus diuini, & per consequens est mensura omnium illorum;

240 *Scotus in 1.d.35.q.unica dicit quod relatio non potest cognosci, nisi termino præcognito, & expresse dicit in prologo, q.penultima, quod cognitio relationis dependet a cognitione terminorum, hoc autem habet in quolib.q.14. stante hoc sequitur quod cognitio relationis, quam cognoscit intellectus diuinus, & quo terminatur ad creaturã, non poterit cognosci sine creatura, & sic dependebit, à creatura huius oppositum habet in prologo q. penultima, & in quolibl q.15.*

Solutio; Dicas, quod licet cognitio relationis dependeat à fundamento & termino sicut in esse, ita & in cognosci, talis tamen cognitio poterit causari ab aliquo virtualiter continente terminũ, & fundamentum secundum totam entitatem: ipsa tamen cognitio non poterit haberi nisi præcognitis fundamento, & termino, quamuis enim intellectus diuinus possit verè causare cognitionem paternitatis, non tamen poterit distinctè cognoscere paternitatem, nisi præcognoscat terminum, & fundamentum, quia cognoscere paternitatem in se, & non cognoscere esse ad aliquid est non cognoscere paternitatem. sic dico in proposito, quãuis cognitio illius relationis sit tantum à Deo, tamen ipsa non potest distinctè cognosceri, nisi præcognita ipsa creatura, ad quam terminatur, continet enim virtualiter secundum entitatem omnem creaturam, in quocunque esse, siue reale, siue secundum quid; vel dicas quod etsi cognitio relationis, quam cognoscit intellectus diuinus ex quo terminatur ad creaturam distinctè non possit cognosci, nisi præcognita ipsa creatura, non tamen sequitur, quod intellectus diuinus depẽdeat à creatura, quia intellectus diuinus tum in esse reali, tum in esse cognito continet ipsam creaturam triplici continentia, s. virtuali, formali, & eminentiali, & sic Scotus sibi non contradicit, & dum dicit Scotus, quod cognitio relationis dependet à cognitione terminorum, verum est, quando termini virtualiter non continentur in aliquo, exempli gratia, relatio, quæ est inter patrem, & filium, pendet à cognitione terminorum, quia filiatio virtualiter non continetur in paternitate, & propterea cognitio paternitatis dependet a cognitione filiationis.

241 *Scotus in 1. sentent. distinct.25. quæst. vnica, dicit, quod esse cognitum lapidis, vt causabilis est ratio æterna in mente diuina, idest, quod tale esse cognitum necessariò præcedit illud esse cognitũ, an sit esse quiditatiuum rei, & tunc tale esse erit vnum per accidens, & sic de illo nihil per se potest prædicari, & sic omnes propositiones de quiditate erunt per accidens, & nullæ erunt in primo modo dicendi per se, cuius oppositum habet in 36. & 43. dist. 1.*

Solutio; Dicas, quod tale esse, quod dicitur ab æterno esse quiditatiuum est esse possibile, quod esse possibile fundatur in esse cognito, intellectus enim diuinis prius producit rem in esse cognito, & post in esse possibili, vnde doctor in dist. 43. probat, quod possibilitas rerũ primo est ab actu intellectus diuini, vel dicas, quod quando Scotus dicit in 39. dist. 1. siue 36. arguendo contra Bonauenturam, quod idea est tantum necessariorum, & in 35. distin. 1. q. vnica, dum dicit ideam esse respectu possibilis creabilis, loquitur ad mentem propriam, dum autem dicit ideam esse tantum necessariorum, loquitur contra Diuũ Bonauenturam; Vel dicas formaliter, quod quando Scotus dicit, quod esse cognitum lapidis est ratio æterna in mente diuina, idest, quod tale esse cognitum, necessariò præcedit quid sit illud esse cognitum, & sic de illo nihil per se potest prædicari, & sic omnes propositiones de quiditate erunt per accidens, & nulla erit in primo modo dicendi per se; Dicas quod aliquæ propositiones possint dici per accidens, & per se, per se, prout sunt rationes æternæ in mente diuina, & prout eminenter continentur in mente diuina, & tunc illæ propositiones sunt in primo modo dicendi per se, dicuntur per accidens, prout transeunt super esse possibile, & sic conciliatur Scotus.

242 *Scotus in dist.38.q.vnica dicit, quod si intellectus predeterminaret, tũc voluntas necessario conformaretur illi, huius oppositum videtur habere in q.de Theologia, an sit practica, vbi dicit, quod ad hoc quod cognitio necessariorum dicatur practica tria requiruntur, primo sit prior praxi eliciendi;*

ciendi; secundo, quod sit conformis, siue conformatiua, siue directiua; tertiò, quod respiciat voluntatem regulabilem, & determinabilem, hoc vltimum videtur negare, quia videtur importare imperfectionem, quod sit determinabilis aliunde, & hoc dicit, quod de necessitate conformaretur.

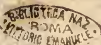
Solutio; Dicas, quod Scotus in q. de Theologia loquitur de his, quæ tantum sunt ad intra, & quę sunt simpliciter necessaria, in dist. verò 38. q. vnica loquitur de factibilibus, & tunc esset inconueniens, quod diuina voluntas determinaretur necessariò ab intellectu diuino respectu factibilium, quia tunc necessitate produceretur illa.

243 *Scotus in distinct. 36. quæst. vnica, dicit ad hoc quod intellectus producat aliquid necesse est, intellectum illud prius intelligere, huius oppositum habet in distinct. 39. vbi dicit, quod contingens in quantum huiusmodi non sit præcognitum antequam voluntas determinet, imò ipsa prius determinet, & postea intelligitur.*

Solutio; Dicas, quod aliud est producere aliquid tantum secundum esse secundum quid, & aliud est producere secundum esse simpliciter primo modo nullum est inconueniens, secundo modo utique esset inconueniens, intellectum diuinum omnino independentem, & in essendo, & in causando producere aliquid secundum vere esse simpliciter, & reale, & non præintelligere illud, & dicitur independens in agendo, quia hoc non est inconueniens de agente omnino independente, vt de sole, quod producat non intelligendo, tunc enim dirigeretur ad finem ab alio cognoscente, & amante finem.

Laus Deo, Deiparæ Virgini, & Patri Francisci ordinis fundatori, & Antonio eiusdem Patris sectatori Maximo.

F I N I S.

Errata in Contradictionibus Impressorum vitio commissa sic corrigito

IN solutione contradictionis quintæ in fine, quacunque, lege quocunque.
In solut. contr. 7. propè finem. eodem, lege ab eodem.
In contr. 8. linea 4. ignorauimus, lege ignoramus.
In solut. contr. 8. linea 10. testes, lege isti.
In contr. 9. linea 2. cognoscet, lege cognoscit.
In solut. contr. 19. linea 3. per, lege pro.
In solut. contr. 21. linea 9. tamen. lege secundum.
In solut. contr. 27. linea 1. quid, lege quod,
In contr. 28. linea 2. qoid, lege quod.
In solut. contr. 28. linea 3. quem, lege quod.
In solut. contr. 28. linea 8. terminando, lege terminandi; in eadem linea, accedit, lege accidit; in eadem, ex natura re, lege ex natura rei.
In contr. 31. linea 7. penna, lege potentia; in eadem contradict. linea 13. pœne lege potentiæ.
In solut. contr. 33. linea 9. queso lege quod.
In solut. contr. 34. linea 2. ipse, lege ipso.
In solut. contr. 35. lin. 2. termini, lege terminis; in eadem solut. lio, 3. dissoluunt, lege differunt; ibid. diffinitis, lege diffinitio. in fine eiusdem solut. allus, & aliùs, lege alterius, & alterius,
In solut. contr. 36. linea 3. pro, lege per, & lin. 8. pro, lege per; lin. 11. potost, lege potest; lin. 12. conscientia, lege in scientia; lin. 13. pto, lege per; linea 14. popitio, lege propositio; lin. 15. propitio, lege propositio.
In solut. contr. 38. lin. 1. dias, lege dicas; lin. 23. Impossibile, lege incompossibile; ibidem, tenebræ, lege tenebra.
In solut contr. 39. comparaui, lege comparauit.
In contr. 39. lin. 5. implere, lege impossibile.
In solut. contr. 42. lin. 11. subiecte non, lege sed tolle.
In solut. contr. 42. lin. 11. subiectæ, leg. substantiæ; ibid. lin. 14. subiecta, leg. substantia; ibid. lin. vlt. quæ, lege quàm.
In solut. contr. 44. lin. 3. his, lege omnis.
In solut. contr 45. lin. 10. nostra, lege natura; ibid. lin. 15. pœne, lege pœnes.
In solut. contr. 48. lin. 3. pœna, lege potentia; ibid. lin. 7. pœna, lege potentia.
In solut. cont. 49. lin. 6. pœna, lege potentia.
In solut. cont. 49. lin. 6. pęna, lege potentia.
In cont. 50. lin. 3. non, lege ratio. In solut. eiusdem lin. per, l. pro,
In contr. 52. lin. 4. intensiones, l. intentiones. In solut. eiusdem, lin. 3. vtiles, l. vniuersales; ibid. lin. 6. &, lege ex; linea 10. vtiliora, lege vniuersaliora; in fine eiusdem solut. & concessis, lege ex concessis.
In solut. cont. 53. linea 2. pro, lege per
In cont. 55. linea 6. nostra, lege natura; ibidem linea 7. nostra, lege natura; linea 14. geniti, lege genito; linea .causarum, lege causarum.
In solut. cont. 56. linea 8. nostris, lege rationis
In solut. cont. 58. linea 1. nostra, lege natura; ibidem linea 5. reparato, lege separato; linea 12. quorumcumq;, lege quocumq;.
In solut. cont. 107. linea 26. prædotalis, lege ponderabis; in fine, nostræ, lege naturæ
In solut. cont. 98. linea 1. non, lege ratio; ibidem linea 2. quintę, lege quędam; ibidem linea, nomine, lege rationem; ibidem linea 22. nostræ, lege naturæ; ibidem linea 40. quinto, lege quando; ibidem linea 42. sit, lege sic; ibidem dependent, lege dependeat.
In cont. 99. linea 3. charitatis lege claritate; ibidem linea 7. incisionem, lege fruitionem
In solut. cont. 98. linea 6. dantur, lege doctor
In cont. 101. linea 3. reunit, lege recurrit; in eiusdem solutione; linea 7. illas, lege illos; ibidem, quæ, lege qui; ibidem linea 10. illius, lege illos
In solut. cont. 103. linea 4. sunt, lege tunc.
In solut. cont. 104. linea 11. nostris, lege rationis
In solut. cont. 102. linea 7. nostrę, lege naturæ; ibidem linea 8. nostræ, lege naturæ; ibidem linea 13. nostræ, lege naturæ; ibid. In fine, nostræ, lege naturæ.
In contr. 111. linea 5. vim intellectualis, lege tūc intellectualitas.
In solut. contr. 116. linea 4. ita quoniam, lege ita quòd
In cont. 119. linea 7. in vtrumq;, lege in vtrorumq;: ibid. vtriusq; lege vtrisque; ibid. lin. 8. diffinire, lege distinitę; in eiusdem sol. linea 2. confinge, lege confuge
In sol. cont. 122. linea 2. voces, lege vices
In sol. cont. 124. linea 55. putatiuo, lege primo vt
In sol. cont. 127. linea 13. debentur, lege dicuntur; ibid. linea 29. est positi, lege oppositi; ibidem eadem linea, esse, lege cum; ibidem linea 30. sitiens, lege sit ens; ibidē linea 37. ea, lege &; ibidem linea 36. suis, lege hominis; ibidem linea 37. multæ, l. muscæ; ibidem, Verbosi, lege Vorlion; ibid. adeo, lege ideo
In cont. 131. linea 2. liguo, lege signo
In solut. contr. 132. linea 5. ad lucem, lege ad hominem.